

**Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid
juuli august september 2010**

**LUNASTUSTEEMA PAULUSE KIRJAS
ROOMLASTELE**

Don F. Neufeld

**Adventistide Koguduste Eesti Liidu hingamispäeva-
kooli osakond**

2 0 1 0

Originaali tiitel:

Redemption in Romans
by Don F. Neufeld

Tõlge: AKEL 2010

Tõlkijad: Mall Kaaver ja Avernoika Beekmann

Toimetaja: Ergo Naab

Lunastusteema Pauluse kirjas roomlastele

Ta oli olnud munk, vägagi hoolas munk. „Ma olin tõesti väga munk ning järgisin oma ordu ettekirjutusi täpsemalt kui suudan väljendada. Juhul, kui üks munk oma mungaliku tegevusega üldse saaks taevast pälvida, oleksin mina omanud selleks õiguse. Juhul, kui oleksin niimoodi natuke kauem elanud, oleksin surnud oma lihasuretamise.”

Oma tegudest ja lihasuretamisest hoolimata ei tundnud see munk ikkagi, et Jumal on ta heakskiitnud ega uskunud ikkagi, et ta on päästmiseks piisavalt hea. Tema isiklik meeleheide oli nii suur, et see hävitas teda vaimselt ja füüsiliselt, sellepärast et – uskudes Jumala viha tegelikkust – oli tal hirm väljavaate ees seista selle vihaga silmitsi.

Lõppude lõpuks, kellel poleks hirm?

Siis ühel päeval selgines Piibli uurimise ajal tema silme ees salm, mis muutis nii tema elu kui ka maailma ajaloo kulu. „Aga õige jääb usust elama” (Rm 1:17). Tema silmad avanesid: tõsiasi, et Jumal Ta heaks kiitis, toetus – mitte tema tegudele, mitte tema lihasuretamisele, mitte tema tegevusele, vaid – Kristuse teenetele. Iialgi enam ei sulgunud ta teoloogilisse eksiarvamusse, mis pani

päästelootuse ükskõik millele muule peale Kristuse õiguse, mis antakse uskujale ainuüksi usu kaudu.

Nüüd uurime meie Pauluse kirja roomlastele, ja seda uurimist läbib meie jaoks reegel: uurime selleks, et leida, mida olid Pühakirja sõnad mõeldud ütleva neile, kellele need kõigepealt adresseeriti. Vaatleme neid vahetus kaastekstis; seejärel otsime üles nende tähenduse meie jaoks täna. Sellega ei vihjata, otsekui muutuks salvide tähendus; viidatakse hoopis sellele, et tõdesid, mida õpetab Pühakiri, on vaja rakendada teksti lugevate inimeste käes olevates oludes.

Peame seega esmalt välja uurima, mida tähendasid Pauluse sõnad rooma kristlastele. Mida ta neile ütles ja milleks? Paulusel oli eriline põhjus kirjutada sellele kogudusele. Olid teatud teemad, mida ta soovis selgitada, kuid suured tõed, mida ta nende teemade selgitamisega ühtaegu õpetas, ei piirdunud tema esmaste lugejatega. Vastupidi, tema sõnad kaiguvad läbi sajandite, õpetades miljonitele evangeeliumi imelisi uudiseid ja selle aluspõhimõtet – õigeks mõistmist usu kaudu. See valgus, just valgus Pauluse kirjast roomlastele, hajutas pimeduse, mis oli endasse mähkinud Lutheri ja miljonid inimesed; see valgus tõi nende silme ette suure tõe: Kristus andestab patustele, kuid enam veel – Kristusel on vägi puhastada nad patust. Ja seda valgust roomlastele kirjutatud kirja lehekülgedelt soovime enda jaoks käesoleval veerandaastal kattest vabastada sedamööda, kuidas uurime tähtsat teemat – meid lunastatakse ainult usu kaudu.

Käesoleva veerandaasta õppetükk põhineb Don Neufeldi (1914-1980) endisel kirjatööl; Don Neufeld töötas 13 aastat (1967-1980) "Adventist Review" abitoimetajana ning koguteose "Piibli kommentaarid. Seitsmenda päeva adventistide koguduse poolt välja antud" ühe toimetajana.

1. õppetükk: 26. juuni – 2. juuli

Paulus ja Rooma

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ap 28:17-31; Rm 1:7; 15:14, 20-27; Ef 1. ptk.; Fl 1:12.

Meelespeetav kirjakoht: “Esmalt ma tänan oma Jumalat Jeesuse Kristuse läbi teie kõikide pärast, sest teie usust räägitakse kogu maailmas” (Rm 1:8).

Parim oleks, kui me roomlastele kirjutatud kirja uurimisel alustaksime pärast ajaloolise tausta uurimist Rm 1:1 salmiga ning siis liiguksime salm-haaval läbi kogu raamatu. Kuna aga selle raamatu uurimiseks on antud aega ainult ühe veerandaasta jagu, tuleb meil teha valik osade suhtes, mida uurime. Seda raamatut võiks vägagi hästi avastada kõigil neljal veerandaastal. Seepärast võtame ette siit ainult võtmepeatükid, milles sisaldub põhisõnum.

Äärmiselt oluline on, et inimene, kes uurib roomlastele kirjutatud kirja, mõistaks kirja ajaloolist tausta. Ilma tausta tundmata on õppuril keeruline teada, mida Paulus ütleb. Paulus kirjutas erilisele kristlaste rühmale erilisel ajal erilisel põhjusel; uurimisel on meil vägagi kasuks see, kui teame tausta niipalju kui võimalik.

Peame oma kujutluses minema ajas tagasi, liikuma Rooma linnas, saama sealse koguduse liikmeks, ja siis kuulama esimese saajandi koguduseliikmena Paulust ning sõnu, mida Püha Vaim talle tol korral andis.

Hämmastavalt palju on selle raamatu sõnum – ehkki kirjutatud palju aega tagasi ja täiesti teistsuguses ümbruses – asjakohane Jumala rahva jaoks tänapäeval igas riigis ja lausa igas olukorras. Seega on meil vaja palvemeelselt tähele panna selles raamatus kirjapandud sõnu ning need oma ellu rakendada.

Selle nädala õppetükki õppides valmistatud hingamispäevaks, 3. juuliks.

Pühapäev, 27. juuni

Aeg ja koht

Roomlastele 16:1, 2 viitab sellele, et tõenäoliselt kirjutas Paulus kirja roomlastele Kenkrea linnas, mis oli Kreeka idapoolseima sadama Korintose lähedal. Paulus mainib Foibet, suurema linna, Korintose, alalist elanikku; selle koha tuvastamisega loob ta justkui tausta roomlastele kirjutatud kirjale.

Uue Testamendi kirjade puhul on lähtekoha-linna tuvastamise üks eesmärke kindlaks teha kirjutamise aeg. Kuna Paulus palju reisis, annab teadmine, kus ta teatud ajal viibis, meile kätte ajamäärangu võtme.

Paulus rajas Korintose koguduse oma teise misjonireisi ajal, aastail 49-52 pKr (vaata Ap 18:1-18). Oma kolmandal misjonireisil, aastail 53-58 pKr, külastas ta jälle Kreekat (Ap 20:2, 3) ning sel korral sai ta oma misjonireisi lõpuosas annetuse pühade heaks Jeruusalemmas (Rm 15:25, 26). Niisiis kirjutas ta Kirja roomlastele ilmselt 58.a. eKr alguskuudel.

Milliseid teisi tähtsaid kogudusi oli Paulus oma kolmanda misjonireisi ajal külastanud? Ap 18:23. _____

Galaatia kogudusi külastades leidis Paulus, et tema äraoleku ajal olid valeõpetajad veennud koguduseliikmeid: lasku nad ennast ümberlõigata ja pidagu teisi Moosese seaduse ettekirjutusi. Kartes, et tema vastased võivad jõuda Rooma enne, kui tema kohale jõuab, kirjutas Paulus kirja (roomlastele), et ennetada sama kurbmängu kordumist Roomas. Usutakse, et Paulus kirjutas Kirja galaatlastele samuti Korintosest oma kolmekuulise sealviibimise aja jooksul kolmanda misjonireisi raames, võibolla et peagi pärast sinna jõudmist.

„Kirjas roomlastele esitas Paulus evangeeliumi suuri põhimõtteid. Ta väljendas oma seisukoha küsimustes, mis erutasid nii juuda- kui ka pagankristlaste kogudusi, näidates, et need lootused ja töötused, mis olid kord kuulutatud eriliselt juutidele, olid nüüd pakutud ka paganatele” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 373).

Nagu juba öeldud, on Piibli iga raamatu uurimisel oluline teada, milleks see kirjutati; see tähendab, millise olukorra käsitlemisele suunatud oli. Seega on selleks, et meie saaksime Kirjast roomlastele aru, oluline teada, millised probleemid erutasid juuda- ja pagankristlaste kogudusi. Järgmise nädala õppetükk käsitleb neid küsimusi.

Mislaadi teemad erutavad sinu kogudust praegu? Kas oht ähvardab rohkem väljastpoolt või seestpoolt? Millist osa etendad neis aruteludes sina? Kui sageli oled peatunud arutlema oma osa üle, oma seisukoha üle ja oma hoiaku üle, olgu see mistahes asi, millega heitlete? Miks on selline eneseküsitlemine nii oluline?

Emaspäev, 28. juuni

Isiklik puudutus

Kiri on üks asi, isiklik külustus aga midagi muud. Just sellepärast teatas Paulus kirjas, et ta kavatseb neid kohata isiklikult, ehkki praegu saadab kirja. Ta tahtis, et nad teaksid, et ta on tulemas, ja milleks tulemas.

Loe Rm 15:20-27. Millised põhjendused esitab Paulus selle kohta, miks ta pole Rooma varem külastanud? Miks langetas ta otsuse tulla nüüd? Kui kesksel kohal tema kaalutlustes oli misjonitöö? Mida saame meie õppida misjonitöö ja tunnistamise kohta Pauluse siinsetest sõnadest? Millise huvitava – ja tähtsa – märkuse teeb Paulus 27. salmis juutide ja paganate kohta? _____

Paganate suur misjonär tundis alaliselt sundi viia evangeelium misjoni poolt varem puutumata aladele, jättes teised tegutsema aladel, kus evangeelium oli kanda kinnitanud. Ajal, mil kristlus oli noor ning töötajaid vähe, oleks väärtusliku misjonijõu tegutsemine evangeeliumile juba avatud paigus olnud Pauluse meelest raiskamine. Ta ütles: „Ma olen endale pidanud auasjaks mitte kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust juba on nimetatud, et ma ei ehitaks teiste poolt pandud alusele”, vaid et “need, kes ei ole kuulnud, hakkavad mõistma” (Rm 15:20, 21).

Paulusel ei olnud plaanis hakata paiknema Roomas. Tema sihiks oli evangeliseerida Hispaania. Ta lootis saada sellele riskantsele ettevõtmisele Rooma kristlaste toetuse.

Millise tähtsa põhimõtte misjoniküsimuses saame enda jaoks noppida tõsiasi, et Paulus otsis abi juba rajatud koguduselt selleks, et evangeliseerida uut piirkonda? _____

Loe uuesti Rm 15:20-27. Pööra tähelepanu sellele, kui väga tahtis Paulus teenida; see tähendab, tema suur soov oli kaasa aidata ja teenida. Mis ajendab sind tegutsema? Kui palju on sul teenimisvalmidust?

Teisipäev, 29. juuni

Paulus jõuab Rooma

„Kui me olime Rooma saabunud, lubati Paulusel jääda omaette elama koos sõduriga, kes teda valvas” (Ap 28:16). Mida räägib kõnealune salm selle kohta, kuidas Paulus viimaks Rooma jõudis? Milline õppetund joonistub siit meile ootamatute ja soovimatute asjade kohta, mis üsna sageli meie eluteele tulevad? _____

Elu võib teha mõne väga kummalise käänaku. Üsnagi sageli ei tule meie parimatestki kavatsustest lähtunud plaanid välja nii nagu me ette nägime või lootsime. Apostel Paulus jõudis tõepoolest Rooma, kuid tõenäoliselt polnud ta arvanud, et just sellisel kujul.

Siis, kui Paulus jõudis oma kolmanda misjonireisi lõpul Jeruusalemma, kaasas annetus vaeste jaoks, mida ta kogus Euroopa ja Väike-Aasia kogudustest, ootasid teda ees ettearvamatud sündmused. Ta vahistati ja aheldati. Pärast kaheaastast vangistust Kaisareas, pöördus ta asja arutamiseks keisri poole. Umbes kolm aastat pärast vahistamist jõudis ta Rooma, ja (kes võinuks arvata) mitte sel viisil nagu ta kavandas siis, kui ta aastaid tagasi Rooma kogudusele kirjutas oma kavatsusest neid külastada.

Mida räägivad järgmised salmid meile Pauluse Roomas viibitud ajast? Olulisim, millise õppetunni saame siit endale? Ap 28:17-31. _____

„Mitte Pauluse jutlused, vaid tema ahelad pöörasid õukonna tähelepanu kristlusele. Aheldatud vangina murdis ta paljude hingede ahelad, mis hoidsid neid patuorjuses. Kuid see polnud veel kõik. Ta rõõmustas, et “suurem osa vendi mu ahelate tõttu on saanud vahvaks Issandas ja palju rohkem julgevad kartmatult rääkida Jumala sõna” (Fl 1:14).

Kui palju kordi oled kogenud ootamatuid pöörded oma elus, mis lõpuks pöördusid heaks? (Vaata Fl 1:12.) Kuidas saavad ja peaksid sellised kogemused andma sulle usku usaldada Jumalat asjades, mis ei näi head olevat siis, kui nad esile kerkivad?

Kolmapäev, 30. juuni

Kutsutud „pühadele”

Nüüd siis Pauluse tervitus kogudusele Roomas. „Kõigile Roomas olevaile Jumala armastatuile, kutsutud pühadele: Armu teile ja rahu Jumalalt, meie Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt!” (Rm 1:7). Millised põhimõtted tõe kohta, teoloogia kohta, usu kohta leiame tema siinsetest sõnadest? _____

Jumala armastatuile. Samas, kui on tõsi, et Jumal armastab maailma, armastab Jumal erilises mõttes neid, kes on valinud Tema, neid, kes on vastanud Tema armastusele.

Näeme sellist asja inimsuhetes. Armastame erilisel moel neid, kes meid armastavad; nendega on vastastikune kiindumus. Armastus ootab vastust. Kui vastuarmastust ei ilmne, on armastuse täis-
mõõdu väljendumisel piirid peal.

Kutsutud pühadele. Mõnes tõlkes on siinkohal väljend „kutsutud olema pühad”, kusjuures sõna „olema” on kaldkirjas, mis tähendab, et tõlkijad on selle lisanud. Kuid selle sõna võib välja jätta öeldu mõtet rikkumata. Siis, kui „olema” kõrvale jätta, saame väljendi „kutsutud pühadele”; see tähendab, „designeeritud [ametisse määratud, kuid tegelikult mitte veel ametisse astunud] pühadele”.

Pühad on tõlge kreeka sõnast *hagioi*, mis tähendab sõna-sõnalt „need, kes on Jumalaga lähedases ühenduses”; „pühitsetud / pühaks tunnistatud”. *Pühitsetud* tähendab „pühendatud”. Püha on keegi, kelle Jumal on „eraldanud”. Sel inimesel võib olla käia veel pikk patustpuhastumise tee, kuid tõsiasia, et ta on valinud Kristuse Issandaks designeerib / märgistab ta pühana selles mõistes nagu Piibel seda terminit kasutab.

Paulus ütleb, et nad olid „kutsutud pühad”. Kas see tähendab, et mõni inimene ei ole kutsutud? Kuidas aitavad Ef 1:4, Hb 2:9 ja 2Pt 3:9 meil mõista, mida Paulus silmas peab? _____

Evangeeliumi suur sõnum on see, et Kristuse surm oli kõikehaarav; see oli kõikide inimeste jaoks. Kõik on kutsutud saama päästetud Temas, olema „kutsutud pühad” juba enne maailma rajamist. Jumala algne kavatsus kogu inimkonna jaoks oli, et inimkond leiaks pääste Jeesuses. Lõplik pörgutuli mõeldi ainult kuradi ja tema inglite jaoks (Mt 25:41). Teatud osa inimesi ei kasuta enda jaoks ära küll seda, mida neile pakuti, kuid see ei muuda anni suurust, nii nagu kellegi pärast, kes läheb turuplatsile näljastreiki pidama, ei muutu olematuks turule toodud imelised helled annid.

Mõttele sellele: juba enne maailma rajamist kutsus Jumal sind saama lunastuse Temas. Miks peaksid sa siis millelgi, millel iganes, laskma hoida sind tagasi seda kutset omaks võtmast?

Neljapäev, 1. juuli

Hea kuulsus maailmas

„Esmalt ma tänan oma Jumalat Jeesuse Kristuse läbi teie kõikide pärast, sest teie usust räägitakse kogu maailmas” (Rm 1:8).

Ei ole teada, kuidas sai alguse kogudus Rooma linnas. Traditsioonil, et sealse koguduse rajas Peetrus või Paulus, ei ole ajaloolist alust. Võibolla rajasid selle lihtliikmed, Jeruusalemmas nelipühapäeval olnud uskupöördunud (Ap 2. ptk.), kes siis kas külastasid või kolisid Rooma linna. Või ehk kolisid mõned hilisemal ajal uskupöördunud Rooma ning tunnistasid oma usust maailma pealinnas.

Üllatav on see, et mõned aastakümned pärast nelipüha oli kogudus, mida ilmselt polnud külasthanud ükski apostel, juba nii laialdaselt tuntud. „Vastuseisust hoolimata oli kaksikümme aastat pärast Kristuse ristilöömist Rooma linnas elav, innukas kogudus. See kogudus oli tugev ja agar ning Issand tegutses selles” (Ellen G. White'i kommentaarid, *Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud*, 6. kd, lk 1067).

„Usk” kätkeb siin endas ilmselt ustavuse mõistet laiemalt; see tähendab, ustavust uuele teele elus, mille nad avastasid Kristuses.

Loe Rm 15:14. Kuidas kirjeldab Paulus siin kogudust Roomas?

Kolm teemat, mis Pauluse meelest väärised märkimist Rooma linna kristlaste kogemustest, on:

1. „Täidetud headusega.” Kas inimesed saaksid seda ütelda meie kogemuse kohta? Kui inimesed meiega suhtlevad, kas siis köidab nende tähelepanu headuse küllus meis?

2. „Täidetud kõiksugu tunnetusega.” Piibel rõhutab korduvalt avara silmaringi, selgitava teabe ja tunnetuse olulisust. Kristlasi õhutatakse uurima Piiblit ning olema hästi-informeeritud selle õpetustes. „Sõnad „Ma annan teile uue südame” tähendavad „Ma annan teile uue meelelaadi / mõtlemisviisi”. Südame muutusega kaasneb alati selge veendumus kristlikust kohustusest, tõe mõistmine” (Ellen G. White, *My Life Today*, lk 24).

3. „Suudate ka üksteist manitseda.” Mitte keegi ei saa vaimulikult hästi edeneda, kui ta on eraldatud kaasusklikest. Meie vajaduseks on suuta julgustada teisi ja samas ka saada julgustatud teiste poolt.

Kuidas on lugu sinu kohaliku kogudusega? Missugune kuulsus kogudusel on? Või, isegi olulisim, kas tal üldse on mainet? Mida sinu vastus räägib sulle kohaliku koguduse kohta? Olulisim sellest, kuidas saaksid sina – juhul, kui on vaja – olukorda parandada?

Reede, 2. juuli

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Tunnistused kogudusele” 5. kd lõiku „Piibli saladus”, lk 706; raamatust „Apostlite teod” peatükki “Päästesõnum juutidele”, lk-d 372-374. Samuti loe “The SDA Bible Dictionary” („Piibli sõnastik. SPA koguduse poolt välja antud”), lk 922; ja “The SDA Bible Commentary” („Piibli kommentaar. SPA koguduse poolt välja antud”) 6. kd, lk 467, 468.

„Seega, ehk küll näiliselt aktiivsest tegevusest ära lõigatud, oli Paulusel nüüd palju laiem ja püsivam mõju kui siis, kui ta oleks olnud vaba kogudusest kogudusse reisima nagu eelnevatel aastatel. Issanda vangina oli tal vendade kindel usaldus ja poolehoid. Tema sõnad, kirjutatud Kristuse pärast ahelais istudes, äratasid suuremat tähelepanu ja lugupidamist kui tollal, mil ta isiklikult nende keskel viibis.” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 454).

„Näha kristlikku usku kindlalt juurdununa selles tuntud maailma suures keskuses oli üheks tema suurimaks ja hellitatuimaks lootuseks ja plaaniks. Kogudus oli Rooma juba rajatud ning apostel soovis kindlustada sealsete usklike koostööd Itaalias ja teistes maades töötamiseks. Et valmistada ette pinda tööks vendade hulgas, kellest paljud olid veel talle võõrad, saatis ta neile kirja, milles väljendas kavatsust külastada Roomat ning lootust püstitada ristilipp ka Hispaaniasse” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 373).

„Igavene Jumal on tõmmanud eraldusjoone pühade ja patuste vahele, uskupöördunute ja mittepöördunute vahele. Need kaks rühma ei segune teineteisega tajumatult nagu vikerkaarvärvid, vaid eristuvad sama selgelt nagu kesköö ja keskpäev.” (Ellen G. White, *Kuulutus noortele*, lk 390).

Küsimused aruteluks:

1. Peatuge neljapäevase osa lõpul esitatud küsimusel. Kuidas saab teie hingamispäevakooli klass aidata parandada koguduse mainet juhul, kui on vaja?

2. Jagage klassis kogemusi selle kohta, kuidas olukord, mis algul näis kohutav, pöördus lõpuks heaks. Kuidas saad sa kasutada selliseid kogemusi nende aitamiseks, kes heitlevad ootamatute hädodega?

3. Peatu pikemalt mõttel, et juba enne maailma rajamist kutsuti meid lunastusele (vaata ka Tt 1:1, 2; 2Tm 1:8, 9). Miks peaks see meie meelest olema nii julgustav? Mida räägib see meile sellest, kuidas Jumal armastab kogu inimsugu? Miks on siis tohutult kurb, kui inimene pöörab selja sellele, mida talle nii lahkelt pakutakse?

2. õppetükk: 3.- 9. juuli

Juut ja pagan

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 3Ms 23. ptk.; Mt 19:17; Ap 15:1-29; Gl 1:1-12; Hb 8:6; Ilm 12:17.

Meelespeetav kirjakoht: „Seadus on ju antud Moosese kaudu, arm ja tõde aga tulnud Jeesuse Kristuse kaudu” (Jh 1:17).

Esimesed kristlusesse pöördunud inimesed olid kõik juudid ning Uues Testamendis pole märkigi sellest, et neil oleks palutud ära jätta ümberlõikamiskomme või eirata leviitlikke pühi. Kuid siis, kui paganad hakkasid kristlust vastu võtma, kerkisid esile tähtsad küsimused. Kas paganad peavad alluma ümberlõikamiskorraldusele? Millises ulatuses peaksid nad pidama teisi leviitlikke seadusi? Lõpuks kutsuti Jeruusalemma kokku nõupidamine, et neid asju käsitleda (vaata Ap 15. ptk.).

Hoolimata nõupidamise kindlast otsusest mitte viia paganlusest uskupöördunuid segadusse arvukate ettekirjutuste ja seadustega, jätkasid mõned õpetajad koguduste laastamist sellega, et nõudsid mittejuutidelt tungivalt selliste reeglite ja seaduste, sealhulgas ümberlõikamise, pidamist.

Teatud moel on tänapäevalgi olemas samad teemad, ainult teises vormis. Kui sageli süüdistatakse meid, adventiste, juutluses ehk käsumeelsuses sellepärast, et oleme vankumatult jäänud kümne käsu juurde (või tegelikult, meie vankumatuse pärast hingamispäeva käsure)! Kui sageli kuuleme, et oleme nüüd uues lepingus, ja seega pole käsuõpetusel (hingamispäevakäsul) sellega mingit pistmist!

Teisest küljest on aegu, mil me kogudusena vastandume neile, kes tahaksid meilegi palju rohkem peale sundida Vana Testamendi reegleid ja ettekirjutusi.

Seega on Kirjas roomlastele kindlasti tähtis sõnum meiegi jaoks tänapäeval, nii nagu oli seda tollase koguduse jaoks Roomas.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 10. juuliks.

Pühapäev, 4. juuli

Paremad töötused

Loe Hb 8:6. Milline sõnum siin on? Kuidas mõistame – mis on need „paremad töötused”? _____

Suurim erinevus Vana Testamendi religiooni ja Uue Testamendi oma vahel on ehk tõsiasi, et Messia – Naatsareti Jeesuse – tulek juhatas sisse Uue Testamendi ajaarvamise. Ta oli saadetud Jumalast Päästjaks. Eirata Teda ja oodata päästmist – seda inimesed üheaegselt teha ei saanud. Ainult Tema poolt pakutud lepituse kaudu võisid nad saada andeks oma patud. Ainult Tema täiusliku elu nende arvele panemise tõttu saavad nad seista Jumala ees ilma hukkamõistmata. Teisisõnu, pääste oli Jeesuse õiguse kaudu ja mitte kuidagi teisiti.

Vana Testamendi pühad vaatasid ajas ettepoole Messia-ajastu õnnistustele ja lunastuse töotusele. Uue Testamendi päevil seisid inimesed silmitsi küsimusega: *Kas võtta vastu Jeesus Naatsaretist, kelle Jumal oli saatnud Messiaks, nende Päästjaks?* Juhul, kui nad uskusid Temasse – see tähendab, juhul kui nad võtsid Ta vastu sellena, kes Ta tõeliselt oli, ning usaldasid ennast Tema hoolde – pidid nad saama päästetud õiguse kaudu, mida Tema neile hinnata pakub.

Muide, kõlblusnõuded jäävad Uue Testamendi ajal muutumatuks, sest need põhinevad Jumala ja Kristuse iseloomul. Sõnakuulmine Jumala moraaliseadustele on samapalju osaks uuest lepingust kui see oli osaks vanast lepingust.

Loe Mt 19:17; Ilm 12:17, 14:12 ja Jk 2:10, 11. Mida on neil salmidel rääkida meile moraaliseaduse kohta Uues Testamendis? _____

Samas lakkas kogu rituaalide ja tseremoniaalkäskude kogum, mis oli selgesti tajutav iisraellaste jaoks, oli selgesti tajutavalt seotud vana lepinguga, milles kõik osutas Jeesusele ning Tema surmale ja teenistusele Ülempreestrina, ja nüüd jõustus uus leping, „mis on seadustatud paremate töötuste alusel”.

Üks peamine eesmärk, miks Paulus kirjutas Kirja roomlastele, oli aidata nii juudil kui mittejuudil mõista, mida sisaldas üleminek judaismilt kristlusele. Üleminek võttis aega, pidigi võtma.

Millised on mõned su lemmiktöötused Piiblis? Kui sageli sa neile toetud? Millised sinu valikud võivad takistada nende töötuste täitumist sinu elus?

Esmaspäev, 5. juuli

Leviitlikud käsud ja ettekirjutused

Lehitse nii, kuidas aeg võimaldab, läbi 3. Moosese raamat (vaata näiteks peatükke 3Ms 12, 16, 23.) Millised mõtted tulevad su pähe siis, kui loed kõiki neid korraldusi ja ettekirjutusi ja rituaale? Miks oleks paljusid neist lausa võimatu Uue Testamendi ajal täita? _____

Meie jaoks on otstarbekohane rühmitada Vana Testamendi käsud nii: (1) moraaliseadustik, (2) tseremoniaalseadustik, (3) tsiviilseadustik, (4) määrused ja otsused, (5) terviseadustik.

Selline klassifikatsioon on osalt kunstlik. Tegelikult on mõned need rühmad vastastikku seotud ja kattuvad märkimisväärselt. Vana ajal ei käsitletud neid eraldi olevaina ja eristuvaina.

Moraaliseadustik on kokku võetud kümnes käsus (2Ms 20:1-17). See seadustik võtab kokku inimkonnale esitatud kõlblusnõuded. Piibli esimesest viiest raamatust leiame arvukalt erinevaid määrusi ja otsuseid, mis kõnealust kümnet eeskirja lähemalt käsitlevad ja kohaldatavad. Sellised lähemad käsitlused näitavad, kuidas pidada ühes ja teises olukorras Jumala Seadust. Neist lahatamatu on tsiviilseadustik. Seegi põhineb moraaliseadustikul. Tsiviilseadustik määratleb kodanike suhted tsiviilvõimudega ja kaaskodanikega. See annab teada ühest-teisest seaduserikkumisest tulenevad karistused.

Tseremoniaalseadustik reguleeris pühamu rituaale, kirjeldas üht ja teist ohvrit ning üksikkodaniku kohustusi. See esitas mitmesuguste pühadega seotud üksikasjad ja piiritles nende pidamise.

Terviseadustik kattub osaliselt teiste seadustikega. Ühed ja teised käsud, mis puudutasid rüvetumist, määratlevad ära tseremoniaalse rüvetumise ning hõlmavad selle taga olevad hügieeni- ja tervisepõhimõtted. Puhast ja roojast liha puudutavad käsud põhinevad füüsilistel – inimese organismi puutuvatel – kaalutlustel.

Kuigi juut võttis ilmselt kõiki neid seadusi kui üht paketti, mis kõik pärinesid Jumalalt, tegid tema meeled siiski teatud vahe sisse. Jumal oli oma rahvale vahendajata rääkinud kümme käsku. See tõsiasi tõstis need eriliselt tähtsaina esile. Teised käsud vahendas neile Mooses. Pühamu rituaale tuli täita ainult sel ajal, kui pühamu käigus oli.

Tsiviilseadustikku, vähemalt suuremat osa sellest, ei saanud enam täita pärast seda, kui juudid kaotasid oma sõltumatuse ning sattusid teise riigi tsiviilkontrolli alla. Paljusid tseremoniaalseid ettekirjutusi ei saanud enam täita pärast seda, kui tempel purustati. Samuti täitus paljude näitvahendite otstarve (ja muutus kehtetuks) siis, kui need pärast Messia tulekut kohtusid tegelikkusega, millele need osutasid.

Teisipäev, 6. juuli

„Mida me peame tegema, et saada päästetud?”

Loe Ap 15:1. Milline teema põhjustas tüli? Miks uskusid mõned inimesed, et see polnud ainult juudi rahva jaoks? Vaata 1Ms 17:10.

Samal ajal, kui apostlid evangeeliumitööliste ja lihtliikmetega Antiokias ühendasid jõu innukateks jõupingutusteks võita palju inimesi Kristusele, saavutasid mõned juudisoost usklikud Juudamaalt “variseride usulahust” edu sellega, et tõid sisse probleemi, mis tekitas koguduses peagi laiaulatuslikku vaidlust ja põhjustas jahmatust paganlusest usku pöördunutes. Sellised õpetajad kinnitasid väga veendunult, et pääste saamiseks tuleb inimene ümberlõigata ning tal tuleb pidada kõiki tseremoniaalseaduse nõudeid. Lõppude lõpuks olid juudid alati tundnud endas uhkust selle üle, et jumalik otsus oli neile sisse seadnud teenistuse, ning paljud neist, kes olid Kristuse usku pöördunud, tundsid endiselt, et kuna Jumal oli kord selgelt kavandanud heebrealastepärase jumalateenistuse korra, oli ebatõenäoline, et Ta kunagi ise muudaks midagi enda poolt antud korraldustes ja tingimustes. Nad toonitasid, et leviitlikud käsud ja tseremooniad tuleb ühendada kristliku religiooni kombetalitustega. Nad olid aeglasel taipama, et kõik ohvriteenistuse ohvrid olid ainult ette tähendavad Jumala Poja surmale, mispuhul põhivorm kohtus varivormiga ning pärast mida Moosese seaduse kombetalitused ja tseremooniad enam ei kehtinud.

Loe Ap 15:2-12. Kuidas see vaidlusküsimus lahendati?

„Samal ajal, kui ta [Paulus] toetus Jumala otsesele juhtimisele, oli ta alati valmis tunnustama autoriteeti, mis on antud koguduseks ühendatud usklike kogule. Ta tundis vajadust nõuannete järele ning kui kerkisid esile tähtsad probleemid, viis ta meelsasti need koguduse ette ning otsis koos oma vendadega Jumalalt tarkust õigeid otsuseid teha.” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 200).

Huvitav on tähele panna, et Paulus, kes rääkis sageli oma prohvetlikust ametissekutsumisest ning sellest, kuidas Jeesus oli Teda kutsunud ja talle ülesande andnud, oli niivõrd tahtlik töötama koos üksusega, kogudusega. See tähendab, ta mõistis – ametisse kutsumine ametisse kutsumiseks –, et temagi oli osa kogudusest kui tervikust ning et tal oli vaja töötada teistega koos niipalju kui võimalik.

Milline on sinu hoiak koguduse juhtkonna suhtes? Kui koostööaldis sa oled? Miks on koostöö nii tähtis? Kuidas saaksime tegutseda juhul, kui igäüks teeks ainult seda, mida ta tahaks, terviküksusest sõltumata?

Kolmapäev, 7. juuli

„Ühtegi muud koormat”

Loe Ap 15:5-29. Millise otsuse langetas nõupidamine ja mis kaalutlustel? _____

Otsus oli judaistide väitele vastupidine. Nood õpetasid, et paganlusest usku pöördunud tuleb ümberlõigata ning neil tuleb pidada kogu tseremoniaalseadustikku, ning nõudsid, et „judaismi käsud ja tseremooniad võetaks kristliku religiooni talituste hulka” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 189).

Huvitav on märkida, et 10. salmis nimetab Peetrus neid vanu käske „ikkeks”, mida nad ei jaksaks kanda. Kas Issand, kes need seadused kehtestas, tegi need oma rahvale koormaks? Vaevalt küll. Asi oli hoopis selles, et aastatepikku olid mõnedki rahvajuhid oma suulise traditsiooni kaudu pööranud paljud neist käskudest, mis olid mõeldud õnnistuseks, ikkeks.

Märkad sedagi, et paganate jaoks ei tulnud kõne alla, polnud probleemiks, kümnele käsule kuuletumise vajadus. Eks ole, kas suudaksime ette kujutada, et nõupidamine kohustaks paganaid verd mitte sööma, samas aga kiidaks heaks käskude – nagu et ära riku abielu ega ära tapa ja muu sellise – eiramise?

Millised reeglid kehtestati paganasoost usklikule (Ap 15:20, 29), ja miks just need? _____

Ehkki juudisoost usklikud ei saanud mittejuutidele peale sundida oma korraldusi ja pärimusi, tahtis nõupidamine tagada, et mittejuudid ei teeks asju, mida pidasid solvavaiks juudid, kes olid nendega Jeesuses ühte liidetud. Apostlid ja vanemad nõustusid seega juhendama paganaid kirja teel hoiduma ebajumalatele ohverdatud lihast, hooraelust, lämbunud loomade ja vere söömisest. Kuna hingamispäevapidamist ei ole eraldi mainitud, siis ütlevad mõned, et see ei käi paganate kohta (muidugi polnud ka valetamise ja tapmise kohta käivaid käske eraldi mainitud, nii et selline väide on alusetu).

Kas ka meie saame kuidagi ikestada inimesi millegagi, mis ei ole vajalik, vaid pärineb pigem traditsioonist kui et jumalikust korraldusest? Kui jah, siis kuidas? Esita oma mõtted hingamispäeval klassis.

Neljapäev, 8. juuli

Galaatlaste eksiõpetus

Ehkki nõuanne oli väga selge, oli inimesi, kes otsustasid minna oma teed ja kes jätkuvalt seisid selle eest, et paganad pidagu juutide traditsioone ja seadusi. Pauluse jaoks muutus see väga tõsiseks teemaks; tähendab, see ei olnud usu kaunite punktide kõrval pisiasi. See oli saanud Kristuse enda evangeeliumi eitamiseks.

Loe Gl 1:1-12. Kui tõsiseks hindas Paulus teemat, millega ta seisis silmitsi Galaatias? Mida peaks see meile rääkima – kui tähtis see küsimus on? _____

Nagu varem öeldud, oli galaatlaste olukord see, mis suuresti ajendas roomlastele kirjutatud kirja sisu valiku. Kirjas roomlastele arendab Paulus edasi galaatlastele kirjutatud kirja teemat. Judaistid väitsid, et käsk, mille Jumal oli neile Moosese kaudu andnud, oli tähtis ja seda tuleb paganlusest usku pöördunudel pidada. Paulus püüdis näidata selle õiget kohta ja funktsiooni. Ta tahtis, et need inimesed ei saaks kinnitada kanda Rooma linnas nii nagu nad olid teinud Galaatias.

Liiga lihtsustatult käsitleksime asja, kui küsiksime, kas Paulus räägib galaatlastele ja roomlastele tseremoniaalseadustikust või moraaliseadustikust. Ajalooliselt käis väitlus selle ümber, kas paganlusest usku pöördunud peaksid või ei peaks laskma ennast ümberlõigata ja pidama Moosese seadust. Jeruusalemma nõupidamine oli selles küsimusest juba otsuse langetanud, kuid mõningad keeldusid otsuse järgi tegemast. On inimesi, kes loevad Pauluse kirjast galaatlastele ja tõendustest roomlastele välja, et moraaliseadus – kümme käsku (või õigupoolest ainult neljas käsk) ei ole kristlase jaoks enam kohustuslik. Nad lähevad aga mööda kõnealuste kirjade olemusest, lähevad mööda ajaloolisest kontekstist ja teemadest, mis ajendasid Paulust kirjutama. Nagu näeme, rõhutas Paulus, et pääste saadakse ainult usu kaudu ja mitte käsu pidamise kaudu – olgu või moraalikäsu pidamise kaudu – ja see ei ole sama, mis öelda, et moraalikäsku ei pea pidama. Kõne all polnud üldse kuulekus kümnele käsule; need, kes teemana selle esile toovad, loevad teksti sisse kaasaja vaidlusküsimuse, millega Paulus siin ei tegele.

Kuidas sa vastad neile, kes väidavad, et hingamispäev ei ole kristlase jaoks enam kohustuslik? Kuidas saad näidata hingamispäeva tõde viisil, mis ei lähe kompromissile evangeeliumiga?

Reede, 9. juuli

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i raamatust „Apostlite teod” peatükke „Juudid ja paganad”, lk 188-192, 194-197; „Arataganemine Galaatias”, lk 383-388; raamatust „Patriarhid ja prohvetid” peatükke „Iisraellastele antakse käsuseadus”, lk 310-312; „Käsk ja seaduselepingud”, lk 370-373; raamatust „Ajastute igatsus” peatükki „Valitud rahvas”, lk 27-30.

„Kui aga Aabrahamiga sõlmitud leping sisaldas töötuse lunastusest, siis miks sõlmiti Siinail veel üks leping? Orjapõlve ajal oli Iisraeli rahvas suuresti unustanud Jumala ja Aabrahamiga sõlmitud lepingu põhimõtte...”

Iisraellased ei mõistnud oma südame patusust ning tõsiasi, et neil oli võimatu pidada Jumala käsku ilma Kristuseta. Niisiis astusid nad pidulikult lepinguvahekorda Jumalaga.” (Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 371, 372).

„Valeõpetajate mõju tõttu, kes olid kerkinud esile Jeruusalemma kristlaste hulgas, olid Galaatia kristlaste hulgas kiiresti levimas lahkmeel, eksiõpetused ja meelelisus. Need valeõpetajad segasid evangeeliumi tõdede hulka juutide traditsioone. Jeruusalemmas toimunud üldise nõukogu otsust ignoreerides nõudsid nad, et pagan-kristlased peaksid tseremoniaalkäsu nõudeid.” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 383).

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis üle oma vastused kolmapäevase osa lõpul olevale küsimusele. Mil moel võib sinu kohalik kogudus või sina oma kodus või võibolla sa ise ennast ikestada sellega, mida pole vaja? Kuidas ära tunda, kui me tõesti sellist asja teeme? Või võime hoopis olla ohus minna liiga teise äärmusesse? See tähendab, kuidas ära tunda, kui muutume oma eluviisis ja normatiivides nii lõdvaks, et meie elu ei peegelda väärikat kutsumist, mis meil on Kristuses?

2. Millised on mõned väited, mida inimesed kasutavad selleks, et öelda: kümme käsku ei ole tänapäeva kristlaste jaoks enam kohustuslikud? Kuidas me neile väidetele vastame? Miks on sellised väited nii valed, ja miks paljudel juhtudel need, kes selliseid väiteid ei esita, elavad tegelikult nii nagu nad usuksid, et kümme käsku ei ole enam kohustuslikud?

3. Loe uuesti Kirjast galaatlastele 1:1-12. Märkad, kui kompromissitu, kui dogmaatiline ja kui tuline oli Paulus evangeeliumi mõistmises. Mida peaks see rääkima meile sellest, kuidas me ajuti peaksime seisma täiesti vankumatult teatud uskumuste eest, eriti pluralismi ja relativismi ajastul? Kuidas näitab see, et vaieldamatu õpetusega ei saa mingil moel kompromissile minna?

3. õppetükk: 10. – 16. juuli

Kõik on pattu teinud

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 1:16, 17, 22-32; 2:1-10, 17-23; 3:1, 2, 10-18, 23.

Meelespeetav kirjakoht: „Kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest” (Rm 3:23).

Inimene ei tunne vajadust õigeksmõistmise järele (selle järele, et Jumal kuulutab patuse Jumala silmis õigeks) ilma, et ta tunneks, et ta ei ole õige. Seega on Pauluse meelest esimene samm õigeksmõistmise teel see, et inimene tunneks ära, et ta on abitu, lootusetu patune. Selle väite paika panekul toob Paulus esmalt esile paganate kohutava pahelisuse. Nad olid vajunud sellisesse sügavusse, kus nad olid, sellepärast et nad olid oma mälust tõrjunud Jumala. Siis näitab Paulus, et juudid on sama halvad; asi on selles, et mitte keegi ei saa päästa ennast oma heade tegudega.

Ellen G. White teeb selle nii selgeks: „Ärgu võtku keegi omaks piiratud, kitsarinnalist seisukohta justkui saaks ainuski inimlik tegu aidata kasvõi võimalikult väikesel moel kustutada inimese ülekohtu võlga. Selline seisukoht on saatuslik pettus. Juhul, kui te seda mõistate, tuleb teil lakata kauplemast oma lemmik-ideedega ning alandliku südamega alistuda lepitusele.”

„Seda teemat taibatakse nii ähmaselt, et tuhanded-tuhanded, kes väidavad end olevat Jumala pojad, on kurjuse lapsed sellepärast, et nad toetuvad omaenese tegudele. Jumal nõudis ikka häid tegusid, käsuseadus nõuab seda, kuid kuna inimene paigutas ennast patu, kus tema head teod olid väärtusetud, saab kasuks olla ainult Jeesuse õigus. Kristus on suuteline päästma täielikult, sest Ta elab alati selleks, et kosta meie eest.” (Ellen G. White, *Piibli kommentaarid. SPA koguduse poolt välja antud* 6. kd, lk 1071).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 17. juuliks.

Pühapäev, 11. juuli

Ei häbene evangeeliumi

„Sest ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi päästeks igäihele, kes usub, juudile esmalt ja siis kreeklasele. Sest Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis usust usku, nii nagu on kirjutatud: “Aga õige jääb usust elama” (Rm 1:16, 17). Mida ütlevad need salmid sulle? Kuidas oled sa kogenud neis peituvaid töotusi ja lootust? _____

Kõnealusel lõigus esineb mitugi võtmesõna:

1. *Evangeelium*. See sõna on tõlge kreeka sõnast, mis kõige otsemalt tähendab „hea sõnum” või “head uudis”. Eraldiseisvana võib see sõna viidata ükskõik millisele heale sõnumile; kuid “Kristusest” rääkiva tervikliku kõnelõigu piires – nagu kõnealusel lõigu puhul on tegemist – tähendab see sõna “häid uudiseid Messia kohta” (*Kristus* on “Messia” tähenduse transliteratsioon [täht-tähelt ühest kirjast teise üle kandmine] kreeka keelde). Headeks uudisteks on tõsi, et Messias on tulnud ja inimesed võivad saada päästetud Temasse uskumise kaudu. Ükskõik kes võib leida pääste Jeesuses ja Tema täiuslikus õiguses – mitte enda õiguses ega isegi mitte Jumala Seaduses.

2. *Õigus*. See sõna osutab omadusele olla „heas korras” Jumalaga. Kirjas roomlastele koorub selle sõna eriline tähendus, mida avame sedamööda, kuidas selle raamatu uurimisega edasi liigume. Tuleb märkida, et Rm 1:17 täpsustab Paulus „õigust”, lisades „Jumala”. Tegemist on õigusega, mis tuleb Jumalalt, õigusega, millega varustab [meid] Jumal. Nagu näeme, on see ainus õigus, millest piisab, et anda meile igavese elu töötus.

3. *Usk*. Kreeka keeles on selles lõigus esinevad sõnad „usub” ja „usk” ühe sõnatüve tegusõnaline vorm ja nimisõnaline vorm: *pisteuo* (uskuma), *pistis* (usk). Päästega seotud usu mõiste rullub meie ees lahti sedamööda, kuidas jätkame roomlastele kirjutatud kirja uurimist.

Kas sa võitled vahel päästekindlusega? Kas sul on aegu, mil sa tõesti sead küsimuse alla, kas sa oled või ei ole päästetud, või et kas sa üldse kunagi saad päästetud? Millest sellised kartused tulevad? Mis on nende aluspõhi? Kas need põhinevad reaalsusel? See tähendab, kas sinu eluviis on selline, mis salgab maha sinu suusõnalise usutunnistuse? Juhul, kui nii, siis millised valikud tuleb sul langetada selleks, et sinu omad oleksid töötused ja kindelolek, mis on sinu jaoks Jeesuses? _____

Esmaspäev, 12. juuli

Inimese olukord

**Loe Rm 3:23. Miks on meie kui tänapäeva kristlaste jaoks nii lihtne seda uskuda? Samas, mis on see, mis seab nende salmi-
de tõepära mõnegi inimese jaoks kahtluse alla? _____**

Hämmastav küll, kuid ühele osale inimestest esitab mõte inimese patususest tõelise väljakutse; nad väidavad, et inimene on põhi-olemuselt hea. Probleem tõusatab sellest, et vajaka jääb arusaamisest, mis on tõeline headus. Inimene võib võrrelda ennast kellegi teisega ja tunda ennast heana. Isegi gangster Al Capone oli Adolph Hitleriga võrreldes pühak. Ent kui me kõrvutame ennast Jumalaga ning Jumala pühaduse ja õigusega, ei tuleks meist mitte keegi mitte mingile muule järeltulele, kui et tunneme, kuidas meie pea kohal lööb kokku vastumeelsus ja põlgus enda suhtes.

Kõnealune salm räägib ka „Jumala kirkusest”. Seda salmi on erinevalt tõlgendatud. Tõlgendamine lihtsustab ehk siis, kui anda sellele väljendile tähendus, mis sellel on 1Kr 11:7: „Ta [mees] on Jumala kuu ja aupaiste”. Kreeka keeles langeb „kirkust/aupaistet” tähendav sõna kokku sõnaga „kuju”. Patt on rikkunud Jumala kuu inimeses. Patune inimene on väga vilets peegeldus Jumala kujust ehk kirkusest.

Loe Rm 3:10-18. Kas midagi on tänapäeval muutunud? Mis siin kirjeldab kõige paremini sind või seda, milline oleksid siis, kui sinu elus ei oleks Kristust? _____

Meie olukord ei ole lootusetu – nii halvad kui me ka oleme. Esimese sammuna tuleb meil tunnistada oma äärmist patusust ja abitust ise midagi selle heaks teha. Püha Vaimu tegevus annab meile sellise veendumuse. Juhul, kui patune ei pane Temale vastu, juhib Vaim patuse sinnani, et patune rebib maha eneseõigustuse, ettekäändete ja ennast õigeks pidamise maski ning viskub Kristuse rüppe, anudes Temalt halastust: „Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!” (Lk 18:13).

**Millal sa viimast korda silmitsesid ennast, oma ajendeid, tegusid ja tundeid karmi külma pilguga? See võib olla väga maa-
sendav kogemus, on ju nii? Mis on sinu ainus lootus?**

Teisipäev, 13. juuli

Esimesest sajandist kahekümne esimesse

Kahekümnendasse sajandisse astumisel elasid inimesed mõttega, et inimkond läheb paremaks, et kõlbelisus kasvab ning et teadus ja tehnoloogia aitavad utoopial, teostamatul unistusel, täituda. Usuti, et inimkond oli olulise täiustumise teel; tähendab, et õige kasvatuse ja kõlblusharjutuste toel suudavad inimesed ennast ja oma ühiskonda suuresti parandada. Eeldati, et see kõik hakkab toimuma massides siis, kui astume uude, kahekümnenda sajandi maailma.

Kahjuks pole asjad selles suunas kuigi palju liikunud, eks ole? Kahekümnes sajand oli maailma ajaloos üks vägivaldseim ja barbaarseim, suures osas tänu – iroonia, mis iroonia – teaduse arengule, mis võimaldas inimesel tappa teisi inimesi palju suuremas ulatuses, kui möödaniiku õelaimad hullumeelsed unistadagi suutsid.

Milles oli küsimus?

Loe Rm 1:22-32. Millisel moel näeme esimesel sajandil kirjutatud asju ilmnemas tänapäeval, kahekümne esimesel sajandil?

Siis, kui inimkond kaotas silmist Jumala, avanes patu, eksituse ja allakäigu tulva tõkestanud vesivärv. Meie tänapäeval, igäüks meist, elab selle probleemi tagajärgedega. Tõsi on, et kui me hetkest hetke ei alluta ennast Jumalale, oleme meiegi osaks sellest probleemist.

Keskene eriliselt Rm 1:22, 23. Kuidas näeme selle põhimõtte ilmnemist praegu? Mida on inimesed meie sajandil hakanud kummardama ja ebajumalaks pidama siis, kui Jumal hüljatakse? Ja kuidas on nad nii tehes „läinud rumalaks”? Võta oma vastus hingamispäevakooli klassi kaasa.

Kolmapäev, 14. juuli

Juudid ja paganad üheskoos

Rm 1. peatükis tegeleb Paulus eriliselt mittejuutide, paganate, pattudega – nende omadega, kes olid kaua aega tagasi kaotanud silmist Jumala ning seetõttu langenud alandavaimasse eluviisi.

Kuid tal on konksu otsas ka oma rahvas, oma rahvuskaaslased. Kõigist neile antud eesõigustest hoolimata (Rm 3:1, 2) olid nemadki patused, Jumala käsuseaduse poolt hukkamõistetud, ning vajasisid Kristuse päästvat armu. Selles mõttes – patuseks olemise mõttes, Jumala käsu vastu hakkamise mõttes ja päästmiseks jumalikku armu vajamise mõttes – on juudid ja mittejuudid ühesugused.

Loe Rm 2:1-3, 17-24. Mille eest Paulus siin hoiatab? Millise sõnumi peaksime me kõik, nii juudid kui mittejuudid, sellest hoiatusest saama?

„Ärge pidage ennast paremaks teistest inimestest ning ärge olge teiste kohtumõistjad. Kuna te ei suuda hinnata teise inimese tegude ajendeid, ei ole te võimelised teda süüdistama. Teist hukka mõistes langetate otsuse enda üle, sest te näitate, et olete Saatana sarnaselt vendade süüdistaja.” (Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 314).

Tihti on nii kerge näha teiste vigu ja osutada nendele. Kui sageli aga oleme me ise süüdi sarnastes, või isegi hullemates, asjades? Probleem on selles, et kaldume enda poole vaatama kinnisilmi või teeme endale olukorra paremaks sellega, et vaatame lihtsalt, kui halvad on teised, ja vastandame neid endaga

Paulus ei tee üht ega teist. Ta hoiatab oma kaasmaalasi: ärge mõistke mittejuute kohe hukka, sest nemad, juudid – olgugi, et valitud rahvas – olid patused, mõnel juhul veel suuremad süüdlased kui paganad, keda nad nii kärmelt hukka mõistsid; juutidena oli neile antud rohkem valgust kui mittejuutidele.

Kogu Pauluse poolt öeldu tuum on selles, et mitte keegi meist pole õige, keegi meist ei vasta jumalikule mõõdupuule, keegi meist pole loomupäraselt hea ja sünnipäraselt püha. Juut või mittejuut, mees või naine, rikas või vaene, jumalakartlik või jumalatu – me oleme hukkamõistetud, ja kui ei oleks Jumala armu sellisena, kuidas see ilmneb evangeeliumis, siis ei oleks meil kellelgi lootust.

Kui suur silmakirjatseja sa oled? See tähendab, kui sageli mõistad sa – kasvõi ainult oma mõtteis – teised hukka asjus, milles sinagi oled süüdi? Kuidas saad, Pauluse poolt siinkirjeldatud silmas pidades, muutuda?

Neljapäev, 15. juuli

Kahetsus

Viieaastane poisike lükkas oma õe pikali ning vanemad käskisid poisil õe käest andeks paluda. Poiss ei tahtnud seda teha, ning üht suunurka paotades, siiruse ta ja silmad maha löödud, pigistas ta välja sõnad „Palun andeks.” Vaevalt oli see tõeline kahetsus.

Lugu meeles mõlkumas, loe järgnevat: „Või suhtud sa üleolevalt tema helduse ja sallivuse ja pika meelega rohkusesse ega saa aru, et Jumala heldus tahab sind juhtida meelt parandama?” (Rm 2:4). Milline sõnum on siin meile? _____

Tuleb märkida, et Jumala heldus juhib, mitte ei sunni, patust kahetsema. Jumal ei kasuta sunniabinõusid. Ta on lõputult kannatlik ning soovib kõita kõiki inimesi oma armastusega. Sunnitud kahetsus hävitaks kahetsuse kogu mõtte, on ju nii? Juhul, kui Jumal sunniks meelt parandama, eks siis saaks ju igäiks päästetud, sest miks peaks Ta sundima meeltparandama ühte ja mitte teist?

Mis tabab neid, kes panevad vastu Jumala armastusele, keelduvad kahetsemast ning jäävad sõnakuulmatusse? Rm 2:5-10. _____

Kõnealustes salmides, ja Kirjas roomlastele veel mitmes teises kohas, rõhutab Paulus heade tegude osa. Õigust usu läbi lahus käsutegudest ei tohi iialgi tõlgendada selliselt, et headel tegudel ei ole kristlase elus kohta. Salmis 7 näiteks kirjeldatakse pääste saabumist neile, kes taotleavad seda „püsiva heategemise kaudu”. Ehkki inimlik pingutus ei saa päästa, on sel oma osa pääste tervikkogemuses. Raske on mõista, kuidas saab lugeda Piiblit ja tõusta siis selle juurdest mõttekäiguga, et tegudel ja teguviisil ei ole kõige sellega asja. Tõelisele kahetsusele, mis tuleb südamest vabatahtlikult, järgneb alati otsustus võita ja kõrvale panna asjad, mida me kahetsema peame.

Kui sageli tuleb sul kahetseda? On su kahetsus siiras või püüad sa lihtsalt oma vead, möödalaskmised ja patud minema pühkida? Juhul, kui seda viimast, siis kuidas saad sa muutuda? Miks pead muutuma?

Reede, 16. juuli

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Kristuse tähendamissõnad” peatükki „Issanda viinamägi”, lk 291-294; „raamatust „Tee Kristuse juurde” peatükke „Jumal armastab inimest”, lk 9-15 ja „Patune vajab Kristust”, lk 17-22; raamatust „Suure Arsti jälgedes” peatükki „Kaasinimeste keskel”, lk 492-494; raamatust „Tunnistused kogudusele” 5. kd peatükki „Saatan käsilased”, lk 146, 147.

„Paljusid petab nende südame olukord. Nad ei taipa, et loomupärane süda on petlik kõigis asjus, ja kohutavalt õel. Nad mähiivad ennast omaenese õigusesse ning tunnevad rahuldust oma inimliku iseloomu-möödupuuni küündimisest, kuid kui saatuslikult nad läbi kukuvad, kuna nad ei küüni jumaliku möödupuuni, ja iseenesest ei saa nad täita Jumala nõudmisi.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 320).

„Mulle esitati hirmuäratav pilt maailma olukorrast. Kõikjal kubiseb ebamoraalsusest. Käesoleva ajastu eriliseks patuks on ohjeldamatus. Mitte kunagi varem pole kõlvatus ajanud oma moonutatud pead püsti nii julgelt kui nüüd. Inimesed näivad olevat kangesunud, ning [kõlvatuse] jultumus, tugevus ja ülekaalukus on üsna julgusetuks muutmas vooruse ja tõelise headuse armastajaid. Ülekohtus, millest kõik kohad kubisevad, ei piirdu ainult uskmatute ja pilkajatega. Nii peaks lugu küll olema, kuid ei ole. Paljud mehed ja naised, kes tunnistavad Kristuse usku, on süüdi. Isegi mõningad neist, kes tunnistavad, et ootavad Tema ilmumist, valmistuvad selleks sündmuseks sama vähe kui Saatan ise. Nad ei puhasta ennast kogu saastast. Nad on nii kaua teeninud oma liha, et nende jaoks on loomulik olla mõtetes ebapuhas ja kujutlustes rikutud.” (Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele* 2.kd, lk 346).

Küsimused aruteluks:

1. Klassis vaadake üle vastused teisipäevasele küsimusele. Kuidas näeme seda põhimõtet avaldumas tänapäeva ühiskonnas?

2. Vaadake reedese osa teist Ellen G. White'i tsitaati. Juhul, kui sa näed seal ennast, siis kuidas vastad? Miks on tähtis, et me meelheitvaina järele ei annaks, vaid klammerduksime Jumala töotustesse – esmalt andestusse, siis puhastamise? Kes on see, kes tahab sulle alati öelda: “Sellest ei ole kasu! Sa oled liiga rikutud. Ma ei saa kunagi päästetud, nii et võid väga hästi ka alla anda.”? Kas sa kuulad teda või Jeesust, kes sulle ütleb: “Ega minagi mõista sind hukka. Mine ja nüüdistest peale ära tee enam pattu!” (Jh 8:11).

3. Miks on meie jaoks tähtis mõista, et inimese põhiolemuseks on patusus ja pahelisus? Mis juhtub, kui kaotame silmist selle kurva, kuid õige tegelikkuse? Milliste eksitusteni võib tõelisest tegelikkusest vale arusaamine meid viia?

4. õppetükk: 17.-23. juuli

Õigeksmõistetud usu kaudu

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 3:19-28.

Meelespeetav kirjakoht: „Me ju arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata” (Rm 3:28).

Käesolevas õppetükis jõuame roomlastele kirjutatud kirja põhiteemani: õigeksmõistmine usu kaudu. See väljend pärineb seadusandlusest. Seadusest üleastuja tuleb kohtu ette ja mõistetakse oma üleastumise pärast surma. Kuid ilmub vahemees ja võtab üleastuja kuriteo enda kanda, tehes selliselt puhtaks kurjategija, kes – vahemehe enda omaks tunnistamise kaudu – seisab kohtu ees oma süüst puhtaks tehtuna, kuid enam veel, temasse suhtutakse kui isikusse, kes pole kunagi teinud neid kuritegusid, mille pärast ta kohtusse üldse toodi. Ja seda kõike sellepärast, et vahemees – kel oli laimatu elu – pakub armu saanud kurjategijale oma täiuslikku seaduskuulekust. Seega seisab süüdlane kohtu ees nii nagu ta poleks kunagi üle astunud.

Mitte keegi ei ütle, et [kurjategija], kellest räägime, oli süütu. Vastupidi, teda peetakse süüdi olevaks. Hea sõnum on aga see, et hoolimata süüst, antakse talle armu.

Lunastusplaanis on igäiks meist kurjategija. Vahemees, Jeesus, on laimatu eluga, ning Tema seisab kohtus meie asemel, Tema õigus võetakse vastu meie õiglusetuse asemel. Niisiis, meid mõistetakse Jumala ees õigeks mitte meie oma tegude pärast, vaid Jeesuse pärast, kelle õigus saab meie omaks siis, kui me selle vastu võtame „usu kaudu”. Siit siis tulenebki väljend “õigeksmõistmine usu kaudu”. Olgu meie minevik olnud milline tahes, siis, kui võtame vastu Jeesuse, seisame Jumala ees Tema õiguses, ainsa õigusega, mis saab meid päästa.

Rääkige heast sõnumist! Tõepoolest, ükski uudis ei saa olla parem kui see.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 24. juuliks.

Pühapäev, 18. juuli

Seaduse teod

Loe Rm 3:19, 20. Mida ütleb Paulus siin Seaduse kohta, selle kohta, mida see saab ja mida see ei saa ega suuda teha? Miks on nii oluline, et kõik kristlased seda mõistaksid? _____

Paulus kasutab sõna *seadus* selles laias tähenduses nagu juudid tema päevil seda mõistsid. Nimetuse *Torah* (heebrea sõna “seaduse” kohta) all mõtlevad juudid ka täna eelkõige Jumala juhtnööre Moosese viies raamatus, kuid ka üldisemalt kogu Vanas Testamendis. Selle juhtnööri osadeks olid moraaliseadused pluss määruste ja otsustena esinevad laiendused, ning ka tseremoniaalsed ettekirjutused. Seega võime antud juhul mõista seaduse all judaismi süsteemi.

Olla seaduse all tähendab olla selle jurisdiktsiooni [õigusemõistmise] all. Seadus aga paljastab inimese vajakajäämised ja süü Jumala ees. Seadus ei saa süüd ära võtta; see saab küll juhtida patustaja otsima asjale parandust.

Kui me nüüd kohandame Kirja roomlastele meie päeviks, mil leviitlik seadustik pole enam jõus, mõtleme Seaduse all eelkõige moraalikäsku. See käsk saab päästa meid sama vähe kui sai judaismi süsteem päästa juudi. Moraalikäsu ülesanne ei ole patust päästa. Moraalikäsu ülesandeks on avada Jumala iseloom ja näidata inimestele, kus neil jääb vajaka selle iseloomu peegeldamisest.

Olgu tegemist mistahes seadusega – morali-, tseremoniaal-, tsiviil- või kõik läbipõimununa – ei tee ainsagi või kõigi nende pidamine inimest õigeks Jumala silmis. Tõsiasi on, et seadus polnud selleks kunagi mõeldudki. Vastupidi, seadus pidi osutama meie puudujääkidele ja juhtima meid Kristuse juurde.

Seadus saab päästa sama vähe nagu saavad haigusnähud haigust ravida. Sümptomid ei ravi; need osutavad ravimise vajadusele. Just nii toimib seadus.

Kui edukad on olnud sinu pingutused käsupidamise alal? Mida peaks su vastus rääkima sulle saada-päästetud-käsupidamise-kaudu püüdluse asjatusest?

Esmaspäev, 19. juuli

Usk ja Jumala õigus

„Nüüd aga on ilma Seaduseta saanud avalikuks Jumala õigus, millest tunnistavad Moosese Seadus ja Prohvetid” (Rm 3:21). Mida see tekst tähendab – kuidas me mõistame? _____

See uus õigus vastandatakse käsuõigusele, õigusele, millega juudid olid tuttavad. Uut õigust nimetatakse „Jumala õiguseks”; see tähendab, õiguseks, mis tuleb Jumalalt, õiguseks, millega varustab Jumal, ja ainsaks õiguseks, mida Tema tunnistab õigeks õiguseks.

Mõistagi on tegemist õigusega, mille Jeesus võitles välja oma eluga siis, kui Ta oli inimlihas, õigusega, mida Ta pakub kõigile, kes selle usu kaudu vastu võtavad, kes nõudlevad seda enda jaoks mitte selleks, et nad seda väärisksid, vaid sellepärast, et nad seda vajavad.

„[Jumala] õigus on seaduskuulekus. Seadus nõuab õigust, ja siinkohal jääb patune Seaduse ees võlglasteks; kuid ta pole suuteline tagasi maksma. Ainus viis, kuidas ta võib õiguse kätte saada, on usu kaudu. Usu kaudu saab ta esitada Jumalale Kristuse teened ning Issand paneb oma Poja sõnakuulmise patuse arvele. Kristuse õigus võetakse vastu inimese luhtumise asemel ning Jumal võtab kahetseva, uskuva inimlapse vastu, annab armu, mõistab õigeks, kohtleb teda nii nagu ta olnuks õige, ning armastab teda nii nagu Ta armastab oma Poega.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 367). Kuidas saad sa seda imelist tõde õppida võtma enda kohta käivana? (vaata ka Rm 3:22). _____

Jeesuse Kristuse usk on siin vankumatu usk Jeesusesse Kristusesse. Kristlase elus toimivana on see usk palju enamat kui mõistuslik nõustumine; see on enamat Kristuse elu ja Tema surma kohta käivate teatavate tõsiasiade tunnistamisest. Tõeline usk Jeesusesse Kristusesse on hoopiski Tema omaksvõtmine Päästjana, Vahemehena, Käendajana ja Issandana. See on Tema eluviisi valimine. See on Tema usaldamine ja usu kaudu Tema korralduste kohaselt elada püüdlamine.

Teisipäev, 20. juuli

Arm ja õigeksmõistmine

Meenutades seda, mida me senimaani oleme õppinud Seaduse kohta ja selle kohta, mida seadus teha ei saa, loe Rm 3:24. Mida Paulus siin ütleb? Mida tähendab, et lunastus on Jeesuses?

Mida tähendab selles tekstis leiduv mõiste „mõistetakse õigeks”? Kreeka sõna *dikaioo*, mida tõlgitakse *mõistma õigeks*, võib tähendada „tehakse õigeks”, „kuulutatakse õigeks” või „arvatakse õigeks”. See sõna lähtub samast sõnatüvest, kust ka *dikaiosune*, „õigus” ja sõna *dikaioima* „õiguse nõue”. Niisiis on tihe side „õigeks mõistmise” ja „õiguse” vahel, seos, mis tõlgetes ei tule sageli ilmsiks. Meid mõistetakse õigeks siis, kui Jumal meid „kuulutab õigeks”.

Enne seda õigeksmõistmist on inimene mitteõige ja seega Jumalale vastuvõtmatu; pärast õigeksmõistmist peetakse teda õigeks ja seega Temale [Jumalale] vastuvõetavaks.

See juhtub aga ainult Jumala armu kaudu. *Arm* tähendab heasoovlikkust. Siis, kui patune pöördub Jumala poole pääste saamiseks, on armu tegu see, et pöördunu arvestatakse või kuulutatakse õigeks. Tegemist on ärateenimatu heasoovlikkusega, ning uskuja mõistetakse õigeks ilma ainsagi omapoolse teeneta, ilma ainsagi taotluseta esitada Jumalale midagi enda heaks, välja arvatud uskuja äärmine abitus. Isik mõistetakse õigeks lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses, lunastuse kaudu, mida Jeesus pakub patuse vahemehe ja käendajana.

Õigeksmõistmist esitatakse Kirjas roomlastele täpipealse aktina; see tähendab, see toimub mingil ajahetkel. Ühel hetkel on patune väljaspool seda, mitteõige ja mittetunnustatud; järgmisel hetkel, õigeksmõistmise järel, on inimene selle sees, tunnustatud ja õigeksmõistetud.

Inimene, kes on Kristuses, vaatab õigeksmõistmisele kui möödunud aktile, millelegi, mis toimus siis, kui ta alistas ennast täielikult Kristusele. „Olla saanud õigeks” (Rm 5:1) tähendab sõna otsetes mõttes „olla saanud õigeks mõistetud”.

Muidugi, kui õigeksmõistetud patune langeb tagasi ja siis jälle tuleb Kristuse juurde, toimub õigeksmõistmine jälle. Ühtlasi, kui mõista, et ümberpöördumine on igapäevane kogemus, siis selles mõttes tuleks mõista, et õigeksmõistmine on korduv kogemus.

Mis hoiab inimesi tagasi vastu võtmast häid sõnumeid lunastusest; need on ju nii head? Misladi asjade ajal hoiad sina oma elus eemal kõike seda, mida Issand töötab ja sulle pakub? _____

Kolmapäev, 21. juuli

„Oma õigus”

Rm 3:25 esitab Paulus veel üksikasjalikumalt pääste suuri uudiseid. Ta kasutab üht ootamatut sõna, *lepitus*-. Vastav sõna kreeka keeles on *hilasterion*, ning see esineb Uues Tesatmendis ainult siin ja Hb 9:5, viimati mainitud salmis tõlgitakse see *lepitus*kaan. Sellisena nagu lepitust kasutatakse Rm 3:25 – kirjeldamas õigeks mõistmise ohvrit ja lunastust Kristuse kaudu – näib see esindavat kõige selle täidminekut, millele osutas kujundlikult lepituskaan Vana Testamendi pühamus. Sel juhul tähendab see, et Jeesus on oma ennastohverdava surma kaudu esile toonud päästevahendi ning Teda esitatakse kui Ainsat, kes varustab [meid] lepitusega. Lühidalt tähendab see, et Jumal tegi seda, mis oli vaja meie päästmiseks.

Kõnealune salm räägib ka „pattude kustutamisest”. Meie patud teevad Jumalale võimatuks meie vastuvõtmise. Me ei saa ise teha midagi, et oma patte maksvusetuks tunnistada. Kuid lunastusplaanis on Jumal varunud tee pattude kustutamiseks Kristuse veresse uskumise kaudu.

Kreeka sõna „kustutamise” kohta on *paresis*, sõna otseses mõttes „minnes üle” „minnes mööda”. „Üle minemine” ei tähenda pattude ignoreerimist [tahtlikult tähele panemata jätmist]. Jumal saab minna mineviku pattudest üle sellepärast, et Kristus on oma surma kaudu maksnud karistuse kõikide inimeste pattude eest. Seega igaüks, kel on „usku tema veresse” võib saada oma pattude kustutamise, sest Kristus on juba surnud nende eest (1Kr 15:3).

Loe Rm 3:26, 27. Mida Paulus siin tähtsaks peab? _____

Head uudised, mida Paulus oli innukas jagama kõigiga, kes vähegi kuulasid, olid need, et inimesele oli kättesaadav “oma [see tähendab, Jumala] õigus” ning et see tuleb meile mitte tegusid mööda, mitte meie teeneid mööda, vaid usu kaudu Jeesusesse ja sellesse, mida Tema on meie jaoks teinud.

Kolgata risti tõttu võib Jumal kuulutada patuse õigeks ja siiski olla õiglane ning puhas universumi silmis. Saatan ei saa osutada süüdistava sõrmega Jumala poole, sest Taevast on toonud ülimalt ohvri. Saatan süüdistas Jumalat, et Jumal nõuab inimkonnalt rohkem, kui Ta on valmis andma. Rist kummutas selle väite.

Saatan ootas, et pärast pattulangemise toimumist hävitanuks Jumal maailma; selle asemel saatis Ta [Jumal] Jeesuse seda [maailma] päästma. Mida räägib öeldu meile Jumala iseloomust? Kuidas peaks see, et me tunneme Tema iseloomu, mõjutama meie elamise viisi? Mida teed sa järgmise 24 tunni jooksul teisi otseselt sellepärast, et sa tead, missugune on Jumal?

Neljapäev, 22. juuli

Usk ja teod

„Me ju arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata” (Rm 3:28). Kas see tähendab, et meil ei nõuta kuuletumist Seadusele, seda enam, et see ei päästa meid? Selgita oma vastust.

Ajaloolises kontekstis rääkis Paulus Rm 3:28 seadusest judaistliku süsteemi laiemas mõttes. Asi polnud selles, kui kohusetundlikult püüdis üks juut elada selles süsteemis – asi oli selles, et kui ta ei tunnustanud Jeesust Messiana, ei saanud ta õigeks mõistetud.

Kõnealune salm on Pauluse järeldus väite kohta, et „usu seadus” välistab kiitlemise. Juhul, kui inimene saanuks mõistetud õigeks oma tegevuse kaudu, võinuks ta sellest kiidelda. Ent kui ta mõistetakse õigeks sellepärast, et Jeesus on tema usu eesmärk, kuulub kogu kiitus selgelt Jumalale, kes mõistis patuse õigeks. Ellen G. White annab huvitava vastuse küsimusele „Mis on õigeksmõistmine usu kaudu?” Ta kirjutab: „See on Jumala töö, mis paiskab põrmu inimese au ning teeb inimese heaks seda, mida pole inimese võimuses enese heaks teha.” (Ellen G. White, *Tunnistused jutlustajatele*, lk 456).

Seaduse teod ei saa lepitada juba tehtud patte. Õigeksmõistmist ei saa ära teenida. Seda saab vastu võtta ainult Kristuse lepitusohvrises uskumise kaudu. Seega ei ole Seaduse tegudel õigeksmõistmise juures midagi teha. Olla õigeksmõistetud ilma tegudeta tähendab olla õigeksmõistetud ilma selleta, et mingigi meie teene pälviks õigeksmõistmise.

Kuid paljud kristlased on seda salmi väärilt mõistnud ja väärilt rakendanud. Nad ütlevad, et kõik, mida teha tuleb, on uskuda, samas mängivad nad maha teod ehk sõnakuulmise, isegi kuulekuse moraaliseadustele. Sellise asjaga tõlgendavad nad Paulust täiesti valesti. Kirjas roomlastele ja kõikjal mujal omistab Paulus suurt tähtsust moraaliseaduse pidamisele. Kindlasti tegi seda Jeesus, samuti Jaakobus ja Johannes (Mt 19:17; Rm 2:13; Jk 2:10, 11; Ilm 14:12). Pauluse mõte on selles, et ehkki kuulekus seadusele ei ole õigeksmõistmise vahendiks, peab isik, kes on usu kaudu õigeks mõistetud, ikkagi Jumala Seadusest kinni, tegelikult on ainult tema see, kes saab pidada Seadusest kinni. Patust mittepöördunud isik, keda ei ole õigeks mõistetud, ei saa iialgi täita Seaduse nõudeid.

Miks on nii kerge langeda selliselt mõtlemise lõksu: kuna käsuseadus meid ei päästa, ei pea me muretsema selle täitmise pärast? Oled sa kunagi kaitsnud pattu väitega, et õigeks mõistetakse usust? Miks on selline seisukoht väga ohtlik? Samas, kus oleksime siis, kui meil poleks päästmise töotust, isegi kui meil on kiusatus seda kuritarvitada?

Reede, 23. juuli

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Valitud kuulutused” 1.raamat peatükke „Kristuse õigus käsuseaduses”, lk 236-239; „Tulge, otsige ja leidke”, lk 331-335; „Täiuslik kuulekus Kristuse kaudu”, lk 373, 374; ning raamatust „Kristuse tähendamissõnad”, peatükki „Uut ja vana”, lk 128, 129.

„Kristuse iseloom on sinu iseloomu asemel ja sind võetakse vastu Jumala ees just nii, nagu sa polekski patustanud.” (Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 62).

„Arm on ärateenimatu heasoovlikkus. Inglid, kes ei tea patust midagi, ei mõista, mida tähendab kogeda enda jaoks armu; kuid meie patusus kutsub halastavalt Jumalalt meie jaoks esile armu.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 331, 332).

„Usk on tingimus, mille juures Jumal on näinud olevat sobiva töötada andestust patustele; mitte et usul endal oleks mingit [ravi]toimet, mille tõttu pääste ära teenitakse, vaid kuna usk haarab kinni Kristuse teenetest, patu jaoks varutud arstimist. Usk saab esitada Kristuse täiuslikku kuulekust patuse ülekohtu ja puudulik-kuse asemel. Siis, kui patune usub, et Kristus on tema isiklik Päästja, siis andestab Jumal oma vääramatute töotuste kohaselt tema patu ning mõistab ta maksuta õigeks. Kahetsenud inimlaps saab aru, et tema õigeksmõistmine tuleb sellest, et Kristus – tema vahemees ja käendaja – on surnud tema eest, on tema lepitus ja õigus.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk-d 366, 367).

„Ehkki Seadus ei saa kustutada patu karistust, vaid süüdistab patust kogu tema võlas, on Kristus fõotanud rikkalikku andestust kõigile, kes kahetsevad ja Tema halastusse usuvad. Jumala armastust pakutakse rikkalikult kahetsevale, uskuvale inimlapsel. Patu põletusmärki hingel saab olematuks teha ainult Lepitusohvri vere kaudu... Tema kaudu, kes oli võrdne Isaga. Kristuse tegevus – Tema elu, alandumine, surm ja vahendustöö kadunud inimese heaks – teeb Seaduse suureks ja teeb selle austusväärseks.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 371).

Küsimused aruteluks

1. Loe üle käesoleva nädala salmid ja kirjuta siis oma sõnades kokkuvõtvalt seda, mida need ütlevad. Jaga oma kirjutist klassi teiste liikmetega.

2. Mõttele sellele, mida läks maksuma meie päästmine: Jumala Poja surma. Mida peaks see meile rääkima sellest, kui halb on patt? Lõppude lõpuks, juhul, kui me lõpetame patustamise ega tee seda uuesti, miks ei ole see ikkagi küllaldane, et saaksime õigeks Jumala ees? Kuidas saavad sellised tõsiasiad aidata motiveerida meid vastu seisma kiusatusele pattu teha?

3. Mil moel võib üks või teine olla kiusatud kuritarvitama seda imelist uudist päästmisest ainult usu kaudu. Millisesse lõksu on langetamas keegi, kes sedalaadi mõtteviisist kinni hoiab? (Vaata 2Pt 3:16; 1Jh 3:7.)

5. õppetükk: 24. – 30. juuli

Õigeksmõistmine ja seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 15:6; 2Sm 11, 12; Rm 3:20-23, 31; 4:1-17; Gl 3:19; 1Jh 3:4.

Meelespeetav kirjakoht: „Kas me siis tühistame Seaduse usu läbi? Ei sugugi! Me vaid kinnitame Seadust” (Rm 3:31).

Mitmeltgi moel laob Rm 4. peatükk aluse piibellikule õpetusele päästmisest ainult usu kaudu. Kasutades Aabrahami – pühaduse ja vooruslikkuse eeskujuna – näitena kellestki, kes vajas päästet armu läbi, ilma käsuseaduse tegudeta, ei jäta Paulus lugejaid arusaamatusse. Juhul kui parimaks peetu tegudest ja käsupidamisest ei piisanud, et teda [parimaks peetut] Jumala ees õigeks mõista, siis mis lootust on kellelgi teisel? Juhul, kui Aabraham sai selle [st õiguse] armust, siis on sama lugu igauhega, juudiga ja mittejuudiga.

Rm 4. peatükis avab Paulus kolm peamist sammu lunastusplaanis: (1) jumaliku õnnistuse tõotus (tõotus armust); (2) inimlik vastus sellele tõotusele (usu vastus), ja viimaks (3) jumalik õigekskuulutamine, mis antakse neile, kes usuvad (õigeksmõistmine). Niimoodi toimis see Aabrahami juures, ja niimoodi toimib see meie juures.

Otsustava tähtsusega on meele pidada, et Pauluse silmis on päästmine armust; see on midagi, mis meile antakse, kuigi me seda ei vääri. Juhul, kui me vääriksime, siis oleksime võlgu ja juhul, kui oleksime võlgu, oleks see [st pääste] võlg ja mitte kingitus.

Tõestamaks asja olemust – päästmine ainult usu kaudu – pöördub Paulus Moosese esimese raamatu poole, tsiteerides 1Ms 15:6: „Ja ta [Aabraham] uskus Issandat ning see arvati temale õiguseks”. Piibli üsna esimestel lehekülgedel on siis õigeksmõistmine usu kaudu.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 31. juuliks.

Pühapäev, 25. juuli

Seaduse kinnitamine

Loe Rm 3:31. Millele Paulus siin valgusvihu suunab? Miks on valgusvihus olev meie kui adventistide jaoks nii tähtis? _____

Selles lõigus märgib Paulus rõhutatult, et usk ei tee kehtetuks Jumala Seadust. Isegi need, kes pidasid Seadust, kogu Vana Testamendi seadustikku tervikuna, ei pääsenud iialgi selle kaudu. Vana Testamendi religioon, nii nagu ka Uue Testamendi oma, oli ikkagi miski, mis oli patusele usu kaudu Jumala armust antud.

Loe Rm 4:1-8. Kuidas näitab see, et isegi Vanas Testamendis oli päästmine usu kaudu ja mitte seadusetegude kaudu? _____

Selle Vana Testamendi jutustuse kohaselt arvestati Aabraham õigeks sellepärast, et ta „uskus Jumalat”. Niisiis õpetab Vana Testament õigeksmõistmist usu kaudu. Seega on vale iga väide, et usk „tühistab” (kreeka keeles *katargeo*, „muudab kasutuks”, „tunnistab kehtetuks”) Seaduse; päästmine usu kaudu on Vanas Testamendis vägagi esile toodud. Armu õpetatakse läbivalt. Näiteks, üks olnud kogu pühamuteenistus ettekanne sellest, kuidas patused päästetakse, mitte nende enda tegude kaudu, vaid asemiku surma kaudu nende asemel, eks ole?

Mis muu saab ka selgitada seda, kuidas sai Taavet andeks pärast alatut afääri Batsebaga? Kindlasti polnud seadusepidamine see, mis ta päästis, sest ta astus Seaduse nii paljudest põhimõtetest üle, mis mõistsid ta reas punktides hukka. Juhul, kui Taavet pidanuks saada päästetud Seaduse kaudu, siis jäänuks Taavet üldsegi päästmata.

Paulus toob usu kaudu õigeksmõistmise näiteks jumaliku poolehoiu taastamise Taavetile. Andestamine oli Jumala armu toiming. Seega on siin veel üks Vanast Testamendist pärit näide õigeksmõistmisest usu kaudu. Tõsi, mis tõsi, olenemata sellest, kui käsumeelseks paljud vana-aja Iisraelis muutusid, oli juutide religioon alati armu religioon. Legalism [käsumeelsus] oli selle moonutus, mitte selle ehe olek.

Peatu mõne minuti jooksul Taaveti patul ja taaselustumisel (2Sm 11. ja 12. peatükk; Ps 51). Milline lootus joonistub sinu jaoks sellest kurvast loost? Kas siin on õppetund, kuidas peakime kogudusena kohtlema neid, kes on langenud?

Esmaspäev, 26. juuli

Arm või võlg

Teema, mida Paulus siin käsitleb, on enamat kui lihtsalt teoloogia. See pakub meie südamele ja hingele päästet ja suhet Jumalaga. Juhul, kui keegi usub, et tema peaks ära teenima heakskiidu, et ta peaks jõudma teatud pühaduse tasemele enne, kui ta õigeks mõistetakse ja andestuse saab, oleks ju vägagi loomulik, et ta pöördub välispidise poole ning vaatab enesele ja oma tegudele. Religioon võib muutuda äärmiselt enesekeskseks, viimaseks asjaks, mida keegi vajab.

Vastandina, kui palju kergem ja loomulikum on inimesel, kes adub tohutut uudist, et õigeksmõistmine on and Jumalalt, läbinisti oma-teenetega-kättesaamatu ja ärateenimatu, pöörata endale vaatamise asemel tähelepanu Jumala armastusele ja halastusele?

Ja lõpuks, kes peegeldab selgeimalt Jumala armastust ja iseloomu – kas see, kes on enesest kütkestatud või see, kes on Jumalast kütkestatud?

Loe Rm 4:6-8. Kuidas laiendab Paulus siin usu kaudu õigeksmõistmise teemat? _____

„Patune peab tulema usus Kristuse juurde, hoidma kinni Tema teenetest, panema oma patud pattude Kandjale, ja võtma vastu Tema andestuse. Just sel põhjusel tuli Kristus maailma. Selliselt pannakse kahetseva, uskuva patuse arvele Kristuse õigus. Temast saab kuningliku perekonna liige.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 215).

Siis Paulus jätkab, selgitades, et päästmine usu kaudu oli mitte ainult juutide jaoks, vaid ka mittejuutide jaoks (Rm 4:9-12). Tõsiasi on – kui tahad olla asjas täpne –, et Aabraham polnudki juut; ta põlvnes paganlikust soost (Jos 24:2). Eristust mittejuudid-juudid ei olnud tol ajal olemas. Siis, kui Aabraham õigeks mõisteti (1Ms 15:6), polnud ta veel isegi ümberlõigatud. Selliselt sai Aabraham nii ümberlõikamatute kui ka ümberlõigatute isaks, ühtlasi ka Pauluse jaoks suureks näiteks, keda kasutada selleks, et tuua esile asja olemus – päästmine on kõikehaarav. Kristuse surm oli igäihe jaoks, rassist ja rahvusest hoolimata (Hb 2:9).

Arvesse võttes risti kõikehaaravust, arvesse võttes seda, mida rist räägib meile iga inimese väärtusest, siis miks on rasiline, etniline või rahvuslik eelarvamus nii kohutav? Kuidas saame õppida mõistma endas olevat eelarvamust ning Jumala armu läbi mõtted sellest puhastada? _____

Teisipäev, 27. juuli

Töotus ja Seadus

„Jah, seda töotust, et ta saab maailma pärijaks, ei antud Aabrahamile ega tema soole Seaduse kaudu, vaid usuõiguse kaudu” (Rm 4:13).

Selles salmis vastandatakse „töotus” ja „Seadus”. Pauluse taotluseks on tõestada, et õpetusel õigusest usu kaudu on Vana Testamendi alus. Ta otsib välja näite Aabrahamist, keda kõik juudid tunnistasid oma esiisaks. Heakskiit ehk õigeksmõistmine oli tulnud Aabrahamile täiesti lahus Seadusest. Jumal andis Aabrahamile töotuse, et ta „saab maailma pärijaks”. Aabraham uskus seda töotust; see tähendab, ta võttis omaks rolli, mida see endaga kaasa tõi. Selle tulemusena tunnustas Jumal teda ja töötas tema kaudu maailma päästmiseks. See jääb jõuliseks näiteks tõsiasiast, kuidas arm toimis Vanas Testamendis, nii et Paulus kasutas seda kahtlemata sellepärast.

Loe Rm 4:14-17. Kuidas jätkab Paulus siin näitamist, et päästmine usu kaudu oli Vanas Testamendis keskne? Vaata ka Gl 3:7-9.

Nagu alguses ütlesime, on oluline meeles pidada, kellele Paulus kirjutab. Juudi-soost usklikud olid läbi imunud Vana Testamendi Seadusest ning paljud hakanud uskuma, et nende pääste olenes sellest, kui hästi nad Seadust pidasid, kuigi see polnud küll see, mida Vana Testament õpetas.

Sellisele väär-arusaamale parandust otsides väitis Paulus, et Aabraham sai töotused isegi enne Seaduse andmist Siinail, kuid mitte seadusetegude kaudu (mida teha olnukski raske, sest Seadus – Too-ra ja tseremoniaalsüsteem – ei olnud veel paigas), vaid usu kaudu.

Juhul, kui Paulus viidanuks siin eranditult moraaliseadusele, mis oli põhimõtteliselt olemas enne Siinaid, jääks asja tuum samaks. Ehk isegi veel enam! Otsida Jumala töotuste kättesaamist Seaduse kaudu, ütles Paulus, teeb usu kehtetuks, isegi asjatuks. Need on kõvad sõnad, kuid naelapea, mille pihta ta lööb, on selles, et usk päästab ja Seadus mõistab hukka. Ta püüab õpetada, et tagajärjetu on otsida päästet nende asjade kaudu, mis viivad hukkamõistuni, sellepärast et me kõik, juudid ja mittejuudid, oleme Seadusest üle astunud ja vajame seega sedasama, mida Aabraham: päästvat Jeesuse õigust, mis usu kaudu pannakse meie arvele.

Kolmapäev, 28. juuli

Seadus ja usk

Nii nagu eile nägime, näitas Paulus, et see, kuidas Jumal kohtles Aabrahami, tõestas, et päästmine tuleb armutootuse kaudu ja mitte Seaduse kaudu. Niisiis peaksid juudid, juhul, kui nad soovivad pääseda, loobuma usaldamast päästmise jaoks oma tegusid ning võtma omaks aabrahamliku tootuse, mis on nüüd täitunud Messia tulekus. Öeldu kehtib tõepoolest igäihe jaoks ühesuguselt, nii juudi kui mittejuudi jaoks, kes aga mõtleb, et tema „head” teod on kõik, mida on vaja selleks, et asjad Jumalaga sirgeks ajada.

„Arvamus, et inimene saab päästa ennast oma tegude abil, on olnud iga paganliku usundi aluseks... Kus seda iganes silmas peetakse, seal kaob inimesel kaitse patu vastu.” (Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk-d 35, 36). Mida see tähendab? Miks jätab mõttekäik, et saame ennast päästa oma tegude kaudu, meid patu suhtes väga kaitsetuks? _____

Kuidas selgitab Paulus suhet Seaduse ja usu vahel galaatlastele? Gl 3:21-23. _____

Juhul, kui oleks olnud olemas seadus, mis taganuks elu, oleks selleks kindlasti olnud Jumala Seadus. Ja ometi ütleb Paulus, et ainuski seadus, isegi mitte Jumala oma, ei saa anda elu, sest kõik on Seadusest üle astunud ja seega on see nad kõik hukka mõistnud.

Kuid usutootus, mis veel täielikumalt ilmnes Kristuse kaudu, vabastab kõik, kes usuvad, et nad on „Seaduse valve all”; see tähendab [vabastab] olemast hukkamõistetud ja koormatud püüdlusest teenida pääste ära selle kaudu. Käsuseadus muutub koormaks siis, kui seda esitatakse ilma usuta, ilma armuta – sellepärast, et Seaduse all olla ilma usuta, ilma armuta, ilma õigusetu, mis tuleb usu kaudu, tähendab olla koorma all ja patu hukkamõistu all.

Kui kesksel kohal on õigus usu kaudu sinu jaoks Jumalaga ühist teed astumisel? See tähendab, mida saad sina teha tagamaks, et tõe teised tahud ei ähmastaks seda nii, et sa kaotaksid silmist selle olulise tähtsusega õpetuse? Lõppude lõpuks, mis head teevad need teised õpetused ilma selleta?

Neljapäev, 29. juuli

Seadus ja patt

Kuuleme sageli räägitavat, et uues lepingus on Seadus ära kaotatud ja seejärel hakatakse tsiteerima salme, mis nende uskumise kohaselt seda asja tõendavad. Sellise avalduse taga olev loogika ja ka teoloogia pole kuigi usaldatav.

Loe 1Jh 2:3-6, 3:4 ja Rm 3:20. Mida räägivad kõnealused salmid meile Seaduse ja patu vahelisest suhtest? _____

Mõnisada aastat tagasi kirjutas iiri kirjanik Jonathan Swift: „Aga kas saab ükski inimene öelda, et kui sõnad *purjutamine, petmine, valetamine, varastamine* parlamendi käskkirjaga inglise keelest ja sõnaraamatutest välja visata, ärkaksime me järgmisel hommikul kõik karskete, ausate, õiglaste ja tõearmastajatenä? On see järeldus ilmine?” (Jonathan Swift, *A Modest Proposal and Other Satires*, New York: Prometheus Books, 1995, lk 205).

Samamoodi, juhul, kui Jumala Seadus oleks ära kaotatud, siis miks on valetamine, roim ja varastamine endiselt patune ja halb? Juhul, kui Jumala Seadust oleks muudetud, siis tuleks ka muuta patu definitsiooni. Või kui Jumala Seadus oleks juba kõrvaldatud, siis peaks olema kõrvaldatud ka patt, aga kes seda usub? (Vaata ka 1Jh 1:7-10; Jk 1:14, 15.)

Uues Testamendis avaldub nii Seadus kui ka evangeelium. Seadus näitab, mis on patt; evangeelium osutab arstimile patu vastu; arstimiks on Jeesuse surm ja ülestõusmine. Juhul, kui Seadust enam olemas ei oleks, ei ole ka pattu, ja millest meid siis päästa vaja on? Evangeelium omab mõtet ainult Seaduse ja selle jätkuva kehtivuse kontekstis.

Kuuleme sageli, et rist nullis Seaduse. Seda öelda on omajagu pilkav, sest rist näitab, et Seadust ei saa ära kaotada ega muuta. Juhul, kui Jumal ei kaotanud ega isegi ei muutnud Seadust enne, kui Kristus ristil suri, siis miks teinuks [Ta] seda pärast [risti]? Miks Jumal ei lasknud Seadusel [allavoolu] minna pärast seda, kui inimkond pattu langes, ja oleks nii säästnud inimkonna õiguslikust karistusest, mida Seadusest üleastumine tingib? Sel juhul poleks Jeesusel olnud vaja surra. Jeesuse surm näitas, et kui Seadust oleks saanud muuta või kaotada, oleks seda tehtud enne risti, mitte pärast. Niisiis, Seaduse jätkuvat kehtivust näitab kõige paremini Jeesuse surm, ja ei miski muu; surm, mis toimus just nii sellepärast, et Seadust ei saanud muuta. Juhul, kui Seadust saanuks muuta nii, et see sobinuks paremini meie pattulangenud olukorraga, olnuks see ju patuprobleemile parem lahendus kui see, et Jeesus pidi surema?

Juhul, kui poleks olnud jumalikku Seadust abielurikkumise vastu, kas siis põhjustanuks abielurikkumine vähem valu, kui ta teeb praegu neile, kes on sellise teguviisi ohvrid? Kuidas aitab su vastus sul mõista tõsiasja, miks on Jumala Seadus ikka veel jõus? Millised on olnud sinu kogemused Jumala käsust üleastumise tagajärgedega?

Reede, 30. juuli

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Valitud kuulutused” 1.raamat, lk 388 peatükki „Kristus – sõnumi kese”; raamatust „Patriarhid ja prohvetid”, lk 363 peatükki „Käsk ja seaduselepingud”; raamatust „Ajastute igatsus” peatükke „Mäejutlus”, lk. 307, 30, „Vaidlused”, lk 608, „See on lõpetatud!”, lk 762, 763.

„Sellel seisuste ajastul, mil sageli ei tunnustatud inimõigusi, esitas Paulus suure tõe inimlikust vendlusest, väites, et Jumal „on ühest ainsast teinud kogu inimkonna kõige maa peale elama”. Jumala silmis on kõik võrdsed ning Loojale võlgneb iga inimolevus ülimat ustavust.” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 238).

„Selleks, et inimene saaks päästetud ning selleks, et säilitada Seaduse au, oli vajalik, et Jumala Poeg ohverdaks ennast patuohvrina. Tema, kes ei teadnud patust midagi, sai patuks meie eest. Ta suri meie eest Kolgatal. Tema surm näitab, kui imeliselt Jumal inimest armastab ja kui muudetamatu on Tema Seadus.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1.raamat, lk 240).

„Õigus on kuulekus Seadusele. Seadus nõuab õigust, ja selle võlgneb patune Seadusele; kuid ta pole suuteline seda [võlga] tasuma. Ainus viis, kuidas ta saab jõuda õiguseni, on usu kaudu. Usu kaudu saab ta esitada Jumalale Kristuse teened, ning Issand paneb oma Poja sõnakuulelikkuse patuse arvele.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1.raamat, lk 367).

„Juhul, kui Saatanal õnnestub viia inimene sinnani, et inimene hakkab pidama oma tegusid teenete- ja õigusetegudeks, teab ta, et saab inimese kiusatustega võita ning inimene on tema ohver ja saak... Tõmmake uksepiidad üle Kolgata Talle verega ning te olete kaitstud.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 3.sept. 1889).

Küsimused aruteluks:

1. Miks on siis väga tähtis mõista, et päästmine on ainult usu kaudu, ilma seadusetegudeta? Misladi vigade eest saab selline teadmine meid kaitsta? Milline oht varitseb neid, kes kaotavad silmist selle olulise tähtsusega piibelliku õpetuse?

2. Milliseid teisi põhjendusi saad tuua Jumala Seaduse jätkuva kehtivuse kohta, just siis, kui mõistame, et Seadus ja kuulekus sellele ei ole see, mis meid päästab?

3. Peatu pikemalt mõttel, et risti tõttu on kõik inimesed võrdsed. Miks on nii, et vägagi sageli näivad kristlased, kelle ees on rist, unustavat selle tähtsa tõe ning võivad olla süüdi rassilistes, etnilistes või ka rahvuslikes eelarvamustes?

4. Õigeismõistetud patustena on meid tehtud Jumala armu ja pälvimatu poolehoidu saajateks. Kuidas peaks see tõsiasi mõjutama meie käitumist teiste inimestega? Kui palju halastust ja heameelt on meil nende suhtes, kes on meie vastu eksinud, kes tegelikult ei vääri meie armu ja heakskiitu?

6. õppetükk: 31. juuli – 6. august

Üksikasjalisem selgitus usu kohta

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 5. peatükk.

Meelespeetav kirjakoht: „Et me nüüd oleme saanud õigeks usust, siis on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kelle läbi me oleme usus saanud ligipääsu ka sellele armule, milles me seisame, ja me kiitleme oma lootusest Jumalalt saadavale kirkusele” (Rm 5:1, 2).

Paulus on pannud paika asja tuuma, et õigeksmõistmine ehk Jumalast vastuvõtmine, tuleb ainult usu kaudu Jeesusesse Kristusesse, sest Tema õigus on ainus, millest piisab selleks, et anda meile õige seisund Issandas. Sellele suurele tööle toetudes selgitab Paulus seda teemat nüüd üksikasjalikumalt. Näidates, et pääste saab olema usu kaudu ja mitte tegude kaudu, ka kellegi puhul, kes oleks nii „õige” nagu Aabraham, astub Paulus nüüd justkui sammu tagasi, vaatab pilti tervikuna – et mis põhjustas patu ja kannatused ja surma ja kuidas leidub lahendus sellele Kristuses ja selles, mida Tema on inimsoo heaks teinud.

Ühe inimese, Aadama, langemise tõttu seisib kogu inimkond hukkamõistu, võõrandumise ja surma ees; ühe inimese, Jeesuse, võidu tõttu asetati kogu inimkond uuele jalgealusele Jumala ees, alusele, mispuhul – usu kaudu Jeesusesse – võib nende pattude register, karistus, mida need patud väärivad, saada kustutatud, saada andeks antud ja igaveseks andestatud.

Paulus vastandab Aadama ja Jeesuse, näidates, kuidas Kristus tuli tühistama seda, mida Adam tegi, ning et usu kaudu võivad Aadama patu ohvrid leida pääste Jeesuses, Päästjas. Kõige selle alus on Kristuse rist ning Tema asendussurm ristil, mis avab iga inimese jaoks, olgu juudile või mittejuudile, tee päästmisele Jeesuse kaudu, kes oma verega tõi õigeksmõistmise kõigile neile, kes Tema vastu võtavad.

Kindlasti on tegemist teemaga, mis väärib üksikasjalikumalt käsitlemist, sest see on kogu meie lootuse alus.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 7. augustiks.

Pühapäev, 1. august

Et me nüüd oleme saanud õigeks

Loe Rm 5:1-5. Võta alljärgnevatel joontel kokku Pauluse sõnum. Mida saad siit enda jaoks praegu? _____

„Oleme saanud õigeks”. Kreekakeelne tegusõna siin väljendab lõpetatud tegevust. Me oleme õigeks kuulutatud ehk meid peetakse õigeks, mitte ühegi seaduseteo kaudu, vaid selle kaudu, et oleme omaks võtnud Jeesuse Kristuse. Täiuslik elu, mida Jeesus elas siin maa peal, Tema täiuslik käsupidamine, on pandud meie arvele.

Samas on kõik meie patud pandud Jeesuse peale. Jumal arvestas nii nagu oleks Jeesus sooritanud need patud, mitte meie, ning sel moel saame meie säästetud karistusest, mida me väärime. See karistus tabas Kristust meie asemel, meie heaolu silmas pidades, nii et meil ei ole kunagi vaja seista sellega silmitsi. Milline hiilgavaim uudis saaks ühe patuse jaoks veel kõlada?

Kreekakeelne sõna, mida 3. salmis tõlgitakse „kiitleme”, on sama, mida 2. salmis tõlgitakse “kiitleme” [mõnedes tõlgetes, näit. levinuimas inglisekeelses tõlkes, kasutatakse erinevat sõna – tlk. märkus]. Juhul, kui see tõlgitakse “kiitlema” ka 3. salmis [nagu on eestikeelses tõlkes – tlk.], on 2. ja 3. salmi vahelist seost selgem näha. Oigeksmõistetud inimesed suudavad kiita ka viletsuses, sest nad on kinnitanud oma usu ja usalduse Jeesusele Kristusele. Neil on veendumus, et Jumal teeb kõik asjad heaks. Nad peavad auks kannatada Kristuse pärast. (Vaata 1Pt 4:13.)

Pööra tähelepanu ka 3. salmist 5. salmi lõpuni kulgevale progressioonile, kasvule.

1. *Kannatlikkus*. Kreekakeelne sõna *hupomone* tähendab „püsiiv talumisvõime”. Tegemist on sedasorti vastupidavusega, mida kannatus arendab kelleski, kes säilitab usu ning kes ei lasa ka vastuolude ja kannatuste keskel, mis ühel või teisel ajalõigul elu nii armetuks teevad, silmist lootust, mis tal on Kristuses.

2. *Läbikatsumine* [varasemates eestikeelsetes tõlgetes: *püsiivus*, *kinniatud meel* – tlk.]. Kreeka sõna *dokime*, mida selliselt tõlgitakse, tähendab otseselt „vääruslik läbiproovitud omadus”, järelikult siis “iseloom” ehk täpsemalt “vääruslik iseloom”. Keegi, kes talub kannatlikult viletsusi, arendab väärusliku [heaks kiidetud, kinnitatud] iseloomu.

3. *Lootus*. Vastupidavusest ja kinnitusest võrsub loomulikult lootus, Jeesuses ja Tema pääste töötuses leiduv lootus. Niikaua, kui klammerdume usus, kahetsuses ja sõnakuulmises Jeesuse külge, on meil kõike loota.

Mis on see üks asi kogu su elus, mida sa loodad/ootad rohkem kui miskit muud? Kuidas saab see lootus täituda Jeesuses? Või kas saab? Juhul, kui ei saa, siis kas oled kindel, et tahad panna sellele nii palju lootust?

Esmaspäev, 2. august

Jumal otsib inimest

Loe Rm 5:6-8. Mida räägivad kõnealused salmid meile Jumala iseloomust, ja miks sisaldavad need nii palju lootust meie jaoks? _____

Siis, kui Aadam ja Eeva häbiväärselt ja ilma mingisuguse vabanduseta astusid jumalikust keelust üle, astus Jumal lepituse tegemiseks esimese sammu. Tollest peale on Jumal võtnud initsiatiivi pääsetee pakkumisel, ning Ta kutsub mehi ja naisi seda teed omaks võtma. „Aga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja” (Gl 4:4).

Rm 5:9 ütleb, et meid päästetakse Jumala viha eest Jeesuse kaudu. Mida see tähendab – kuidas sa seda mõistad? _____

Nii nagu veri iisraellaste Egiptuse kodu uksepiitadel nende lahkumisele eelneval öhtul kaitses esmasündinuid viha eest, mis lõi maha egiptlaste esmasündinud, nii tagab Jeesuse Kristuse veri, et see inimene, kes on õigeks mõistetud ja jääb sellesse, on kaitstud siis, kui Jumala viha ajastu lõpul viimaks hävitab patu.

Mõned inimesed maadlevad mõttega, et armastaval Jumalal on viha. Kuid just sellepärast, et Ta on armastus, on ka see viha. Kuidas saaks Jumalal, kes armastab maailma, mitte olla viha patu vastu? Kui Ta oleks meie suhtes ükskõikne, ei hooliks Ta sellest, mis siin juhtub. Vaata maailmas ringi ja märka, mida patt on Jumala loominguga teinud. Kuidas saaks Jumal mitte olla vihane sellise kurjuse ja laastustöö peale?

Milline põhjus on meil veel kiitmiseks? (Rm 5:10, 11). _____

Mõned kommentaatorid on näinud 10. salmis vihjet elule, mida Kristus elas siin maa peal; elule, mille jooksul valmis Tema täiuslik iseloom, mida Ta nüüd pakub meie arvele panemiseks. Ehkki kindlasti viidatakse sellele, mida Kristuse täiuslik elu korda saatis, näib Paulus rõhutavat tõsiasja, et Kristus suri, Ta tõusis jälle üles ning elab nüüd igavesti (vaata Hb 7:25). Kuna Ta elab, oleme meie päästetud. Juhul, kui Ta oleks jäänud hauda, oleks meie lootus hukkunud koos Temaga. 11. salm lükib juurde Issandas kiitlemise põhjuse – saame kiita selle eest, mida Jeesus meie heaks on täide viinud.

Teisipäev, 3. august

Surm neelati ära

Surm on vaenlane, põhivaenlane. Siis, kui Jumal lõi inimperekonna, pidid Tema kava kohaselt inimperekonna liikmed elama igavesti. Vähesed erandid välja arvatud, ei taha inimesed surra; ja need, kes tahavad, tahavad seda alles pärast suurimat isiklikku ängi ja kannatusi. Surm läheb vastuollu meie põhilisima olemusega. Ja seda sellepärast, et meid loodi elama igaveseks. Surm oli meile tundmatu.

Loe Rm 5:12. Mida Paulus siin kirjeldab? Mida see selgeks teeb? _____

Kommentaatorid on väidelnud Pühakirja selle lõigu üle rohkem kui enamike teiste üle. Võibolla on põhjuseks see – nii nagu märgib *Piibli kommentaarid. SPA koguduse poolt väljaantud* 6. kd, lk 529 –, et taolised kommentaatorid “püüavad kasutada seda lõiku teisel eesmärgil, kui Paulus mõtles”.

Üks punkt, mille üle väideldakse, on see: mil viisil kandus Aadama patt edasi tema järelpõlve? Kas Aadama järeltulijad ja gasid Aadama pattu või on nad Jumala ees süüdlased oma patu pärast? Ehkki inimesed on püüdnud saada sellest salmist vastust sellele küsimusele, ei tegele Paulus selle teemaga. Tema meeles mõl-kus hoopis teine teema. Ta rõhutab taas seda, mida on juba väit-nud, et “kõik on pattu teinud” (Rm 3:23). Meil tuleb tunnistada, et oleme patused, sest ainult sel teel mõistame oma vajadust Päästja järele. Paulus püüdis siin viia oma lugejaid arusaamiseni, kui halb on patt ja mida see tõi Aadama kaudu maailma. Siis näitab ta, mida pakub Jumal meile Jeesuses, ainsas arstimis kurbloomusele, mis Aadama patu kaudu meie maailma sisse toodi.

See salm räägib ikkagi ainult probleemist: surm [tuli] Aadama kaudu – mitte lahendusest: elu [tuleb] Kristuse kaudu. Evangeeliu-mi üks säravaim tahk on see, et elu on neelanud surma alla. Jee-sus astus välja haua uksest ja murdis surma ahelad. Ta ütleb: „Ma olin surnud, ning ennäe, ma elan igavesest ajast igavesti ning minu käes on surma ja surmavalla võtmed” (Ilm 1:18). Kuna Jeesusel on need võtmed, ei saa vaenlane kauem hoida oma ohvreid hauas.

Milline on olnud sinu kogemus surma tegelikkuse ja traagi-kaga? Miks peab meil olema sellise karmi vaenlase ees endale lootmisest palju suurem lootus, võimsam kui miski, mida see maailm pakub?

Kolmapäev, 4. august

Seadus äratab vajaduse

„Sest patt oli maailmas juba enne Seadust, aga pattu ei arvestata, kui seadust ei ole. Ent surm valitses Aadamast Mooseseni ka nende üle, kes ei olnud pattu teinud niisuguse üleastumisega nagu Adam, kes oli eeltähenduseks temast, kes pidi tulema” (Rm 5:13, 14).

Millest Paulus siin räägib? Väljend „juba enne Seadust” on paralleelne väljendiga „Aadamast Mooseseni”. Ta räägib ajajärgust maailma loomisest Siinaini, ajast enne *vormistatud* iisraelliku süsteemi reeglite ja seaduste sissetulekut (mis mõistagi hõlmas ka kümme käsku).

„Juba enne Seadust” tähendab, enne Jumala nõudmiste üksikasjalikku kajastamist erinevates seadustes, mis anti Iisraelile Siinail. Patt oli olemas enne Siinaid. Kuidas saanuks mitte olla? Kas sinnamaani polnud patune valetada, tappa, abielurikkuda ja ebajumalaid teenida? Muidugi oli.

Millised mõned salmid paljastavad patu tegelikkuse enne Siinaid?

On tõsi, et enne Siinaid oli inimsool üldiselt vaid piiratud ilmutus Jumalast, kuid ilmselgelt teadsid nad nii palju, et nad olid vastutavad. Jumal on õiglane ega hakka karistama kedagi ülekohtuselt. Inimesed Siinai eelses maailmas surid ka, nagu Paulus siin osutab. Surm valitses *kõiki*. Ehkki nad ei olnud patustanud sõnaselgelt avaldatud korralduste vastu, olid nad ometi patustanud. Neile oli Jumal avalikuks saanud looduses; nad ei olnud [Talle] vastanud ning olid seega süüdlaseks saanud. “Tema nähtamatu olemus, tema jäädav vägi ja jumalikkus on ju maailma loomisest peale nähtav..., nii et nad ei saa endid vabandada” (Rm 1:20).

Mis eesmärgil avaldas Jumal ennast täielikumalt “Seaduses”? Rm 5:20, 21.

Siinail antud juhised hõlmasid moraaliseaduse, ehkki see oli olemas olnud enne Siinaid. Siiski oli see esimene kord, nagu Piibel ütleb, mil Seadus kirja pandi ja üleüldiselt välja kuulutati.

Siis, kui iisraellased hakkasid võrdlema ennast jumalike nõudmistega, leidsid nad, et neil jäi väga palju vajaka. Teisisõnu, “pahategudest” kubises. Järsku mõistsid nad oma üleastumiste ulatust. Sellise ilmutuse eesmärgiks oli aidata neil mõista nende vajadust Päästja järele ning juhtida neid vastu võtma armu, mida Jumal nii vabalt pakkus. Nii nagu varem toonitatud, oli Vana Testamendi aegse usu õigeks versiooniks mitte-käsumeelsus.

Neljapäev, 5. august.

Teine Aadam

„Nõnda siis, nagu ühe üleastumise läbi tuli kõigile inimestele surmamõistmine, nii on ka selle ühe õiguse teo läbi kõigile inimestele saanud õigekssaamine eluks. Sest otsekui tolle ühe inimese sõnakuulmatuse tõttu on paljud saanud patuseks, nõnda saavad ka selle ühe inimese kuulekuse läbi paljud õigeks” (Rm 5:18, 19). Milline kontrast meile siin esitatakse? Millist lootust pakutakse meile Kristuses? _____

Inimestena ei saa me Aadamalt midagi muud kui surmamõistu. Kristus aga astus ette ja käis edukalt läbi sama maa, kus Aadam langes, ning talus igat proovilepanekut inimese nimel. Tema lunastas Aadama armetu luhtumise ja languse, ja selliselt – meie vahendajana – pani Tema meid edasi liikuma koos Jumalaga. Niimoodi on Jeesus „teine Aadam”.

„Teine Aadam oli kõlbeliselt vaba käituma, vastutas tema [esimese Aadama] käitumise eest. Olles ümbritsetud jõuliselt kavalatest ja eksiteele juhtivatest mõjudest, oli Tema olukord patuta elu elamiseks palju vähem soodne, kui oli esimese Aadama oma. Ometi seisis Ta patuste keskel vastu igale kiusatusesele patustada ning säilitas oma süütuse. Ta oli alati patuta.” (Ellen G. White kommentaarid, *Piibli kommentaar. SPA koguduse poolt välja antud* 6. kd, lk 1074).

Kuidas on Aadama ja Kristuse tegevust kõrvutatud Rm 5:15-19? _____

Vaatle siin vastanduvaid mõisteid: surm, elu; sõnakuulmatus, kuulekus; surmamõistmine, õigeksmõistmine; patt, õigus. Jeesus tuli ja tühistas kõik, mida Aadam oli teinud!

On vaimustav, et sõna “and” esineb salmides 15, 16, 17 viiel korral. Viiel korral! Asja tuum on lihtne: Paulus rõhutab, et õigeksmõistmine ei ole ärateenitav; see tuleb annina. See on midagi, mida me ei pälvi, mida me ei vääri. Nii nagu igasuguste andide, kingituste, puhul tuleb meil sirutuda ja need vastu võtta, nii saame antud juhul, selle anni puhul, selle endale usu kaudu.

Mis on parim kink, mida sa kunagi oled saanud? Mis tegi selle nii heaks, nii eriliseks? Kuidas justkui vastandus tõsiasi, et see oli kingitus, millelegi, mida sa välja teenisid, ja kuidas muutus kingitus veel hinnatavamaks? Oh siiski, see kingitus pole üldse võrreldav sellega, mis meil on Jeesuses!

Reede, 6. august

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Suure Arsti jälgedes” peatükki „Abi argipäevaks”, lk 470-472; raamatust „Valitud kuulutused” 1.raamat, peatükki „Sõnumi kese –Kristus”, lk 383, 384; raamatust „Patriarhid ja prohvetid” peatükki „Kiusatus ja pattulangemine”, lk 60-62; raamatust „The SDA Encyclopedia” lõiget „Justification”, lk 712-714.

„Paljusid petab nende südame olukord. Nad ei taipa, et loomupärane süda on petlik kõigis asjus ja kohutavalt õel. Nad mähiavad ennast omaenese õigusesse, ning tunnevad rahuldust oma inimliku iseloomu-möödupuuni küündimisest, ja iseenesest ei saa nad täita Jumala nõudmisi.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 320).

„Suur vajadus on selle järele, et kuulutataks Kristust kui ainsat lootust ja päästet. Siis, kui esitati õpetust õigeks mõistmisest usu kaudu..., oli see paljudele otsekui vesi janusele rändajale. Mõte, et Kristuse õigus pannakse meie arvele, mitte sellepärast, et meil oleks omapoolt ühtki teenet, vaid et see on hinnata and Jumalalt, näis kallihinnalisena.” (Ellen G. White, *Valitud kuulutused* 1.raamat, lk 360).

„Katsumused on osa Kristuse koolis saadavast kasvatuses, et puhastada Jumala lapsi kõigest maisest saastast. Läbikatsumiskogemuste saabumine Jumala lastele on tõend sellest, et Jumal juhib neid. Katsumused ja takistused Jumala laste teel on Tema poolt valitud korralekutsumise meetodid, Temast määratud tingimused edu saavutamiseks. Tema, kes näeb inimeste südamesse, tunneb nende nõrkusi paremini kui nad ise. Ta näeb mõnedes inimestes omadusi, mida, kui neid õigesti suunata, võiks kasutada Tema töö edasi viimiseks.” (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 524).

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas hoidis sinu usk sind püsti mingis kohutavas läbikatsumises? Mida sa õppisid neist läbikatsumistest enda ja Jumala kohta? Mida õppisid ka sellist, millega suudad abistada teisi, kes võibolla läbivad samuti mõnd rasket perioodi?

2. Mõttele surma reaalsusele, sellele, mida tähendab see elu ja *elumõtte* jaoks. Paljud kirjanikud ja filosoofid on kaevelnud elu äärmise mõttetuse üle, kuna see lõpeb igavese surmaga. Kuidas me kristlastena neile vastame? Miks on lootus, mida omame Jeesuses, ainus vastus mõttetusele?

3. Nii nagu Aadama langemine pani meie kõigi peale langedu olemuse, pakub Jeesuse võit meist eranditult igähele, kes selle usu kaudu vastu võtab, igavese elu töötust. Kuna selline imeline võimalus on meie jaoks tagatud, mis hoiab inimesi tagasi sirutumat ja innukalt seda omaks võtmast? Kuidas saab igäüks meist aidata neid, kes otsivad paremat arusaamist selle kohta, mida Kristus pakub ja mida Tema nende heaks on teinud?

7. õppetükk: 7.–13. august

Võit patu üle

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 6; 1Jh 1:8–2:1.

Meelespeetav salm: „Sest patt ei valitse enam teie üle, kuna te ei ole Seaduse, vaid armu all“ (Rm 6:14).

Olles just selgitanud käsutegudest lahus usu läbi pääsemise mõtet, jätkab Paulus vastamist ilmsetele küsimustele: kui teod meid ei päästa, miks siis nende pärast üldse vaeva näha? Miks siis mitte patus jätkata?

6. peatükk on vastus sellele olulisele küsimusele. Paulus tegeleb siin teemaga, mida tavaliselt mõistetakse kui pühitsust, protsessi, milles võidame patu ja muutume üha enam Kristuse sarnaseks. Siiski ei esine sõna *pühitsus* Kirjas roomlastele mitte ühtegi korda. (Sõna *pühitsetud* on ühe korra, Rm 15:16.)

Kas see tähendab, et Paulusel ei ole mitte midagi öelda pühitsuse kohta, nagu meie seda mõistame? Üldse mitte. Ta ei kasuta lihtsalt seda terminit.

Piiblis tähendab pühitsemine pühendamist, tavaliselt Jumalale. Seega tähendab pühitsetus sageli minevikus toimunud akti. Näiteks „kõigi pühitsetute seas“ (Ap 20:32). Pühitsetud on need, kes on Jumalale pühendatud.

See piibellik pühitsetuse termini kasutamine ei eita pühitsuse doktriini olulisust või fakti, et pühitsus on eluaegne protsess. Piibel toetab seda doktriini, kuid kasutab selle kirjeldamisel teisi sõnu.

Sel nädalal vaatleme usu läbi pääsemise teist poolt – seda, mida võib nii kergesti vääriti mõista: patu üle võidu saavutamise tõetus Jeesuse päästetute elus.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. augustiks.

Pühapäev, 8. august

Külluslik arm

Rm 5:20 tuleb Paulus välja kaaluka seisukohaga: „Ent kus patt on suurenenud, seal on arm saanud ülirohkeks.“ Ta pidas silmas seda, et hoolimata sellest, kui palju on sinus pattu ja kui kohutavad on sinu patu tagajärjed, piisab Jumala armust, et sellega toime tulla. Missuguse lootuse peaks see meile andma, eriti kui meil tekib kiusatus tunda, et meie patud on andestamiseks liiga suured! Järgmises salmis näitab Paulus, et kuigi patt on meid viinud surma, on Jumala arm Jeesuses surma võitnud ja saab meile anda igavese elu.

Loe Rm 6:1. Missugust loogikat Paulus siin kasutab ja kuidas ta järgnevates salmides sellisele mõtteviisile vastab? Rm 6:2–11.

Paulus toob 6. peatükis esile huvitava põhjenduste jada, miks õigeksmõistetud inimene ei peaks enam patustama. Alguses ütleb ta, et me ei tohiks patustada, kuna me oleme patule surnud. Siis ta selgitab, mida see tähendab.

Ristimisel vee alla vajutamine tähendab matuseid. Mis maetakse? Vana patu inimene – see ihu, mis patustas, ihu, mida valitses patt. Selle tulemusena patune ihu hävitatakse, et me ei teeniks enam pattu. Rm 6. peatükis on patt isikuline, meister, kes valitseb oma teenijaid. Kui patuihu, mis teenis pattu, on kaotatud, kaob ka valitseja võim selle ihu üle. See, kes veehauast üles tõuseb, on uus inimene, kes ei teeni enam pattu. Nüüd kõnnib ta uues elus.

Kristus suri oma surmas ühe korra ja lõplikult, kuid nüüd on Ta igavesti elus. Surm ei saa Tema üle enam valitseda. Seega, kristlane, kes on ristitud, surnud üks kord ja lõplikult patule, ei rohiks enam kunagi patuvõimu alla sattuda.

Muidugi teab iga ristitud kristlane, et patt ei kao automaatselt meie elust, kui oleme veest välja astunud. Olla patu poolt orjastamata tähendab sama, et sa ei pea patu käes vaevlema. Meil on igapäevased võitlused, et oleksime patule surnud ja elavad Kristuses. Kuigi töotus võidule on kogu aeg olemas, peame seda enda elus taotlema – usus. Peame kogu aeg meeles pidama, et Jumala arm on külluslik, isegi siis, kui me patustame. Kui see nii ei oleks, mis lootust meil siis oleks, isegi siis, kui oleme ristitud?

Missugune on sinu kogemus patuväega, isegi pärast ristimist? Missuguseid valikuid langetad, mis annavad patule võimaluse sinu üle valitseda hoolimata kõigest patu üle võidu saavutamise tööstest, mis on Piiblis kirjas.

Esmaspäev, 9. august

Isikuline patt

Missugune manitsus on kirjas Rm 6:12? _____

Sõna *valitsema* näitab, et patt on siin nagu kuningas. Kreeka sõna, mis on tõlgitud *valitsema*, tähendab sõna-sõnalt *kuningas olema* või *kuningana tegutsema*. Patt on väga tahtlik valitsema kuningana meie surelikku ihu ja käsutama meie käitumist.

Kui Paulus kirjutab: „Ärgu siis valitsegu patt kuningana“, viitab ta sellele, et õigeksmõistetud inimene saab valida keeldumise, nii et patt ei ole kuningas tema elus. Siin tuleb mängu tahtejõud ja teod.

„Sa pead mõistma, mis on õige tahtejõud. See on inimloomuse juhtiv jõud, otsustus-, valikuvõime. Kõik oleneb tahte õigest rakendamisest. Jumal on varustanud inimesed valikuvõimega. Nende ülesanne on seda kasutada. Sa ei suuda oma südant muuta, sa ei suuda ise garanteerida selle kiindumust Jumala vastu, aga sa võid valida Teda teenida. Siis töötab Tema sinu sees, et sa tahad ning tegutsed Tema meele järgi. Nii viiakse kogu sinu olemus Kristuse Vaimu kontrolli alla; sinu tähelepanu koondub Temale ja su mõtted on Temauga kooskõlas.“ (Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 47)

Kreeka sõna, mis Rm 6:12 on tõlgitud *himud*, tähendab *ihasid*. Need ihad võivad olla kas head või halvad; kui valitseb patt, muudab see ihad halvaks. Ihad on tugevad, isegi vastupandamatud, kui me võitleme nendega üksi. Patt võib olla julm türann, ta ei rahuldu iial, vaid tuleb alati tagasi – rohkema järele. Vaid usus, võidutõustuste külge klammerdudes saame selle järeleandmatu isanda troonilt tõugata.

Selles salmis on väga oluline sõna *siis*. See viib meid tagasi selle juurde, mis on eelnevalt öeldud, eriti salmide 10 ja 11 juurde. Ristitud inimene elab nüüd Jumalas. See tähendab, et Jumal on tema uue elu kese. Inimene teenib nüüd Jumalat, teeb Jumalale meelepäraseid tegusid ega saa samal ajal teenida pattu. Ta on „elav Jumalale Kristuses Jeesuses“.

Loe veel kord Ellen G. White'i tsitaati. Pane tähele, kui oluline on vaba tahte kontseptsioon. Meil kui moraalsetel olenditel on vaba tahe, võime valida hea ja halva vahel, hea ja kurja vahel, Kristuse ja maailma vahel. Püüa 24 tunni vältel pidada teadlikult järge, kuidas sina seda vaba tahet kasutad. Mida saad selle pühaliku anni kasutamisest või väärkasutamisest õppida?

Teisipäev, 10. august

Seaduse all?

Loe Rm 6:14. Kuidas sellest salmist aru saada? Kas see tähendab, et kümme käsku ei ole meie jaoks enam olulised? Kui see ei ole nii, siis miks? _____

Rm 6:14 on selle raamatu võtmelemente. Sageli kuuleme seda salmi selles kontekstis, kui keegi räägib meile, et seitsmenda päeva adventistide hingamispäev on tühistatud.

Siiski on ilmne, et siin salmis ei peeta silmas üldse mitte seda mõtet. Nagu me enne küsisime: kuidas saab nii olla, et moraaliseadus on lõpetatud, aga patt on ikka veel reaalsus, sest moraaliseadus on ju see, mis pattu näitab? Kui sa loed kõike seda, mis Kirjas roomlastele enne seda salmi kirjas on, eriti 6. peatükki, siis on raske mõista, kuidas kõige selle arutelu keskel patu olemasolust Paulus äkki ütleks: „Pealgi, moraaliseadus, kümme käsku, mis määrab patu olemuse, on tegelikult tühistatud.“ Siin ei ole mingit loogikat.

Paulus kirjutab roomlastele, et inimest, kes elab „seaduse all“, st juudi seaduste all, nagu see toona oli kõigi inimese seatud reeglite ja regulatsioonidega, juhib patt. Vastupidiselt sellele on inimesel, kes elab armu all, võit patu üle, kuna seadus on kirjutatud tema südamesse ja Jumala Vaim saab tema samme juhtida. Kristuse vastuvõtmine oma Päästjana, olla Tema poolt õigeks mõistetud, kaotada „patu inimene“, tõusta uuele elule – need tõigad tõukavad patu meie elust. Pea meeles, et just see on antud salmi kontekst, patu üle võidu saavutamise töötuse kontekst.

Me ei tohiks määratleda „seaduse all“ tähendust väga jäigalt. Inimene, kes oletatavalt elab „armu all“, kuid eirab Jumala seadusi, ei saa mitte armu, vaid needuse osaliseks. „Armum all“ tähendab, et Jumala armus, mis meile Jeesuses on ilmsiks saanud, võetakse meilt ära needus, mis saab paratamatult osaks kõigile patustele. Seega, kui me oleme nüüd käsu tõttu meile osaks saanud surmaneedusest vabad, siis me elame uut elu, elu, mida iseloomustab tõik, et olles surnud iseendale, ei ole me enam patu orjad.

Kuidas oled sina kogenud uut elu Kristuses? Missugused tõendid sinu elus ilmutavad seda, mida Kristus sinus on teinud? Missugustest valdkondadest keeldud loobumast ja miks sa peaksid neist loobuma?

Kolmapäev, 11. august

Kaks konkureerivat isandat

Loe Rm 6:16. Mida Paulus siin öelda tahab? Miks on tema argumendid väga must-valged? On kas üks või teine valik, keskteed ei ole. Missuguse õppetunni peaksime sellest väga selgest kontrastist endaga kaasa võtma? _____

Paulus tuleb tagasi mõtte juurde, et uus elu usus ei taga vabadust patust. Elu usus teeb võidu patu üle võimalikuks, tegelikult saame vaid usus osa võidust, mida meile on töötatud.

Olles meie ette maalinud pildi patust kui kuningast, kes oma alluvate üle valitseb, pöördub Paulus tagasi kujundi juurde, et patt on isand, kes nõuab oma teenijatelt kuulekust. Paulus rõhutab mõtet, et inimesel on võimalus endale ise isand valida. Ta võib teenida pattu, mis viib surma, või ka õigust, mis viib igavesse ellu. Paulus ei jäta siin mingit keskmist võimalust ega ruumi kompromissidele. Kas üks või teine, sest lõpuks saame me kas igavese elu või igavese surma osaliseks.

Loe Rm 6:17. Kuidas laiendab Paulus siin 16. salmi mõtet?

Pane tähele, et huvitaval kombel on kuulekus otseses seoses korrektse doktriiniga. Kreeka sõna *doktriin* tähendab siin *õpetust*. Rooma kristlastele oli õpetatud kristliku usu põhimõtteid, millele nad nüüd kuuletusid. Niisiis kasutas Paulus korrektse doktriini, õige õpetuse („südamest kuulekas“) kohta roomlaste seas väljendit „õiguse teenrid“ (s 18). Mõnikord kuuleme, et doktriin ei ole oluline, peasi et me armastame. See on millegi mitte nii lihtsa väga lihtsustatud arusaamine. Nagu me eelmises õppetükis tähele panime, oli Paulus mures valeõpetuse pärast, mille ohvriks Galaatia kogudus oli langenud. Me peame olema ettevaatlikud seisukohtade suhtes, mis mingilgi määral vähendavad õige õpetuse olulisust.

Patu teenrid, õiguse teenrid – kontrast on väga järsk. Kui me pärast ristimist patustame, kas see tähendab siis, et me ei ole tõeliselt päästetud? Loe 1Jh 1:8–2:1. Kuidas aitavad need salmid sul mõista seda, mida tähendab olla Kristuse järgija ja samas ka kiusatud langema?

Neljapäev, 12. august

Vili pühitsuseks

Pidades meeles, mida me siiani Rm 6. peatükist oleme õppinud, loe selle peatüki ülejäänud salmid (19–23). Tee allolevatel ridadel kokkuvõtte Pauluse sõnumi tuumast. Küsi eneselt, kuidas saad sina enda elus need kesksed tõed, millest Paulus räägib, igapäevaseks muuta. Küsi eneselt, mis on sinu jaoks kaalul.

Pauluse sõnad näitavad, ta mõistab inimese langenud loomust täielikult. Ta räägib liha nõtrusest. Kreeka keelest tõlgitud sõna *nōtrus* tähendab ka *nōrkust*. Ta teab, milleks omapäi jäetud langenud loomus võimaline on. Ta apelleerib taas valikuvõimalusele – meil on võimalus valida alistada end ja oma nõder liha uuele isandale, Jeesusele, kes annab meile jõu elada õiget elu.

Rm 6:23 tsiteeritakse sageli, näitamaks, et patul on karistus – see tähendab, et seadusele allumatus toob surma. Patu palk on surm. Kuid lisaks sellele, et vaatleme surma kui karistust patu eest, peaksite vaatlema pattu nii, nagu Paulus seda Rm 6. peatükis kirjeldab: isandana, kes valitseb oma teenrite üle, tüsates neid ja makses nad kinni surma hinnaga.

Pane tähele, et isanda ja teenri kujundi arendamisel tõmbab Paulus meie tähelepanu asjaolule, et kui me oleme ühe isanda teenrid, siis oleme vabad teise isanda teenimisest. Taas näeme selget valikut: üks või teine. Keskteed ei ole. Samas teame, et patuvalitsuse alt vabad olles ei ole me patunud, see ei tähenda, et me ei võitleks või aeg-ajalt ei langeks. See tähendab hoopis seda, et patt ei *juhi* enam meie elu vaatamata sellele, kui reaalseks see meie elus jääb, ja et me peame igapäevaselt klammerduma töotuste külge, mis lubavad meile võitu patu üle.

See lõik on võimas tõendus kõigile, kes teenivad pattu. See tüüri ei paku midagi muud peale surma, palgana häbiväärsete tegude eest; mõistlik inimene peaks soovima selle tüüri valitsuse alt vabanemist. Vastupidiselt neile, kes teenivad õigust, kes teevad ausaid ja kiitustväärivaid tegusid, mitte mõttega teenida ära lunastus – need on uue kogemuse viljad. Kui nad teevad oma tegusid eesmärgiga lunastus ära teenida, jääb neil märkamata evangeeliumi iva, päästeplaani iva ja nende endi vajadus Jeesuse järele.

Reede, 13. august

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Kuulutus noortele“ ptk „Võitjaks tunnistatud“ (lk 105, 106); „Mõtteid öndsakskiitmise mäelt“ ptk „Kuulutus noortele“; „Tunnistused kogudusele“ vol 3 lk 365 ja Piiblikommentaari vol 6 lk 1074, 1075.

„Jeesus ei nõustunud patuga. Isegi oma mõttes ei andnud Ta järele kiusatusele. Samuti võib olla meiega. Kristuse inimlikkus oli ühenduses jumaliku olemusega. Temas elav Püha Vaim tegi Ta võimaliseks võitlema. Ta tuli just selleks, et teha meid jumaliku iseloomu osalisteks. Seni, kui oleme usu kaudu ühenduses Temaga, pole patul meie üle võimu. Jumal sirutub meie usukäe järele, et liita see kindlasse haardesse Kristuse jumalikkusega; nii võime saavutada iseloomu täiuslikkuse.“ (Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 123)

„Ristimisel töotasime katkestada kõik sidemed Saatana ja tema käsilastega ning pühendada oma süda, hing ja meel Jumala riigi edendamisele. /—/ Isa, Poeg ja Püha Vaim on töotanud teha koostööd pühitsetud inimitööriistadega.“ (Ellen G. White *Comments, The SDA Bible Commentary*, vol 6, lk 1075)

„Kristlaseks olemine ilma sellele vastava usu ja tegudeta ei anna mingit kasu. Ükski inimene ei saa teenida kahte isandat. Kurja lapsed on oma isanda teenrid; kellele nad kuuletuvad, selle teenrid nad on ja nad ei saa olla Jumala sulased, kuni nad ei ütle lahti kurjast ja kõigist tema tegudest. Taevakuninga sulaste jaoks ei ole kahjutu siduda end Saatana järgijate naudingute ja lõbustustega, kuigi nad kordavad endale sageli, et selline meelelahutus on ohutu. Jumal on ilmutanud pühad ja pühitsetud tõed, et eraldada oma rahvas jumalast ja puhastada neid taeva jaoks. Seitsmenda päeva adventistid peaksid elama oma usu kohaselt.“ (Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, vol 1, lk 404)

Küsimused aruteluks:

1. Kuigi meil on imelised tõotused patu üle võidu saavutamise kohta, on tõsiasi, et me oleme, ka uuestisündinud kristlased, teadlikud sellest, et me oleme langenud, kui patune ja rikutud on meie süda. Kas siin on vastuolu? Selgita oma vastust.

2. Anna klassis tunnistust sellest, mida Kristus on sinu heaks teinud, räägi kogemustest, mida oled läbi elanud, uuest elust, mis sul Temas on.

3. Kuigi on oluline, et peaksime alati meeles, et meie pääste seisneb vaid selles, mida Kristus on meie heaks teinud, missugused ohud võivad tekkida, kui me seda imelist tõde ülemäära rõhutame ja jätame kõrvale lunastuse teised aspektid: selle, mida Jeesus meis teeb, muutes meid enda kuju sarnaseks? Miks peame mõistama ja rõhutama päästmise mõlemat poolt?

8. õppetükk: 14.–20. august

Inimene Rooma kirja 7. peatükis

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 7. ptk.

Meelespeetav salm: Aga nüüd, et me oleme surnud, siis oleme saanud lahti Seaduse alt, millega meid kammitseti, nii et me teenime Jumalat uuel teel Vaimu all ja mitte vanal teel kirjatähe all“ (Rm 7:6).

Piiblis ei ole palju sellise vastuoluga peatükke nagu Rm 7. ptk. SPA Piiblikommentaaris on selle teema kohta kirjas: „14.–25. salmi tähendus on kogu kirja kõige rohkem tähelepanu pälvinud probleem. Peamine küsimus on, kas sellise pingelise moraalse võitluse kirjeldus on autobiograafiline ja kui nii, siis kas see viitab Pauluse kogemusele enne pöördumist. Arutletakse, kas Paulus räägib oma isiklikust võitlusest, patt on tema lihtsamateski sõnades nii ilmne (vrd s 7.–11. [Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 19, Tunnistused kogudusele, vol 3, lk 475]). Samas on kindel, et ta kirjeldab konflikti, mida on suuremal või vähemal määral kogenud iga hing, kes on seisnud silmitsi Jumala püha seadusega ja tundnud, et Seaduse nõuded muudavad teda nõrgaks.“ (SPA Piiblikommentaari, vol 6, lk 553)

Piibliuurijad jäävad eriarvamusele, kas Rm 7 on Pauluse kogemus enne või pärast pöördumist. Hoolimata sellest seisukohast on oluline, et Jeesuse õigus katab meid ja Tema õiguses seisame täiuslikuna Jumala ees, kes töötab meid pühitseda, anda meile võidu patu üle ja määrab „tema Poja näo sarnaseks“ (Rm 8:29). Neid keskseid tõdesid peame kogema ja teadma, kui levitame igavest evangeliumi „kõigile paganahõimudele ja suguharudele ja keeltele ja rahvastele“ (Ilm 14:6).

Selle nädala õppetükki uurides valmistud hingamispäevaks, 21. augustiks.

Pühapäev, 15. august

Seotud Seaduse külge?

Loe Rm 7:1–6. Missugust illustratsiooni Paulus kasutab, et näidata oma lugejatele nende suhet seadusesse, ja missugust mõtet see illustratsioon kannab? _____

Pauluse pilt Rm 7:1–6 on teatud määral seotud, kuid selle lõigu hoolikas analüüs aitab meil tema argumente mõista.

Kirja üleüldises kontekstis tegeleb Paulus Siianail rajatud teenistusesüsteemiga; just seda peab ta sageli silmas, kasutades sõna *seadus*. Juutidel oli raske mõista, et see süsteem, mille Jumal oli neile andnud, pidi lõppema Messia tulekuga. Paulus selgitabki seda – juudid ei ole ikka veel valmis hülgama seda, mida nad on pidanud oma elu oluliseks osaks.

Oma olemuselt on Pauluse maalitud pilt järgmine: naine on mehega abielus. Seadus seob ta mehega niikauaks, kuni viimane elab. Mehe elus olles ei tohi naine end teiste meestega siduda. Aga kui mees sureb, on ta vaba seaduse alt, mis sidus ta mehe külge (s 33).

Kuidas kohandab Paulus seda abieluseaduse võrdlust judaismi süsteemile? Rm 7:4, 5. _____

Nii nagu mehe surm vabastab naise mehe seaduse alt, nii vabastab vana lihaliku elu surm Jeesuses Kristuses juudid seaduse alt, mida nad pidid täitma seni, kui Messia tuli.

Nüüd olid juudid vabad „uuesti abielluma“. Neid oli palutud abielluma ülestõusnud Messiaga ja kandma Jumala vilja. Paulus kasutas seda võrdlust, veenmaks juute, et nad on antiiksest süsteemist vabad.

Võttes arvesse kõike muud, mida Paulus ja kogu Piibel ütlevad kuulekuse kohta kümnele käasule, ei kattu nende salmidega mõtteviis, nagu ütles Paulus, et juudid ei ole enam seotud kümne käsuga. Need, kes kasutavad nimetatud salme selle argumendi toetamiseks – moraalne seadus on lõppenud –, ei taha tegelikult olla *selle* argumendi poolt; tegelikult soovivad nad öelda, et kadunud on vaid seitsmenda päeva hingamispäev, mitte kogu seadus. Kui me loeme neid salme mõttega, et neljas käsk on asendatud või muudetud või tühistatud, anname neile tähenduse, mida Paulus neid kirja pannes kuudagi ei kavatsenud anda.

Esmaspäev, 16. august

Kas Seadus on patt?

Kui Paulus räägib Siinail antud seadusesüsteemist, tekib küsimus Rm 7:7 kohta, kus ta mainib just kümmet käsku. Kas see ei lükka ümber meie eilset väidet, et Paulus ei räägi mitte kümne käsu tühistamisest?

Vastus on EI. Me peame meeles pidama, et sõna *seadus* on Pauluse kontekstis *terve* süsteem, mis Siinail anti, siia kuulus lisaks kõigele muule ka moraalne seadus. Seega, Paulus võis oma mõtte ilmestamiseks tsiteerida moraaliseadust, aga ka tervet juutide süsteemi. Kui süsteem Kristuse surmaga taandus, ei kaasanud see siiski moraaliseadust, mis eksisteeris juba enne Siinaid ja kehtib ka pärast Kolgatat.

Loe Rm 7:8–11. Mida ütleb Paulus siin seaduse ja patu seose kohta? _____

Jumal ilmutas end juutidele, öeldes neile üksikasjalikult, mis on vale ja mis on õige moraali-, tsiviil-, tseremoniaal- ja terviseküsimustes. Ta selgitas ka erinevate seaduste rikkumisele järgnevaid karistusi. Jumala ilmutatud tahte eiramist on siin nimetatud patuks.

Seega, Paulus selgitab, et ta ei oleks teadnud, et himustamine on patt, kui seda ei oleks seaduses nii öeldud. Jumala ilmutatud tahte eiramine on patt, aga kui me ei tea Jumala tahet, siis me ei ole teadlikud ka patust. Kui ilmutatud tahe on inimesele teada, saab ta teadlikuks iseenda patusest ja et ta on surma needuse all. Selles mõttes inimene sureb.

Paulus püüab oma argumentide jadaga siin ja kogu selles peatükis ehitada silda, mis juhiks juutide (kes austavad seadust) tähelepanu Kristusele kui seaduse täideviijale. Ta näitab, et seadus oli vajalik, kuid selle tarvidus oli piiratud. Seaduse eesmärk oli näidata päästevajadust, see ei pidanud olema päästevahend.

„Apostel Paulus esitab oma kogemuse põhjal olulist tõde, mis puudutab pöördumisele eelnevat tööd. Ta ütleb: „Mina elasin kunagi Seaduseta“ – ta ei tundnud hukkamõistu, „ent kui käsk tuli“, kui Jumala seadus tõusis tema südametunnistusse, „siis virgus patt ellu, mina aga surin“. Siis nägi ta end patusena, jumaliku seaduse poolt hukkamõistetuna. Pane tähele, et ei surnud mitte seadus, vaid Paulus.“ (Ellen G. White, *SPA Piiblikommentaar*, vol 6, lk 1076)

Mil viisil oled sina seaduse ees „surnud“? Kuidas saad selles kontekstis mõista, mida Jeesus on sinu heaks teinud, kui Ta andis oma sulle uue elu Temas?

Teisipäev, 17. august

Seadus on püha

Loe Rm 7:12. Kuidas mõistame seda salmi Pauluse tervikmõiste kontekstis? _____

Kuna juudid austavad seadust, kiidab Paulus seda igal võimalikul kombel. Seadus on hea, kuid see ei saa täita eesmärki, mida sellele pole kunagi pandud: päästa meid patust. Selleks me vajame Jeesust, kuna seadus – kas terve juutide süsteem või moraaliseadus üksi – ei saa tuua päästet. Ainult Jeesus oma õiguses, mille osaks saame usus, saab meid päästa.

Mida Paulus süüdistab oma surmas ja mille ta süü alt vabastab? Miks on see eristamine siin oluline? Rm 7:13. _____

Selles salmis esitab Paulus seadust parimal võimalikul viisil. Ta süüdistab oma kohutavas patuses olukorras pattu, mitte seadust, see tähendab, et ta töötab „igasuguste himudega“ (s 8). Seadus on hea, kuna see on Jumala koodeks, aga patusena seisis Paulus selle ees ja see mõistis ta hukka.

Miks on patt nii edukas, näidates Paulusele, kui kohutavalt patune ta on? Rm 7:14, 15.

Lihalik tähendab ihulist. Seega vajas Paulus Jeesus Kristust. Vaid Jeesus võis tema hukkamõistu ära võtta (Rm 8:1). Vaid Jeesus saab meid päästa patuorjusest.

Paulus kirjeldab end kui „patu alla müüdnut“. Ta on patu ori. Tal ei ole vabadust. Ta ei saa teha, mida soovib. Ta püüab teha seda, mida seadus käsib, ent patt ei lase.

Paulus püüab juutidele selle pildi kaudu näidata, et nad vajavad Messiat. Ta on juba rääkinud sellest, et võit on võimalik vaid armus (Rm 6:14). Ta rõhutab 7. peatükis sama mõtet. Seaduse all elamine tähendab patuorjust, armutut isandat.

Missugune on olnud sinu kogemus patuorjusega? Kas sa oled püüdnud patuga mängida, mõeldes, et sa suudad seda soovi korral kontrollida, või leiad sa end kurja ja armutu isanda võimu alt? Teretulemast reaalsusesse! Miks peaksime alistuma Jeesusele ja igapäevaselt enesele surema?

Kolmapäev, 18. august

Rm 7. peatüki inimene

„Kui ma aga teen, mida ma ei taha, siis ma möönan, et Seadus on hea. Nii ei tee seda enam mina, vaid patt, mis minus elab.“ (Rm 7:16, 17) Missugune võitlus rullub meie ees lahti neis salmidest?

Kasutades seadust peeglina, mõistab Püha Vaim inimese süüdi, kui ta ei täida seaduse nõudeid. Püüdes seaduse nõudeid täita, nõustub inimene, et seadus on hea.

Missuguseid juba väljaöeldud mõtteid Paulus siin kordab? Rm 7:18–20.

Et väljendada inimesele tema vajadust Kristuse järele, kasutab Püha Vaim sageli „vana lepingu“ laadseid kogemusi. Ellen White kirjeldab Iisraeli kogemust nii: „Iisraellased ei mõistnud oma südame patusust ning tõsiasja, et neil oli võimatu pidada Jumala käsku ilma Kristuseta. Niisiis astusid nad pidulikult lepinguvahekorda Jumalaga. Tundes, justkui suudaksid nad toetuda oma õigusele, teatasid nad: „Kõik, mida Jehoova on käskinud, me teeme ja võtame kuulda!“ (2Ms 24:7). /—/ Ometi murdsid nad juba mõne nädala möödudes Jumalaga tehtud lepingu ning kummardasid valatud ebajumalakuju ette. Nad ei saanud enam loota Jumala armule sellele lepingule toetudes, mille nad olid murdnud. Nähes oma patusust ja andekssaamise vajadust, tundsid nad vajadust Lunastaja järele, kellest kõneles Aabrahamiga sõlmitud leping ning keda esindasid sümboliks olevad ohvrid.“ (Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 371, 372)

Kahjuks on paljud kristlased suutmatuses oma pühendumist Kristusele igapäevaselt uuendada jäänud patu teenimisse hoolimata sellest, kui tõrksad nad on seda tunnistama. Nad arutlevad, et nad kogevad pühitsust, kuid neil on lihtsalt veel pikk tee ees. Seesametil et oma patud Kristuse ette viia ja paluda Temalt nende üle võitu, peidavad nad end Rm 7. ptk taha, mis ütleb neile (nii nad arvavad), et õigesti toimimine on võimatu. Tegelikult on selle patüki sõnum, et võimatu on käituda õigesti, kui inimene on patuori, kuid võidukus on võimalik Jeesuses Kristuses.

Kas sa oled võidukas võitluses patu ja iseenda üle, kas koged võitu, mida Kristus meile töötab? Kui mitte, siis miks? Missuguseid valesid valikuid sa, just sina ise, teed?

Neljapäev, 19. august

Surmast päästetud

Loe Rm 7:21–23. Kuidas oled samasugust võitlust kogenud enda elus, ka kristlasena? _____

Selles lõigus võrdustab Paulus oma liikmete (oma keha) seaduse patu seadusega. „Oma loomusega,“ ütleb Paulus, teenib ta patu seadust (Rm 7:25). Kuid patu teenimine ja patu seadusele kuuletumine tähendab surma (vt s 10, 11, 13). Seega, tema keha, mis teenis patule kuuletumises, võib nüüd kirjeldada kui „surma ihu“.

Mõistuse seadus on Jumala seadus, Jumala ilmutus Tema tahetest. Püha Vaimu mõjutusel on Paulus selle seadusega nõus. Tema mõistus on otsustanud seda pidada, aga kui ta püüdis, siis ta ei suutnud, kuna tema ihu tahtis patustada. Kes poleks seda võitlust võidelnud? Oma mõistusega sa tead, mida sa tahad teha, kuid keha tõmbab millegi muu poole.

Kuidas me saaksime sellest keerulisest olukorrast pääseda, millest end leiame? Rm 7:24, 25. _____

Mõni imestab, miks pärast oma väljenduste kõrghetki „Aga tänu olgu Jumalale meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!“ peab Paulus veel viitama hingevõitlusele, millest ta on ilmselgelt päästetud. On neid, kes mõistavad seda väljendit kui tänuhüüundit. Nad usuvad, et see hüüe on loomulik eelnenud küsimusele „Kes ostab mu lahti sellest surma ihust?“ Arvatakse, et enne, kui Paulus keskendub aulisele päästmisele (Rm 8), võtab ta kokku selle, mida ta eelnevates salmides on öelnud, ja tunnistab veel kord vastuseisu patu jõududele.

Teised ütlevad, et sõnapaariga „mina ise“ (ingl k tõlkes on s 25 II pool: „so then with the mind I myself serve the law of God“, eesti keeles puudub fraas „mina ise“ - *tõlk*) peab Paulus silmas: jäetud omapead, Kristus on väljaspool pilti. Kuidas iganes neid salme tõlgendatakse, peab üks mõte olema selge: kui me oleme jäetud üksi, ilma Kristuseta, oleme patu vastu kaitsetud. Kristusega on meil uus elu Temas, elu – kuigi pidevalt tõstab pead ka isekus –, milles meie päralt on võidutõotused, kui me valime neid taotleda. Nii nagu keegi ei saa sinu eest hingata või sinu eest aevastada, ei saa keegi sinu eest valida Kristusele alistuda. Ainult sina saad selle otsuse teha. Ei ole teist teed nende võitude saavutamiseks, mis meile Jeesuses on töötatud.

Reede, 20. august

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Valitud sõnumid“ 1. raamat ptk „Täiuslik seadus“ lk 212-215 ja ptk „Jumalik patukandja“ lk 308-310; raamatust „Terviseteenistus“ ptk „Hinge tervendamine“ lk 84, 85 ja ptk „Tõelise teadmise otsimise olulisus“ lk 452-454; raamatust „My Life Today“ ptk „Christ's Victory as Complete as Adam's Failure“ lk 323.

„Seadusest üleastumises ei ole turvalisust, sellele ei ole õigusust. Inimene ei saa loota, et seisab ise Jumala ees süütuna või elada rahu Jumalaga Kristuse teenete kaudu ning jätkata patustamist.“ (Ellen G. White, Valitud sõnumid, 1. raamat, lk 213)

„Paulus soovib, et tema vennad näeksid, et patust päästev Lunnastaja suur au mõjutas kogu juutlikku traditsiooni. Ta soovis, et nad näeksid, et kui Kristus tuli maailma ja suri inimese eest ohvrina, siis süsteem kohtus antisüsteemiga.

Pärast Kristuse ristisurma, patuohvrit, ei olnud tseremoniaalkäsul enam võimu. Kuid see oli seotud aulise moraaliseadusega. Terwik kandis jumalikkuse pitsatit, väljendades Jumala õigust, pühadust ja õiglust.” (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol 6, lk 1095)

Küsimused aruteluks:

1. Mis sa arvad, kes on Rm 7. ptk inimene? Paulus enne või pärast pöördumist? Või räägib see peatükk hoopis millestki muust? Millega sa oma vastust toetad? Arutlege klassis nende vastuste üle.

2. Kuidas selgitame asjaolu, et isegi ristitud, uuestisündinud kristlased võitlevad patuga? Kas me ei peaks automaatselt patust võitu saama? Või kas me jääme alatiseks patustama? Või on vastus kuskil vahepeal?

3. Missugused võimalikud ohud tulenevad arusaamast, et kristlastena jääme alati patustama, langema, kuritarvitama Jumala seadust? Teisalt – missugused ohud tulenevad sellest, kui arvame, et peame kristlastena võitu saama igast halvast oma elus, igast halvast mõttest, igast halvast suundumusest, vastasel juhul ei saa me päästetud?

4. Hoolimata sellest, missuguse seisukoha keegi Rm 7. ptk kohta võtab, missuguseid tõotusi sellest peatükist enda jaoks leiame, mis aitavad meil mõista, mida tähendab olla Jeesuse järgija?

9. õppetükk: 21.–27. august

Vabadus Kristuses

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 8:1–17

Meelespeetav salm: „Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses“ (Rm 8:1).

Rm 8. ptk on Pauluse vastus Rm 7. ptk-le. Rm 7. peatükis räägib Paulus pingest, läbikukkumisest ja hukkamõistust, Rm 8. peatükis aga on hukkamõist kadunud, asendatud vabaduse ja võiduga Jeesuses Kristuses.

Paulus kirjutas 7. peatükis, et need, kes ei võta Jeesust Kristust vastu, saavad kirjeldatud näruse kogemuse osaliseks. Siis oled sa patuori, võimetu tegema seda, mida oled otsustanud teha. Rm 8. peatükis ütleb Paulus, et Kristus Jeesus pakub sulle patust pääste ja vabaduse teha head, mida sa tahad teha, kuid mida su lihalik loomus ei lase teha.

Paulus jätkab, selgitades, et see vabadus on saavutatud igavese hinnaga. Kristus, Jumala Poeg, võttis inimkuju – ainukese viisi, mille kaudu Jumal meiega suhtleb, millega Ta saab olla meie täiuslik eeskuju ja asendusohver meie eest. Ta tuli „patuse loomuse sarnasuses“ (s 3). Selle tagajärjena saavad meis täituda seaduse nõuded (s 4). Teisisõnu, Kristus muutis võimalikuks võidu saavutamise patu üle, aga ka selle, et me suudame täita seaduse nõudeid.

Ruumipuuduse tõttu uurime vaid Rm 8. ptk esimest 17 salmi. Loe ka ülejäänud peatükki, mis on täidetud Jumala armastuse imeilise kinnitusega. Need salmid näitavad meile lootust, mis meil, kes me „saame täieliku võidu tema läbi, kes meid on armastanud“ (s 37), peaks olema, ja Teda, „kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas tema meie kõikide eest“ (s 32).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 22. augustiks.

Pühapäev, 22. august

Vabadus hukkamõistust

„Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses“ (Rm 8:1). Mida see hukkamõist tähendab? Ei ole hukkamõistu milles? Ja miks on see nii hea sõnum? _____

Kristuses Jeesuses on Pauluse kirjades sage fraas. Kui inimene on Kristuses Jeesuses, siis tähendab see, et ta on Kristuse vastu võtnud oma Päästjana. See inimene usladab Teda jäägitult ja on otsustanud võtta Kristuse tee oma elu teeks. Selle tulemus on lähedane isiklik ühendus Kristusega.

Kristuses Jeesuses on vastupidine fraasile *lihas*. See on vastupidine ka kogemusele, mida on kirjeldatud Rm 7, kus Paulus iseloomustab inimest enne Kristusele alistumist, inimest, kes on patu ori. See inimene on surma võimu all (s 11, 13, 24). Ta teenib patu seadust (s 23, 25). See inimene on väga õnnetus seisus (s 24).

Aga kui inimene alistub Jeesusele, muudetakse tema elu Jumala ees koheselt. Endine hukkamõistetud seaduserikkuja seisab nüüd Jumala pilgu ees täiuslikuna, nagu ei oleks ta kunagi patustanud, kuna Jeesuse Kristuse õigus katab seda inimest. Enam ei ole hukkamõisttu, mitte sellepärast, et see inimene oleks nüüd veatu, patuta või väärt igavest elu (ta ei ole väärt!), vaid sellepärast, et selle inimese eest seisab Jeesuse täiuslik elu – enam ei ole hukkamõistu.

Head uudised ei lõpe veel sellega.

Mis päästab inimese patuorjusest? Rm 8:2. _____

„Vaimu seadus“ tähendab siin Kristuse lunastusplaani, vastandina „patu ja surma seadusele“, mida on kirjeldatud 7. peatükis ja mille kohaselt patt juhtis ja mille lõpp on surm. Kristuse seadus toob aga elu ja vabaduse.

„Iga inimene, kes keeldub andumast Jumalale, laseb end kontrollida teisel võimul. Inimene ei kuulu endale. Ta võib rääkida vabadusest, olles samal ajal kõige rängemas orjuses. /.../ Kuigi ta arvab ise otsustavat, täidab ta tegelikult pimedusevürsti tahet. Kristus tuli purustama ahelaid.“ (Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 466). Kas sa oled ori või oled vaba Kristuses? Kuidas saad kindel olla?

Esmaspäev, 23 august

Mida seadus ei suutnud

Kui tahes hea seadus (tseremoniaalseadus, moraaliseadus või ka mõlemad) võib olla, ei saa see anda meile ülimat – päästet, see ei ole päästevahend, mis vabastaks meid hukkamõistust ja surmast, kuhu patt meid viib. Selleks me vajame Jeesust.

Loe Rm 8:3, 4. Mida Kristus tegi, mida seadus oma loomuses ei saa teha? _____

Jumal pakkus lahenduse, „läkitades oma Poja patuse loomuse sarnasuses ja patu pärast“ ja Ta „mõistis patu inimeses surma“. Kristuse lihakssaamine oli oluline samm lunastusplaanis. On õige, et me ülistame risti, kuid päästeplaani seisukohalt on äärmiselt oluline ka Kristuse elu „patuse loomuse sarnasuses“.

Selle tulemusena, et Jumal saatis Kristuse, on meil võimalik täita seaduse nõudeid, teha õigeid tegusid, nii nagu seadus nõuab. „Seaduse all“ (Rm 6:14) oli see võimatu, „Kristuses“ on see võimalik.

Siiski peame meeles pidama, et seaduse nõuetele vastamine ei tähenda, et seadusest kinnipidamine tagab meile pääste. See ei ole võimalik – pole kunagi olnudki. See tähendab, et elame elu, mille Kristus on meie jaoks võimalikuks teinud; see tähendab sõnakuulelikku elu, milles me oleme oma „loomuse risti lõõnud koos kirgede ja himudega“ (Gl 5:24), elu, mis peegeldab Kristuse iseloomu.

Sõna *käimine* 4. salmis on väljendtegu sõna, tähendades enese ülalpidamist. Sõna *loomus* tähendab siin vana inimest, kas enne või pärast pöördumist. Loomuses käimine tähendab anda kontroll oma isekatele ihadele.

Käimine Vaimu järgi tähendab aga seaduse õiglaste nõuete täitmist. Vaid Püha Vaimu abiga saame neile nõudmistele vastata. Vaid Jeesuses Kristuses on meil vabadus teha seda, mida seadus nõuab. Kristusest lahus meil sellist vabadust ei ole. See, kes on patu ori, leiab, et on võimatu teha seda head, mida ta tahab teha (Rm 7:15, 18).

Kui hästi sina seadusest kinni pead? Pannes kõrvale arvamus, et pääste saab ära teenida seadusepidamisega – kas sinu elus on seaduse nõuded täidetud? Kui mitte, siis miks? Missuguseid haledaid vabandusi enda käitumise õigustamiseks kasutad?

Teisipäev, 24. august

Loomus versus Vaim

„Sest need, kes elavad loomuse järgi, mõtlevad lihalikke mõtteid, kes aga Vaimu järgi, need Vaimu mõtteid. Sest lihalik mõtteviis on surm, Vaimu mõtteviis aga elu ja rahu.“ (Rm 8:5, 6) Süvene sellesse lõiku. Missugune sõnum siit läbi kumab? Mida need salmid ütlevad selle kohta, kuidas sa oma elu elad? _____

Sõna *järgi* on siin kasutatud mõttes *vastavalt* (kreeka k *kata*). Loomus tähendab siin oma mõtete suunamist. Osa inimesi suunab oma mõtted oma soovide täitmisele, teised suunavad oma mõtted Vaimule, Tema tahtmise täitmisele. Kuna meie mõtted määravad ära meie teod, elavad ja tegutsevad need kaks gruppi väga erinevalt.

Milleks on lihalik loomus võimetu? Rm 8:7, 8. _____

Mõtete suunamine enda lihalike soovide täitmisele tähendab vastuseisu Jumalale. Kui inimese meeled on juba hõivatud, ei keskendu ta Jumala tahte täitmisele. Selline inimene võib koguni Jumala vastu mässata, Tema seadust avalikult eirata.

Paulus soovib eriliselt rõhutada, et Kristusest lahus on võimatu Jumala seadusest kinni pidada. Paulus pöördub selle teema juurde ikka ja jälle tagasi: hoolimata inimese suurimatest püüetest ei suuda ta Kristusest lahus seadusele kuuletuda.

Pauluse eriline eesmärk oli veenda juute, et nad ei vaja enam toorat (seadust). Oma tegudega olid nad näidanud, et vaatamata jumalikule ilmutusele olid nad süüdi samades pattudes nagu paganad (Rm 2). Kõige selle õppetund oli see, et nad vajasisid Messiat. Ilma Temata on nad patu orjad, võimetud patu võimu alt põgenema.

Selline oli Pauluse vastus neile juutidele, kes ei suutnud mõista, miks ei ole sellest, mille Jumal oli andnud neile Vanas Testamendis, enam pääste jaoks küllalt. Paulus tunnistas, et kõik, mida nad olid teinud, oli hea, kuid nad pidid vastu võtma ka Messia, kes oli nüüd tulnud.

Vaata tagasi enda viimasele 24 tunnile. Kas sinu teod olid tehtud Vaimus või loomuses? Mida sinu vastus sulle enda kohta ütleb? Kui sinu teod olid loomuses, missuguseid muudatusi peaksid tegema ja kuidas neid teha?

Kolmapäev, 25. august

Vaim meis

Paulus jätkab oma teemaga, vastandades kaks võimalust, millega inimesed oma elus võivad silmitsi olla: elu Vaimus, see tähendab Jumala Püha Vaimu väes, kes meile on lubatud, või elu patuses ja lihalikus loomuses. Üks viib igavesse ellu, teine igavesse surma. Keskteed ei ole. Või, nagu Jeesus ütles: „Kes ei ole minuga, see on minu vastu, ja kes ei kogu minuga, see pillab laiali“ (Mt 12:30). Selgemalt või must-valgemalt väljenduda on raske.

Loe Rm 8:9–14. Mida neis salmides töötatakse neile, kes alistavad end täiesti Kristusele? _____

Elu loomuses on vastandatud eluga Vaimus. Elu Vaimus juhib Jumala Vaim, Püha Vaim. Siin peatükis nimetatakse Teda Kristuse Vaimuks, ehk selles mõttes, et Ta on Kristuse esindaja ja Tema kaudu elab Kristus usklikus inimeses (s 9, 10).

Neis salmides pöördub Paulus tagasi kujundi juurde, mida ta kasutas Rm 6:1–11. Ristimises on „patune ihu“, st ihu, mis teenis pattu, hävitatud. „Vana loomus on koos temaga löödud risti“ (s 6). Kuid nagu ristimises ei ole ainult matmist, vaid on ka ülestõusmine, nii tõuseb ristitud inimene uuele elule. See tähendab vana loomuse surma: valikut, mille peame päev päeva ja hetk hetke järel tegema. Jumal ei hävita inimese vabadust. Isegi kui vana loomus on hävitatud, on ikka veel patustamine võimalik. Paulus kirjutas koloslastele: „Surmake nüüd need liikmed, mis on maa peal“ (3:5).

Seega, pärast pöördumist käib meie sees edasi võitlus patuga. Erinevus seisneb selles, et inimesel, kelles Vaim elab, on nüüd jumalik vägi võidu saavutamiseks. Veelgi enam, kuna inimene on nii imeliselt patuorjuse isanda alt vabanenud, on tal kohustus pattu enam mitte teenida.

Süvene sellesse mõttesse, et Jumala Vaim, kes äratas Jeesuse surnuist, on seesama, kes elab meis, kui me lubame. Mõtlesellele väele, mis meie jaoks olemas on! Mis takistab meil seda kasutada nii, nagu me peaksime?

Neljapäev, 26. august

Lapseõigus versus orjus

Kuidas kirjeldab Paulus uut suhet Kristusega? Rm 8:15. Missuguse lootuse neist salmidest leiad? Kuidas me selle enda elus reaalsuseks saame muuta? _____

Uut suhet on kirjeldatud kui vabanemist hirmust. Ori on aheldatud. Ta elab pidevas hirmus, kartes oma isandat. Ta ei saa oma aastepikkuse teenistuse eest mitte midagi.

Nii ei käi selle käsi, kes võtab vastu Jeesuse Kristuse. Esiteks alistab inimene end vabatahtlikult teenimisele. Teiseks, temas ei ole hirmu, kuna „täiuslik armastus ajab kartuse välja“ (1Jh 4:18). Kolmandaks, lapseõigusega saab temast igavese väärtusega päranduse pärija.

„Aheldatuse vaim on seotud sellega, et inimene otsib kooskõla seadusliku religiooniga, kuid triivib selle poole, et taotleb seduse täitmist oma jõust. Meil ei ole lootust enne, kui tuleme Aabrahami lepingu juurde, see on armu leping usus Jeesusesse Kristusesse.“ (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol 6, lk 1077)

Mis annab meile kindluse, et Jumal on meid tõesti oma lastena vastu võtnud? Rm 8:16. _____

Vaimu sisemine tunnistus kinnitab meie vastuvõtmist. Kuigi ei ole turvaline toetuda pelgalt tunnetele, kuulevad need, kes on oma parima arusaamise järgi käinud Sõna valguses, sisemist kinnitavat häält, mis annab kindluse, et nad on Kristuse lastena vastu võetud.

Tõepoolest, Rm 8:17 on kirjas, et me oleme pärijad, see tähendab, et me oleme Jumala pere liikmed ja pärijate, lastena saame oma Isalt imelise pärandi. Me ei ole seda ära teeninud, see antakse meile meie uue staatuse tõttu, mis on meile tagatud armust ja mis on meile kättesaadav Jeesuse asendussurmas.

Kui lähedane sa Issandaga oled? Kas sa tunnend Teda või tead vaid midagi Tema kohta? Missuguseid muutusi peaksid oma elus tegema, et veelgi lähedamalt oma Looja ja Lunastajaga käia? Mis sind tagasi hoiab ja miks?

Reede, 27. august

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Suur võitlus“ ptk „Hilisemad inglise reformaatorid“ lk 253–256; raamatust „Ajastute igatsus“ ptk Ristimine“ lk 113, ptk „Kapernaumas“ lk 253–256, „Teie süda ärgu ehmu“ lk 671, 672; raamatust „Kristuse tähendamissõnad“ ptk „Nagu juuretis“ lk 95–98; raamatust „Tunnistused kogudusele“ vol 8 ptk „Kirjad arstidele“ lk 126–129.

„Lunastusplaan ei paku usklikule kannatuste- ja katsumustevaba elu juba siinpool kuningriiki. Vastupidi, see kutsub neid järgima Kristust enesesalgamise ja teiste poolt süüdistustega palistatud teel. /—/ Just niisuguste katsumuste ja tagakiusamise kaudu ilmneb ja süveneb Jumala rahvas Tema iseloom. /—/ Kui me jagame Kristusega kannatusi, me areneme ja nii saame valmis jagama ka igavest au.“ (*The SDA Bible Commentary*, vol 6, lk 568, 569)

„Jumala troonilt alla lastud kett on piisavalt pikk, et see ulatuks ka kõige madalamate sügavusteni. Kristus suudab kõige sügavamast allakäiguauugust tõsta üles ka kõige patusema ja asetada ta kohale, kus ta on Jumala laps, igavese pärandi kaaspärija koos Kristusega.“ (Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, vol 7, lk 229)

„Taevas austatu tuli siia maailma, et seista inimese loomuses inimkonna ees, tunnistades langenud inglitele ja langemata maailmadele, et jumaliku abiga, mida inimestele on pakutud, saab iga inimene käia Jumala seadusele kuuletumise teel. /—/

Päästja on maksnud meie lunaraha. Keegi ei pea olema Saatana poolt orjastatud. Kristus seisab meie ees kui kõikvõimas abistaja.“ (Ellen G. White, *Valitud sõnumid*, 1. raamat, lk 309)

Küsimused aruteluks:

1. Loe veelkord reedese osa tsitaate Ellen G. White'ilt. Missuguse lootuse osaliseks nende sõnade kohaselt saame? Veelgi olulisem, kuidas saame muuta need töötused võiduks enda elus? Miks me siiski langeme ja jääme kaugele sellest, missugused võiksime olla, kuigi Kristus on meile nii palju pakkunud?

2. Missugustel praktilistel ja igapäevastel viisidel saad sina suunata oma mõtted mõtlema „Vaimu mõtteid“ (Rm 8:5)? Mida see tähendab? Mida Vaim soovib? Mida sa vaatad, loed või mõtled – mis muudab selle eesmärgi saavutamise sinu elus raskeks?

3. Süvene mõttesse, et me oleme suures võitluses kas ühel või teisel poolel, keskteed ei ole. Missugused on selle järsu tõsiasja mõjud? Kuidas peaks selle olulise tõe mõistmine mõjutama seda, kuidas me elame, missuguseid valikuid langetame, isegi väikestes asjades?

10. õppetükk: 28. august – 3. september

Lunastus juudile ja paganale

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 9. ptk

Meelespeetav salm: „Niisiis, ta halastab, kellele tahab, ning kalgistab, keda tahab“ (Rm 9:18).

„Nagu on kirjutatud: „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin.“ /—/ Ta ju ütleb Moosesele: „Ma halastan, kellele ma halastan, ja heidan armu, kellele ma heidan armu.““ (Rm 9:13, 15)

Millest Paulus siin kõneleb? Aga inimese vaba tahe, valikuvaadus, ilma milleta ei ole sellel, mida usume, vähimatki tähtsust? Kas meil ei ole vabadust Jumal hüljata või ütlevad need salmid, et vaid teatud inimesed on valitud päästeks ja teiste osaks jääb hukatus hoolimata nende isiklikest valikutest?

Nagu ikka, leiame vastuse siis, kui vaatame Pauluse mõtte suuremat plaani. Paulus argumenteerib, et Jumalal on õigus valida need, keda Ta kasutab valituina. Lõppeks on Jumal see, kes kannab maailma evangeliseerimise täielikku vastutust. Seega: miks ei või Ta valida oma esindajateks, keda Ta heaks arvab? Niikaua kui Jumal ei lõika kedagi ära päästevõimalusest, ei ole Jumala selline tegevus vastuolus vaba tahte põhimõttega. Mis veel olulisem – see ei ole vastuolus suurepärase tõega, et Kristus suri kõigi inimeste eest ja Tema soovib, et igaüks saaks päästetud.

Niikaua kui peame meeles, et Rm 9. ptk ei tegele mitte nimetatute isikliku päästega, vaid nende kutsumisega teatud tööle, ei sisalda see peatükk mingeid keerukusi.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 4. septembriks.

Pühapäev, 29. august

Pauluse koorem

„Te olete mulle preestrite kuningriigiks ja pühaks rahvaks. Need on sõnad, mis sa pead Iisraeli lastele rääkima!“ (2Ms 19:6)

Jumal vajas misjonäre, et kuulutada rõõmusõnimit paganlusse, pimedusse ja ebajumalakummardamisse vajunud maailmale. Ta valis iisraeli ja ilmutas end neile. Jumala plaan oli, et iisraelist saab eeskuju ja oma eeskujuga tõmbavad nad ka teised rahvad tõelise Jumala juurde. Jumala eesmärk oli, et kui Ta oma iseloomu iisraeli kaudu ilmutab, tuleb maailm Tema juurde. Ohvriteenistuse õpetusega pidi Kristus tõstetama kõigi rahvaste ette ja kõik, kes Temale vaatavad, jäävad elama. Plaan oli, et kui iisraeli rahvas kasvab, kui nende õnnistused suurenevad, laienavad ka nende piirid ja nende kuningriik levib üle maailma.

Loe Rm 9:1–12. Mida ütleb Paulus Jumala ustavuse kohta inimeste ustavusetuse taustal? _____

Paulus järjestab siin argumendid, millega ta näitab, et iisraelile antud tõotus ei ole täiesti ebaõnnestunud. On jääk, kelle kaudu Jumal veel oma tööd teeb. Et jäägi mõtet kinnitada, läheb Paulus tagasi iisraeli ajalukku. Ta näitab, et Jumal on alati valinud: 1. Jumal ei valinud kogu Aabrahami sugu oma lepingurahvaks, Ta valis vaid lisakist põlvneva liini; 2. Ta ei valinud kõiki Iisaki järglasi, vaid ainult Jaakobi.

On oluline tähele panna, et pärimus või esivanemad ei taga päästet. Sinus võib voolata õige veri, sa võid olla õigest perekonnast, isegi õigest kogudusest, aga sa võid siiski hukkuda, olla ikka väljaspool tõotust. Vaid usk, usk, mis toimib armastuses, annab teada need, kes on „tõotuse lapsed“ (Rm 9:8).

Loe fraasi salmist Rm 9:6: „Ei ole ju need kõik, kes pärinevad Iisraelist, veel Iisrael.“ Missuguse sõnumi siit leiame adventistidena – meie, kes nii paljudel viisidel täidame sama rolli tänapäeval nagu kunagine iisrael omal ajal?

Esmaspäev, 30. august

Valitud

„...öeldi talle: „Suurem orjab vähemat“, nagu on kirjutatud: „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin.“ (Rm 9:12, 13)

Nagu selle nädala sissejuhatuses öeldud, on Rm 9. ptk-d võimatu mõista enne, kui lugeja ei teadvusta, et Paulus ei räägi isiklikust päästest. Ta kirjutab teatud rollidest, millesse Jumal kutsub teatud inimesi. Jumal soovis, et Jaakob oleks esiisa rahvale, kellest pidi saama Tema eriline evangeliseerimise esindaja vanas maailmas. Selles lõigus ei vihjata, et Eesav ei saanud päästetud. Jumal soovis, et ta pääseks, samamoodi, nagu Ta soovib, et kõik inimesed pääseksid.

Loe Rm 9:14, 15. Kuidas mõistame nende salvide tähendust loetu kontekstis? _____

Paulus ei räägi ka siin inimese individuaalsest päästest, kuna Jumala arm ulatub igäuheni, Ta „tahab, et kõik inimesed pääseksid“ (1Tm 2:4). „Jah, Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele“ (Tt 2:11). Kuid Jumal saab valida rahva, kellele panna teatud ülesanne ja kuigi neil on õigus sellest osast loobuda, ei saa nad Jumala valikut vältida. Hoolimata sellest, kui väga Eesav oleks seda soovinud, ei oleks temast saanud Messia või valitud rahva esiisa.

Eesav ei jäänud lunastusest välja Jumala meelevaldse valiku või jumaliku seaduse tõttu. Kristuse kaudu on Tema armu annid kõigile kättesaadavad. Meid kõiki on päästmiseks valitud, mitte hukkamiseks (Ef 1:4, 5; 2Pt 1:10). Mitte Jumala, vaid meie valikud hoiavad meid eemal igavese elu töötusest Kristuses. Jeesus suri iga inimese eest. Siiski on Jumal oma Sõnas andnud meile teada tingimused, millele vastavalt iga inimene igaveseks eluks valitakse: uss Jeesusesse, mis juhib õigeksmõistetud patuse sõnakuulelikkusesse.

Sind, ja ainult sind (nagu oleksid sa ainuke olemasolev inimene) valiti päästeks Kristuse ees juba enne maailma rajamist. Missugune eesõigus, missugune lootus! Miks kõiki asjaolusid arvestades kõik muu selle võrdluse juures suurepärase lootusega kahvatub? Kuidas oleks see suurim tragöödia, kui laseksime patul, iseendal, oma loomusel võtta ära kõik selle, mis meile Jeesuses on töötatud?

Teisipäev, 31. august

Saladused

„Aga minu mõtted ei ole teie mõtted, ja teie teed ei ole minu teed, ütleb Issand. Sest otsekui taevad on maast kõrgemal, nõnda on minu teed kõrgemad kui teie teed, ja minu mõtted kõrgemad kui teie mõtted.“ (Js 55:8, 9) Loe Rm 9:17–24. Võttes arvesse seni loetut, kuidas peaksime Pauluse sõnu mõistma? _____

Egiptusest väljatulemise ajal iisraeli rahvast juhtides tegutses Jumal niisugusel viisil sellepärast, et Ta töötas inimkonna päästmise nimel. Jumala ilmutus iseendast, Egiptuse needustest ja oma rahva väljatoomises pidi egiptlastele, aga ka teistele rahvastele, näitama, et iisraeli Jumal on tõeline Jumal. See oli kutse kõigile rahvastele, kutse jätta oma jumalad ja tulla Tema juurde.

Vaaroo oli ilmselgelt oma valiku Jumala vastu teinud, nii et tema südant kõvaks muutes ei lõiganud Jumal teda päästevõimalusest ära. Südame kõvaks muutmine oli selle tagajärg, et ta ei lasknud iisraeli rahval minna; vaaroo süda ei muutunud kõvaks sellepärast, et ta ei võtnud vastu Jumala isiklikku päästekutset. Kristus suri vaaroo eest, nagu Ta suri ka Moosese, Aaroni ja kõigi iisraeli laste eest.

Oluline on mõista, et meil langenud inimestena on maailmast, reaalsusest ja Jumalast ning Tema tegudest maailmas väga kitsas arusaamine. Kuidas saamegi eeldada, et mõistaksime Jumala kõiki viise, kui loodus sisaldab igal pool, kuhu ka vaatame, nii palju saladusi, mida me ei suuda mõista? Alles sada viiskümmend või kaks-sada aastat tagasi tulid arstid selle peale, et enne operatsiooni oleks hea mõte ka käed ära pesta! Me oleme olnud nii sügavas rumaluses. Ja kes teab, kui aega jätkub, mida muud me veel tulevikus avastame oma tänase päeva rumaluse kohta.

Jah, me ei mõista alati Jumala käitumist, kuid Jeesus tuli, et ilmutada meile Jumalat (Jh 14:9). Miks on nii oluline, et me elu saladuste ja ootamatuste sees süveneksime Kristuse iseloomu ja sellesse, mis meile Jumala ja Tema armastuse kohta on ilmutatud? Kuidas saab Jumala iseloomu tundmine aidata meil jääda ustavaks ka katsumustes, mis võivad tunduda ebaõiglased ja õigustamatud?

Kolmapäev, 1. september

Ammi: minu rahvas

Rm 9:25 osundab Hs 2:23 ja 26. salm Hs 1:10. Selle lõigu taust on selline, et Jumal ütles Hooseale, et ta peab võtma enesele hoo-ranaise (Hs 1:2), see oli illustratsioon Jumala suhtest iisraeliga, kuna rahvas oli käinud võõraste jumalate järel. Sellest abielust sündinud lastele anti nimed, mis tähendasid Jumala eemalelükkamist ja iisraeli ebajumalateenistusele järgnenud karistust. Kolmandale lapsele pandi nimeks Lo-Ammi (Hs 1:9), mis tähendab sõna-sõnalt: pole minu rahvas.

Kõige selle keskel ennustas Hoosea, et tuleb päev, mil pärast rahva karistamist Jumal taastab nende kindlused, võtab ära valeju-malad ja sõlmib nendega lepingu (vt Hs 2:11–19). Sel hetkel saab Lo-Ammist, kes ei ole minu rahvas, Ammi – minu rahvas.

Pauluse päevil oli Ammi sekka „kutsunud meidki, mitte üksnes juutide, vaid ka paganate seast“ (Rm 9:24). Missugune võimas evan-geliumi esitamine, see evangeelium on algusest peale mõeldud kogu maailmale. Pole ime, et me adventistidena võtame osa oma kutsu-musest sellest salmist: „Ma nägin teist inglit keset taevast lendavat; sellel oli igavene evangeelium, et kuulutada evangeeliumi neile, kes elavad ilmamaal – kõigile paganahõimudele ja suguharudele ja keel-tele ja rahvastele.“ (Ilm 14:6) Ka tänapäeval peab päästmise head sõnumit levitama kogu maailmas, nii nagu see oli Pauluse aegadel ja ka vana iisraeli aegadel.

Loe Rm 9:25–29. (Pane tähele, kui palju osundab Paulus Vana Testamenti, et selgitada seda, mis tema ajal toimus.) Mis on nende salvide peamine sõnum? Missugust lootust lugeja sel-lest tekstist leiab?

Asjaolu, et mõned Pauluse kaasaegseist lükkasid evangeeliumi kõrvale, tekitas talle „suurt kurbust ja südamel lakkamatut valu“ (Rm 9:2). Kuid oli jääk. Jumala töötused ei nurju, isegi kui inimesed ebaõnnestuvad. Lootus, mille osaks võime saada, on: lõpuks täitu-vad Jumala töötused ja kui me neid enda elus taotleme, täituvad need ka meis.

Kui sageli on inimesed sind alt vedanud? Kui sageli oled sa ise ennast ja ka teisi alt vedanud? Arvatavasi enam, kui suudad kokku lugeda, kas pole õige? Missuguseid õppetunde saad õp-pida nendest ebaõnnestumistest selle kohta, kellele peaksime asetama oma ülima usalduse?

Neljapäev, 2. september

Komistamine

„Mis me siis ütleme? Seda, et paganad, kes õigust ei taotlenud, on õiguse kätte saanud, ent õiguse, mis tuleb usust. Aga Iisrael, kes taotles õigust Seaduse varal, ei ole Seaduseni ulatunud. Mispärast? Sellepärast, et nad ei lähtunud usust, vaid arvasid õigeks saavat tegudest. Nad komistasid vastu komistuskivi.“ (Rm 9:30–32) Missugune sõnum siin on ja kuidas saaksime võtta selle sõnumi, mis on kirjutatud omas ajas ja kohas, ning kohandada seda enda tänapäeva ellu? Kuidas saame vältida samade vigade tegemist oma elu kontekstis, mida iisrael tegi?

Paulus selgitab üheselt mõistetavate sõnadega oma ligimestele, miks nad jäävad ilma millestki, mida Jumal soovib neile anda, ja miks nad ei saavuta seda, mille poole püüdlevad.

Huvitav on märkida, et paganad, kelle Jumal on vastu võtnud, ei taodelnudki sellist vastuvõttu. Nad oli ametis oma eesmärkide ja sihtidega, kui evangeelium nende juurde tuli. Hoomates selle väärtust, võtsid nad sõnumi vastu. Jumal pidas neid õigeks, kuna nad võtsid Jeesuse Kristuse oma asendajana vastu. See oli usu tegu.

Iisraellaste probleem oli see, et nad komistasid vastu komistuskivi (vt Rm 9:33). Mõni, mitte kõik (vt Ap 2:41), keeldus vastu võtmast Jeesust Naatsaretist Messiana, kelle Jumal oli saatnud. Ta ei täitnud nende ootusi Messiale ja seepärast keerasid nad Talle selja.

Enne selle peatüki lõppu osundab Paulus Vana Testamendi salmi: „Nagu on kirjutatud: „Ennäe, ma panen Siionisse komistuskivi ja pahanduskalju, ja see, kes usub temasse, ei jää häbisse.““ (Rm 9:33). Selles salmis näitab Paulus, kui oluline koht on päästeplaanis usul (vt ka 1Pt 2:6–8). Pahanduskalju? Ja siiski, kes usub Temasse, ei jää kunagi häbisse? Jah, paljude jaoks on Jeesus komistuskivi, kuid neile, kes Teda tunnevad ja armastavad, on Ta testsugune kivi, „päästekalju“ (Ps 89:26).

Kas sa oled kunagi Jeesust pidanud komistuskiviks või pahanduskaljuks? Kui nii, siis miks? Mida sa tegid, mis sind sellisesse olukorda aetas? Kuidas sa sellest välja pääsesid ja mida sellist õppisid, et sa loodetavasti ei leiaks end kunagi samasugusest situatsioonist – Jeesuse vastaspoolelt?

Reede, 3. september

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Suur võitlus“ ptk „Hilisemad inglise reformatorid“ lk 261, 262; raamatust The SDA Encyclopedia ptk „Usk ja teod“ lk 530, 531; raamatust The SDA Bible Commentary, vol 1 lk 1099, 1100.

„On inimeste valimine, ainuke, millest Sõnas juttu on – see on inimese valimine päästeks. Paljud mõtlevad lõpuajal, et nad on kindlasti ära valitud taevase õndsuse jaoks, kuid Piibel ei räägi sellisest valimisest. Inimene on valitud oma pääste nimel kartuse ja värinaga töötama. Ta on valitud panema selga sõjarüü ja võitlema head usuvõitlust. Ta on valitud kasutama Jumala antud vahendeid, et sõdida iga ebapäha himu vastu, samal ajal kui Saatan mängib elumängu tema hinge pärast. Inimene on valitud palves valvama, Pühakirja uurima ja kiusatusi vältima. Ta on valitud järjepidevalt usku oma. Ta on valitud olema kuulekas sõnale, mis tuleb Jumala suust, nii et ta ei oleks ainult sõna kuulja, vaid ka sõna tegija. See on Piibli valik.“ (Ellen G. White, *Testimonies to Ministers and Gospel Workers*, plk 453, 454)

„Piiratu mõistus ei suuda täielikult haarata piiramatu iseloomu või tegusid. Me ei saa otsides Jumalas selgusele jõuda. Päha Olemine peab jääma saladusekatte alla nii kõrgkultuurilisele ja parimale mõistusele kui ka nõrgimale ja rumalaimale. Aga kuigi „pilved ja pimedus on tema ümber, [on] õigus ja õiglus ta aujärje alus“ (Ps 97:2). Me suudame Tema tegusid meie suhtes tajuda sel määral, kuivõrd me paneme tähele Tema piiramatu väega ühendatud piiritut armu. Me suudame Tema eesmärkidest aru saada sel määral, kui suutelised me oleme haarama; üle selle saame usaldada kätt, mis on kõikvõimas, südant, mis on täis armastust.“ (Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 169)

Küsimused aruteluks:

1. On kristlasti, kes õpetavad, et Jumal valis teatud inimesed juba enne sündi päästmiseks ja teised hukkamiseks. Kui sina oleksid üks neist, kelle Jumal oma lõputus armastuses ja tarkuses on määranud surmale, siis hoolimata sinu valikutest oled sa hukule määratud, mille kohta paljud usuvad, et see tähendab igavest põlemist põrgus. Teisisõnu, meil ei ole valikut, Jumal on kõik ära määranud: ühed on määratud elule ilma päästva suhteta Jeesusega selles elus ja teised igavesele põrguleekides põlemisele. Mis selles pildis valesti on? Kuidas pörkub selline arusaam meie usuga samades küsimustes?

2. Kuidas näed sina seitsmenda päeva adventistide kogudust ja selle kutsumist tänapäeva maailmas võrreldes vana israeli rolliga omas maailmas? Missugused on sarnasused ja erinevused? Missuguses valdkonnas läheb meil paremini? Või kas oleme halvemad? Selgita oma vastust.

11. õppetükk: 4.–10. september

Armum valik

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 10, 11

Meelespeetav salm: „Ma küsin siis: Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud? Mitte sugugi! Minagi olen ju Iisraeli mees, Aabrahami soost, Benjamini suguharust.“ (Rm 11:1)

Selle nädala õppeaine hõlmab Rm 10. ja 11. peatükki, keskendudes eriti 11ndale. Et Pauluse mõttekäiku paremini tabada, on oluline need peatükid läbi lugeda terviklikult ja järjekorras.

Need kaks peatükki on olnud ja jäävad paljude arutelude keskseks teemaks. Kõigist tuleb aga esile üks mõte: Jumal armastus inimkonna vastu ja Tema suur soov näha, et kõik inimesed pääseksid. Keegi ei pea päästest ilma jääma. Rm 10 teeb väga selgeks, et „ei ole ju erinevust juudi ja kreeklase vahel“ (Rm 10:12) – kõik on patused ja vajavad Jumala armu, nii nagu see maailmale on Jeesuses Kristuses kingitud. See arm on kõigile vaba – seda ei anta rahvuse, sünni ega käsutegude põhjal, vaid uss Jeesusesse, kes suri iga patuse eest asendusohvrina. Rollid võivad muutuda, kuid päästeplaanis vundament ei iial.

Paulus jätkab sama teemaga 11. peatükis. Ka siin on oluline mõista, et kui Paulus räägib valimisest ja kutsumisest, siis ta ei räägi päästest, vaid ühest osast Jumala päästeplaanis. Ühtki inimest ei ole päästeplaanist välja jäetud, see ei ole Pauluse teema. Vastupidi, suures osas Pauluse juhtimisel tutvustati pärast Jeesuse ristirusma paganatele evangeeliumi ja varased usklikud, nii juudid kui paganad, said maailma evangeliseerimise mantlipärijaiks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 11. septembriks.

Pühapäev, 5. september

Seaduse lõpp

Loe Rm 10:1–4. Pidades meeles kõike eelnevat – mis on nende salmide sõnum? Kuidas saame meie tänapäeval olla ohus „kehtestada oma õigus“? _____

Legalism võib esineda erinevail viisidel, üks rohkem varjatud kui teine. Need, kes vaatavad iseennast, oma häid tegusid, oma toiduvalikut, seda, kui täpselt nad peavad hingamispäeva, kõike seda halba, mida nad ei tee, või seda head, mida nad on saavutanud, langevad ka kõige paremate kavatsuste juures legalismi lõksu. Me peame igal elu hetkel enda silma ees hoidma Jumala pühadust vastandina meie patusele; see on kindlaim viis kaitsta end mõtteviisi eest, mis viib inimesi otsima enda õigust – vastandit Kristuse õigusele.

Rm 10:4 on oluline salm, mis tabab kogu Pauluse sõnumi olemuse. Esiteks: me peame tundma konteksti. Paljud juudid püüdsid kehtestada „oma õigust“ (Rm 10:3) ja otsida „Seadusest tulenevat õigust“ (Rm 10:5). Kuid Messia tulemisega esitati neile tõelist õigust. Kõigile, kes kinnitasid oma usu Kristusesse, pakuti õigust. Tema oli see, kellele vana tseremoniaalsüsteem viitas.

Isegi kui keegi arvab siin seaduse määratlusse ka kümme käsku, ei tähenda see, nagu oleksid kümme käsku tühistatud. Moraalseadus näitab meile meie patte, meie vigu, meie vajakajäämisi ja seega juhib see meid Päästja juurde, juhtides meid arusaamisele, et me vajame andestust, õigust – seda, mida vaid Jeesus saab meile pakkuda. Selles mõttes on Kristus seaduse lõpp – seadus juhib meid Tema ja Tema õiguse juurde. Kreeka sõna *lõpp*, siin *teloes*, võib tõlkida ka kui *eesmärk* või *siht*. Kristus on seaduse lõppeesmärk ja selles juhib seadus meid Kristuse juurde.

Arvamus, nagu õpetaks see salm, et kümme käsku (või eriti neljas käsk, mida inimesed tegelikult silmas peavad) on nüüd tühistatud, on vastuolus nii palju muuga, mida Paulus ja Uus Testament õpetab.

Kas oled kunagi tundnud uhkust selle üle, kui hea sa oled, eriti võrdluses teistega? Võib-olla oled sa parem, aga mis siis? Võrdle ennast Kristusega ja siis mõtle, kui hea sa tegelikult oled.

Esmaspäev, 6. september

Armum valik

Loe Rm 11:1–7. Missuguse levinud õpetuse see lõik selgelt ja üheselt ümber lükkab? _____

Esimeses osas vastusena küsimusele: „Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud?“ viitab Paulus jäägile, armu valikule tõendina sellest, et Jumal ei ole oma rahvast ära tõuganud. Lunastus on kättesaadav nii juudile kui paganale, igähele, kes selle vastu võtab.

Me peame meeles pidama, et varased kristlusesse pöördunud olid kõik juudid – näiteks inimesed, kes pöördusid nelipühil. Näitamaks Peetrusele, et paganail on täpselt samasugune ligipääs armu Kristusele ja et evangeeliumi peab kuulutama ka neile, oli vaja erilist nägemust ja veenmist (Ap 10, vrd Ap 15:7–9)

Loe Rm 11:7–10. Kas Paulus ütleb, et Jumal on meelega selle osa iisraelist, kes Jeesuse hülgas, pimedaks teinud? Mis selles mõttes ei klapi? _____

Neis salmides osundab Paulus Vana Testamendi, millele juudid omistasid kogu autoriteedi. Lõik, mida Paulus tsiteerib, näitab, et Jumal annab iisraelile unise oleku, nii et nad ei kuule ega näe. Kas Jumal teeb inimesed pimedaks, nii et nad ei näeks valgust, mis juhiks neid päästeni? Mitte iial! Neid salme peab mõistma Rm 9. peatüki selgituste valgel. Paulus ei räägi isiklikust päästest, sest Jumal ei hülgas ega jäta lunastusest välja ühtegi inimrühma *en masse*. Siinne teema tegeleb, nagu tegeles ka enne, temaga, missugust rolli mängis see rahvas Jumala töös.

Mis on valesti mõttes, et Jumal on lunastuse kontekstis mingi inimrühma tervikuna eemale lükanud? Miks on see vastuolus terve evangeeliumiõpetusega, mille kohaselt Kristus suri kõigi inimeste päästmise nimel? Kuidas on see mõtteviis näiteks juutide puul viinud traagiliste tagajärgedeni?

Teisipäev, 7. september

Poogitud oks

Loe Rm 11:11–15. Missugust suurepärast lootust Paulus neis salmides kirjeldab? _____

Selles salmis leiame kaks paralleelset väljendit: 1. nende (iisraeli) täisarv (s 12) ja 2. „nende vastuvõtmine“ (s 15). Paulus kujutas ette, et vähenemine ja väljaheitmine on ajutine ja sellele järgneb täielikkus ning vastuvõtmine. See on Pauluse teine vastus peatüki alguses esitatud küsimusele: „Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud?“ See, mis meile näib äratõukamisena, on vaid ajutine olukord.

Loe Rm 11:16–24. Mida Paulus neis salmides ütleb? _____

Paulus samastab iisraeli ustava jäägi väärisoliiivipuuga, millest mõned oksad on ära murtud (uskmatud) – see on kujund, mida ta kasutas, tõestamaks, et „Jumal pole ära tõuganud oma rahvast“ (s 2). Juured ja tüvi on omal kohal.

Sellesse puusse on poogitud ka usklikud paganad. Kuid nad võtavad oma mahla ja elujõu juurtest ja tüvest, mis esindab usklikku iisraeli.

See, mis juhtus nendega, kes Jeesuse ära põlgasid, võib juhtuda ka usklikke paganatega. Püübel ei õpeta doktriini „kord päästetud, igavesti päästetud“. Nii nagu pääste on tasuta kättesaadav igaihele, võib selle vabatahtlikult ka hüljata. Kuigi me peame olema hoolikad, et me ei mõtleks, et iga kord, kui me langeme, oleme päästetud ilma või et kui me ei ole täiuslikud, siis meid ei päästeta, peame siiski vältima teist äärmust – pole midagi, mida ma saan teha, või valikuid, mida võiksin langetada, Kristuse arm katab mind siiski ja ükski minu tegu ei võta päästet minult ära. Lõpuks päästetakse vaid need, kes „jäävad heldusesse“ (s 22).

Ükski usklik ei tohiks hoobelda iseenda headusega või tunda end kaasinimeste suhtes paremana. Meie lunastus ei ole meie välja teenitud, see on and. Risti ja Jumala pühaduse ees oleme kõik võrdsed: patused, kes vajavad jumalikku armu; patused, kes vajavad pühalikkust, mis võib meile osaks saada vaid läbi armu. Meil enestes ei ole mitte millegi üle hoobelda; meie kiitlemine peaks olema ainult Jeesuses ja sellest, mida Tema on meie heaks teinud, et Ta tuli siia maailma inimlihas, kannatama meie pattude pärast, näitama meile eeskuju, kuidas elada, ja töötama meile väge sellise elu elamiseks. Kõiges selles sõltume me täielikult Temast, ilma Tema ta ei oleks meil lootust saada midagi enam, kui see maailm pakub.

Kolmapäev, 8. september

Paljastatud saladus

Loe Rm 11:25–27. Missuguseid suuri sündmusi Paulus ette kuulutab? _____

Kristlased on nende salvide üle debateerinud juba sajandeid. Paar seika on siiski selged. Esiteks, Jumal sirutub iisraeli poole. Paulus vastab sellega peatüki alguses tõstatatud küsimusele: „Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud?“ Tema vastus on mudugi *ei* ja tema selgitus on, et 1. pimedus on vaid osaline (kr *porosis*, paadumus) ja 2. see on ajutine, „kuni paganate täiskogus on sisse astunud“. Mida tähendab „paganate täiskogus“? Paljud tõlgendavad seda fraasi kui evangeeliumikäsu täitumist, mille tulemusena kogu maailm kuulab evangeeliumi. „Paganate täiskogus“ on siis sisse astunud, kui evangeeliumi on igal pool kuulutatud. Iisraeli usk, mis ilmnes Kristuses, on nüüd universaalne. Evangeeliumi on kuulutatud tervele maailmale. Jeesuse tulemine on lähedal. Sel hetkel hakkavad paljud juudid Jeesuse juurde tulema.

Teine raskusi tekitav fraas on „ja nõnda pääseb lõpuks kogu Iisrael“ (s 26). See ei tähenda, nagu oleks igale juudile mingi jumaliku määrusega antud lunastus. Pühakiri ei õpeta kuskil universalismi ega ka ühest rassist või teatud rahvakillust. Paulusel oli lootus „mõned nende seast päästa“ (s 14). Mõni võttis Messia vastu, teised hülgasid Ta ja see on nii kõigi inimrühmade puhul.

Kommenteerides Rm 11. peatükki, räägib Ellen White ajast „evangeeliumi kuulutamise lõppjärgus“, kui paljud juudid „usu läbi võtavad Kristuse vastu oma Lunastajaks“ (*Apostlite teod*, lk 381).

„Meie maailmas peab ära tegema suure töö. Issand on öelnud, et paganad kogutakse kokku ja mitte ainult paganad, vaid ka juudid. Juutide seas pöörduvad paljud, kelle vahendusel me näeme, kuidas Jumala päästelamp läheb edasi. Igal pool on juute, kelleni peab jõudma praeguse tõe valgus. Nende seas on palju neid, kes tulevad valguse juurde ja kes kinnitavad imelise väega Jumala seaduse muutmatust.“ (Ellen G. White, *Evangelism*, lk 578)

Võta aega mõelda kristliku usu juutlikule päritolule. Kuidas aitab juutide religiooni ajaloo uurimine sul paremini mõista kristlikku usku?

Neljapäev, 9. september

Patuste lunastus

Neis salmides ilmneb selgelt Pauluse armastus omade vastu. Kui raske tal pidi olema kogeda, kuidas tema kaasmaalased tema ja evangeeliumitõe vastu võitlesid. Ja kõige selle keskel uskus ta siiski, et paljud näevad Jeesust Messiana.

Loe Rm 11:28–36. Kuidas näitab Paulus Jumala armastust, mitte anult juutide, vaid kogu inimkonna suhtes? Kuidas ta väljendab Jumala armu imelist ja saladuslikku väge? _____

Kõigi nende salmide sõnum on üks (kuigi siin on eristatud juute ja paganaid): Jumala arm ja armastus ja halastus saab osaks patustele. Juba enne maailma rajamist on Jumala plaan päästa inimkond, kasutades selleks teisi inimesi, isegi rahvaid, vahendina oma käes jumaliku tahte täitmisel.

Loe hoolikalt ja palvemeeles 31. salmi. Missuguse olulise mõtte peaksime sellest salmist oma tunnistamise kohta välja lugema? Mitte ainult juutide suhtes, vaid kõigi inimeste suhtes, kellega me kokku puutume. _____

Pole kahtlust, et kui kristlus oleks sajandite jooksul juute paremini kohelnud, oleksid paljud neist Messia juurde tulnud. Pärast Kristust esimeste sajandite äralangemine ja kristluse äärmine paganlusse kaldumine – kaasa arvatud seistmenda päeva hingamispäevast loobumine pühapäeva kasuks – ei muutnud juutide jaoks kristlusesse tulekut kergeks, ka siis, kui neid tõmbas Jeesuse poole.

Kui oluline on, et kõik kristlased teadvustaksid halastust, mis neile Jeesuses on antud, ja avaldaksid seda halastust ka teiste suhtes. Vastasel juhul ei saa me olla kristlased (vt Mt 18:23–36).

Kas on keegi, kelle suhtes sa peaksid olema halastav, kuid kes seda ehk ei vääri? Miks mitte näidata selle inimese suhtes üles halastust hoolimata sellest, kui raske see võib olla? Kas Jeesus pole just seda meie heaks teinud?

Reede, 10. september

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Apostlite teod“ ptk „Sanhedrini ees“ lk 77–79, „Tagakiusajast jüngeriks“ lk 112–114, „Kirjutatud Roomas“ lk 474, 475; raamatust „Evangelism“ ptk „Kuulutamine katoliiklastele“ lk 573–577; raamatust „Valitud sõnumid“ I kd ptk „Mida kuulutada ja mida mitte“ lk 155, 156.

„Vaatomata Iisraeli rahva kui terviku langemisele jäi nende sekka jääk inimestest, kes pidid saama päästetud. Önnistegija tuleku ajal oli ustavaid inimesi, kes olid rõõmuga vastu võtnud Ristija Johannese kuulutuse ning keda see oli mõjutanud uuesti uurima prohvetikuulutusi Messia kohta. Kui rajati varakristlik kogudus, koosnes see neist ustavaist juutidest, kes tundsid Naatsareti Jeesuses ära selle, kelle tulekut nad olid oodanud ja igatsenud. /—/

Juutide hulgas on mõningaid, kes, nagu Saulus Tarsosel, on vägevad Pühakirja tundmises. Nad hakkavad imeväärse väega kuulutama Jumala käsu muutmatust. Iisraeli Jumal teeb selle teoks meie päevil. Tema käsivars ei ole lühemaks jäänud, et Ta ei suudaks päästa. Kui Tema sulased töötavad usus nende heaks, kes on kaua olnud põlatud ja hooletusse jäetud, siis saavad nad näha Tema päästet. /—/

Evangeeliumi kuulutamise lõppjärgus, kui seni hooletusse jäetud inimklasside heaks tuleb ära teha eriline töö, ootab Jumal, et Tema sulased tunneksid erilist huvi ka juutide vastu, keda nad leiavad kõikides maailma osades. Kui Vana Testamenti ühendatakse Uuega Jehoova igaveste plaanide selgitamisel, siis on see paljudele juutidele otsekui uue loomistöö koit, otsekui hinge ärkamine. Kui nad näevad, kuidas evangeelse ajastu Kristust on kujutatud Vana Testamendi lehekülgedel ning mõistavad, kui selgesti selgitab Uus Testament Vana, siis nende uinuvad võimed ärkavad ning nad tunnevad Kristuses ära maailma Önnistegija. Usu läbi võtavad paljud Kristuse vastu oma Lunastajaks.“ (Ellen G. White *Apostlite teod*, lk 376, 377, 381)

Küsimused aruteluks:

1. Kas viimastel päevadel, kui Jumala seadus, eriti hingamispäev, jääb teravalt fookusesse, pole mõistlik arvata, et juutidel – paljud neist on kümne käsu suhtes sama tõsised kui adventistid – on oma osa maailmale teatud teemade seletamisel? Kui asi puudutab hingamispäeva pidamist, siis võrreldes juutidega on adventistid väga uus nähtus. Arutlege selle küsimuse üle.

2. Miks peaks just adventkogudus kõigest kirikutest olema juutideni jõudmisel kõige edukam? Mida saab sinu kogudus teha, et kohalike juutidega suhteid luua?

3. Mida saame õppida vana Iisraeli vigadest? Kuidas vältida samu vigu tänapäeval?

12. õppetükk: 11.–17. september

Armastus ja seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 12, 13.

Meelespeetav salm: „Ja ärge muganduge praeguse ajaga, vaid muutuge meele uuendamise teel, et te katsuksite läbi, mis on Jumala tahtmine, mis on hea ja meelepärane ja täiuslik“ (Rm 12:2).

Kuiväga Paulus ka ei püüdnud roomlasi nende valest arusaamisest käsu suhtes vabastada, kutsus ta kristlasi kuulekusele. See kuulekus tuleb südame ja meele muutumisest, seestpoolt – see muutus saab võimalikuks ainult tänu Jumala väele, mis töötab Temale alistanud inimeses.

Kirjas roomlastele pole ühtegi vihjet sellele, nagu tuleks see kuulekus automaatselt. Kristlane peab nõudmisi teadma, ta peab soovima nendele alluda ja kristlane peaks otsima väge, ilma milleta selline kuulekus on võimatu.

See tähendab, et teod on kristlikust usust lahus. Paulus ei mõelnud vähendada tegude olulisust, peatükkides 13–15 rõhutab ta neid väga. See ei lükka ümber varem käsitletud teemat õigusest usu läbi. Vastupidi, meie teod väljendavad seda, mida tähendab elu usus. Võiks isegi öelda, et pärast Jeesuse sõnu on Uue Testamendi nõudmised palju keerulisemad kui Vana Testamendi omad. Uue Testamendi usklikele on Jeesuses Kristuses antud eeskujuga – mida tähendab õige moraalne käitumine. Mitte keegi peale Jeesuse ei ole väärt järgimist. „Mõtelge iseenestes sedasama, mida Kristuses Jeesuses“ – mitte Mooseses, mitte Taanielis, mitte Taavetis, mitte Saalomonis, Eenokis, Debooras või Eelijas – vaid „Kristuses Jeesuses“ (Fl 2:5).

Latt ei saa enam kõrgemale tõusta!

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 18. septembriks.

Pühapäev, 12. september

Elavad ohvrid

11. peatükiga lõpeb roomlaste raamatu doktrinaalne osa. 12.–16. ptk-des keskendub Paulus praktilistele juhtnööridele ja isiklikele märkustele. Sellegipoolest on järgnevad peatükid väga olulised, kuna need näitavad, kuidas usuelu peaks elama.

Näiteks, usk ei ole kuulekuse aseaine, nagu usk nulliks ära meie kohustuse Issandale kuuletuda. Moraalsed ettekirjutused on siiski jõus: neid selgitatakse ja koguni võimendatakse Uues Testamendis. Pole ühtegi viidet sellele, nagu peaks kristlasel oma elu moraalsele radadele suunamine olema kerge. Vastupidi, meile on öeldud, et see on ajuti raske, kuna võitlus iseenda ja patuga on alati raske (1Pt 4:1). Kristlastele on tõotatud jumalikkude jõudu ja kindlust, et võit on võimalik, kuid me oleme siiski vaenlase pinnal ja meil on vaja kiusatusega pidada palju lahinguid. Hea uudis on, et kui me langeme, kui me komistame, ei tõugata meid ära, vaid meil on Ülempreester, kes meie eest kostab (Hb 7:25).

Loe Rm 12:1. Kuidas siin kirja pandud võrdlus annab teada, kuidas me kristlastena peaksime elama? Kuidas Rm 12:2 siia sobitub? _____

Rm 12:1 mainib Paulus Vana Testamendi ohvriteenistust. Nii nagu vanasti toodi Jumalale ohvriks loomi, peavad nüüd kristlased tooma Jumalale ohvriks oma ihu, mitte seda tapma, vaid elava ohvri, pühendatud Tema teenimisele.

Vanal ajal pidi iga ohvrit väga hoolikalt kontrollima. Kui loomal avastati mingi puudujääk, lükati see tagasi, sest Jumal oli nii seadnud, et ohver peab olema veatu. Seega, kristlased on kutsutud esitama oma ihu „Jumalale elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks“. Et seda teha, peab ihu olema parimas korras. Kuigi keegi meist ei ole veatu, on salmi peamine mõte, et me teeksime endale eesmärgiks elada nii veatult ja ustavalt, kui me vähegi suudame.

Patule ja vigadele on alati lihtne vabandusi leida, kas pole? Missugune on sinu peamine vabandus, kui sa ikka ühe ja sama kivi otsa komistad? Kas pole aeg vabandused kõrvale panna ja sirutuda töötuste poole, sest kas pole mitte Jumala vägi suurem kui sinu vabandused?

Esmaspäev, 13. september

Endale mõtlemine

Oleme selles kvartalis rääkinud palju Jumala seaduse igikestvusest ja rõhutanud taas ja jälle, et Pauluse sõnum kirjas roomlastele ei ütle, nagu oleks kümme käsku kaotatud või usu poolt tühjaks tehtud.

Teisalt on võimalik seadusetähest nii hõivatud saada ja unustada selle taga olev vaimsus ja see vaimsus on armastus – armastus Jumala ja üksteise vastu. Igauks saab oma elus armastust näidata, kuid see armastus muudab elu sootuks.

Loe Rm 12:3–21. Kuidas peaksime teistele armastust näitama?

Paulus ülistab 1Kr 12. ja 13. peatükis armastust, pärast seda kui ta on kirjutanud vaimuannist. Armastus on (kr k *agape*) on kõige parem tee. „Jumal on armastus“ (1Jh 4:8). Seega kirjeldab armastus Jumala iseloomu. Armastada tähendab kohelda teisi nii, nagu Jumal neid kohtleb, ja käituda nii, nagu Jumal käitub.

Paulus näitab, kuidas seda armastust praktiliselt väljendada. Läbi kumab üks oluline põhimõte: inimese alandlikkus, tahtlikkus mitte mõelda „üleolevalt selle kohta, mida tuleb mõelda“ (Rm 12:3), tahtlikkus vastastikusel austuses üksteisest ette jõuda (s 10), tahtlikkus mitte olla „endi meelest targad“ (s 16). Selle olemuse võtavad kokku Kristuse sõnad enda kohta: „Võtke enda peale minu ike ja õppige minult, sest mina olen tasane ja südamedelt alandlik“ (Mt 11:29).

Kõigist inimestest peaksid just kristlased olema kõige alandlikumad. Mõtle, kui abitud me oleme, kui langenud, kui sõltuvad, mitte ainult meist väljaspool oleva õiguse suhtes, vaid ka selle väe suhtes, mis meis töötab, et me muutuksime – ise ei suudaks me neid muutusi läbi viia. Mille üle on meil kiidelda, uhkust tunda, mis oleme meie, et selle üle uhkust tunda? Mitte midagi. Kui me alustame mitte ainult suhtes Jumalaga, vaid ka teiste inimestega, sellelt stardipakult, siis elame elu, mida Paulus kutsub meid üles elama.

Loe Rm 12:18. Kui hästi sa seda manitsust enda elus praeusel hetkel järgida suudad? Kas sa vajad suhtumise muutust, et elada nii, nagu Pühakiri ütleb?

Teisipäev, 14. september

Suhtumine valitsusse

Loe Rm 13:1–7. Missugused peamised põhimõtted neist salmidest leiame selle kohta, kuidas peaksime suhtuma valitsusse?

Pauluse sõnad muudab huvitavaks see, et ta kirjutab ajal, mil maailma juhtis paganlik kord, mis võis olla uskumatult julm, mis oli südameni korrumppeerunud ja mis ei teadnud midagi tõelisest Jumalast ja mis alustas paari aasta pärast Jumala järgijate massilist tagakiusamist. See valitsus määras Pauluse surma! Siiski kirjutab Paulus kõigest sellest hoolimata, et kristlased peavad olema head kodanikud, isegi sellise valitsuse all?

Jah. Seda sellepärast, et valitsuse mõte läbib kogu Piiblit. Valitsuse kontseptsioon on Jumala poolt määratud. Inimesed vajavad kogukonda, kus kehtivad reeglid ja regulatsioonid ning standardid. Anarhia ei ole piibellik.

Öeldut arvesse võttes ei tähenda see, et Jumal kiidab heaks kõik valitsused või valitsemise viisid. Vastupidi. Me ei pea brutalseid režiime otsima kaugelt ajaloost. Kuid ka sellistes olukordades peaksid kristlased võimalikult palju kuuletuma riigi seadustele. Kristlased peaksid olema ustavad valitsusele, niikaua kui see ei lähe vastuollu Jumala seadustega. Inimene, kes soovib minna konflikti kehtiva võimuga, peaks väga palvemeelselt ja hoolikalt ja teistega nõu pidades sellele mõtlema. Me teame prohvetikuulutustest, et ühel päeval on kõik Jumala ustavad järgijad maailma valitsevate poliitiliste jõududega konfliktis (Ilm 13). Seni peame Jumala ees tegema kõik endast oleneva, et olla head kodanikud, ükskõik kus me siis elame.

„Me peame tunnistama inimlikku valitsust kui Jumalast seatut ning õpetama, et sellele kuuletumine selle haldus-sfääris on püha kohus. Kuid kui nende nõudmised lähevad vastuollu Jumala nõudmistega, siis tuleb meil kuuletuda pigem Jumalale kui inimestele. Jumala Sõna tuleb pidada ülemaks kõigest inimlikust seadusandlusest. /—/

Meil ei ole kästud maiseid võime trotsida. Meie sõnad, ükskõik, kas suulisel või kirjalikul kujul, peaksid olema hästi läbimõeldud, et meid ei peetaks seaduse ja korra vastasteks. Me ei peaks ütleva ega tegema midagi, mis vajaduseta meile takistusi põhjustaks.“ (Ellen G. White *Apostlite teod*, lk 69)

Kolmapäev, 15. september

Suhted teistega

„Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi vastu kui ainult võlg üksteist armastada; sest kes armastab teist, on Seaduse täitnud.“ (Rm 13:8) Kuidas seda salmi mõista? Kas see tähendab, et kui me armastame, siis ei ole meil kohustust kuuletuda Jumalale? _____

Nii nagu Jeesus Mäejutluses, võimendab Paulus siin armastuse käsu tähendust, näidates, et armastus peab olema tõukejõuks kõigele, mida teeme. Kuna seadus on Jumala iseloomu ärakiri ja Jumal on armastus, siis armastamine on seaduse täitmine. Paulus ei asenda samas seaduse täpseid ettekirjutisi armastuse ähmase mõõdupuuga, nagu mõned kristlased väidavad. Moraaliseadus kehtib, kuna, kordame taas, see näitab pattu – ja kes eitab patu reaalsust? Kuid seadust saab tõeliselt pidada vaid armastuse kontekstis. Mõned neist, kes Kristuse ristile saatsid, läksid pärast koju seadusest kinni pidama!

Missuguseid käsked Paulus osundas, kui ta illustreeris käsu pidamise armastusepõhimõtet? Miks ta kasutas just neid käsked? Rm 13:9, 10. _____

On huvitav, et armastuse faktor ei olnud jus uus põhimõte. Võttes aluseks 3Ms 19:18 „Armasta oma ligimest nagu iseennast“, näitas Paulus, et see põhimõte on Vana Testamendi süsteemi lahutamatu osa. Paulus toetub taas oma evangeeliumijutluses Vanale Testamendile. Mõni väidab nende salvide põhjal, et praegu kehtivad vaid need, mida siin on mainitud. Kui nii, kas see tähendab siis, et kristlased võivad austuseta suhtuda oma vanematesse, teenida ebajumalaid ja võtta Issanda kõrvale teisi jumalaid? Muidugi mitte.

Vaata selle peatüki konteksti. Paulus räägib omavahelistest suhetest. Ta kirjutab inimestevahelisest läbisaamisest, ja just sel põhjusel kasutab ta neid käsked, mis on inimsuhete keskmes. Tema argumenti ei tohiks kasutada ülejäänud käskude tühistamiseks. (Vt Ap 15:20; 1Ts 1:9; 1Jh 5:21) Pealegi, nagu Uues Testamendis on kirjas: kui ma armastame üksteist, näitame sellega oma armastust Jumala vastu (Mt 25:40; 1Jh 4:20, 21).

Mõttele oma suhtele Jumalaga ja kuidas see peegeldub sinu suhetes teistega. Kui oluline faktor on armastus sinu suhetes? Kuidas saad õppida armastama teisi viisil, nagu Jumal meid armastab? Mis sind sellise armastuse teel takistab?

Neljapäev, 16. september

Lähemal, kui me uskusime

„Ja tehke seda, teades aega: käes on tund unest virguda, sest nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime“ (Rm 13:11).

Nagu oleme kolme kuu jooksul õppinud, keskendus Paulus Kirjas roomlastele kindlale teemale: selgitada Rooma kogudusele, eriti sealsetele juutidest uskliketele, usu ja tegude rolli Uue Lepingu kontekstis. Peateema oli lunastus ja kuidas patune mõistetakse Jumala ees õigeks ning pühaks. Aitamaks neid, kes rõhutasid käsku, seadis Paulus käsu selle õigele kohale ja kaasteksti. Ideaalis oli judaism ka Vana Testamendi ajal armureligioon, tõstis pead käsumeelsus, põhjustades palju lagunemist. Me peame kogudusena olema hoolikad, et me ei kordaks sama viga.

Loe Rm 13:11–14. Missugusest sündmusest Paulus kirjutab ja kuidas peaksime seda oodates käituma? _____

Huvitav on tõdeda, et Paulus kirjutab ju uskliketele, öeldes neile, et nad ärkaksid ja virguksid, sest Jeesus tuleb tagasi. Asjaolu, et see on kirja pandud umbes kaks tuhat aastat tagasi, ei ole oluline. Me peaksime alati elama Kristuse tuleku ootuses. Mis meid puudutab, mis meie isiklikku *kogemust* puudutab, siis Kristuse tuleku lähedus on sama kaugel kui meie potentsiaalne surm. Kas see tuleb järgmisel nädalal või 40 aasta pärast, me sulgeme oma sulmad surmas ja kas me magame neli päeva või nelisada aastat – meie jaoks ei ole siin mingit erinevust. Järgmine asi, mida me teame, on Jeesuse teine tulemine. Igaihe jaoks meist on surm vaid nurga taga ja me peaksime teadvustama, et meil on vähe aega ja meie pääste on lähemalt, kui me alguses arvasime.

Kuigi Paulus ei keskendu Kirjas roomlastele palju teisele tulekule, kirjutab ta sellest väga üksikasjalikult kirjades tessalooniklastele ja korintlastele. See on Piibli keskne teema, eriti Uues Testamendis. Ilma selleta ja sellest võrsuva lootusetu on meie usk mõttetu. Mida tähendab õigeskmõistmine usu läbi, kui teine tulemine ei oleks selle imelise tõe täielik tõekssaamine?

Kui sa teaksid kindlalt, et Jeesus tuleb järgmisel kuul, mida sa oma elus muudaksid ja miks? Nüüd, kui sa tead, et sa vajad neid muutusi kuu aega enne Jeesuse tulekut, miks mitte viia need muudatused läbi juba nüüd? Milles seisneb erinevus?

Reede, 17. september

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „*Selected Messages*“ I kd ptk „An Explanation of Early Statements“ lk 66–69; „Tunnistused kogudusele“ vol 5 ptk „Praktiline Jumala-sarnasus“ lk 540, 541; ibid vol 6 ptk „Meie suhtumine tsiviilvõimudesse“ lk 394, 395; „Patriarhid ja prohvetid“ ptk „Pühamu ja selle teenistused“ lk 352, 353; „Mõtteid õndsakskiitmise mäelt“ ptk „Seaduse vaimsus“ lk 49–51.

„Jumala tahe on avaldatud Piiblis. Jumala Sõna tõed on Kõige-kõrgema öeldud. Inimene, kes võtab need tõed osaks oma elust, on igas mõttes uus loodu. Talle ei ole antud uut vaimset jõudu, kuid eemaldatud on pimedus, mis on varjutanud ükskõiksuses ja patus inimese arusaamist. Sõnad „Ma annan teile uue südame“ tähendavad ka „Ma annan teile uue vaimu“. Süda muutub, kuna inimesel on selge arusaamine kristlikust teenistusest, arusaamine tõest. Inimene, kes uurib Pühakirja sügavalt, palvemeeles, saab selge arusaamise ja terve otsustusvõime, nagu oleks ta Jumala poole pöördudes jõudnud kõrgemale intelligentsitasandile.“ (Ellen G. White *My Life Today*, lk 24)

„Issand /—/ tuleb varsti ja me peame Tema tulemist ootama ning selleks valmis olema. Oo, kui auline saab olema päev, kui me Teda näeme ja Ta meid kui oma lunastatuid tervitab! Me oleme kaua aega oodanud, kuid meie lootus ei vähene. Kui me näeme Kuningat Tema ilus, oleme igavesti õnnistatud. Ma tunnen, et tahaksin kõvasti hüüda: „Me oleme koduteel!“ Me läheneme ajale, mil Kristus tuleb aus ja väes, et viia lunastatud nende igavesse koju.“ (Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, vol 8, lk 253)

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis koos üle neljapäevase osa lõpus olev küsimus. Missuguseid vastuseid te sellele küsimusele andsite ja kuidas te neid selgitasite?
2. Küsimus, kuidas me saame olla head kodanikud ja samal ajal head kristlased, võib aeg-ajalt olla väga keeruline. Kui keegi küsiks sinult nõu, kuidas seista oma uskumuste eest, isegi kui see viiks konfliktli valitsusega, mida sa siis ütleksid? Missugust nõu sa annaksid? Missugustest põhimõtetest peaksid lähtuma? Miks on see midagi, millesse peaksime suhtuma ülimalt tõsiduse ja palvemeelega? (Mitte igauks, keda visatakse lõviauku, ei tule välja ühegi kriimuta.)
3. Mis sa arvad, kumba on raskem teha: pidada täpselt käsku või armastada Jumalat ja teisi tingimusteta? Või kas võiks väita, et selles küsimuses on vale rõhuasetus, ja üks ei saa välistada teist? Kui nii, siis miks?

13. õppetükk: 18.–24. september

Kõik muu on kommentaarid

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 14.–16.

Meelespeetav salm: „Sina aga, miks sa mõistad kohut oma venna üle? Või sina, miks sa paned oma venda halvaks? Kõik me ju astume Jumala kohtujärje ette.“ (Rm 14:10)

Keegi pöördus vana rabi poole ja palus tal kogu Toora ühel jalal seistes lahti seletada. „Ära tee teistele seda, mis sulle endale näib vale,“ ütles rabi ühel jalal seistes, „kõik muu on kommentaarid.“

Kas sa nõustud rabi öelduga või mitte, on selles mõttes oma iva. Teatud aspektid meie usust on põhjanevad ja teised on „kommentaarid“. Selle nädala õppetükis vaatleme mõningaid „kommentaaire“. See tähendab, et kõik eelnev keskendus väga paljus pääste peamistele põhimõtetele. Missugune on seaduse osa – kas Vanas Testamendi süsteemis või kümne käsu raames – päästeplaanis? Paulus nägi vajadust selgelt lahti rääkida, missugustel alustel Jumal inimese vastu võtab. Ehk saab kogu teema kokku võtta paganast vangivalvuri küsimusega: „Mida ma pean tegema, et päästetud saada?“ (Ap 16:3).

See selgitatud, läheb Paulus kommentaaride juurde. Kuigi teatud kohtades on Paulus väga kindel, võtab ta teistes küsimustes palju vabama hoiaku. Kuna need ei ole olemuslikud, need on kommentaarid. Kuigi teatud teema ei pruukinud olla oluline, oli tähtis suhtumine, mille kristlased üksteise suhtes kujundasid, kui nad seda teemat lahkasid.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 25. septembriks.

Pühapäev, 19. september

Nõder vend

Rm 14:1–3 on küsimuse all selle liha söömine, mis võis olla ohverdatud ebajumalatele. Jeruusalemma nõukogu (Ap 15) otsustas, et paganad, kes on pöördunud, peaksid sellise toidu söömisest loobuma. Kuid jäi küsimus, kas see liha, mida avalikul turul müüdi, pärines ebajumalatele ohverdatud loomadelt (vt 1Kr 10:25). Mõned kristlased ei hoolinud sellest üldse; teised valisid ka kerge kahtluste korral taimetoidu. Sellel probleemil ei ole midagi tegemist töigaga, et taimetoitus on tervislik. Ka ei viita Paulus, nagu oleks erinevus puhta ja roojase liha vahel kaotatud. Millegi sellise üle siin ei arutleta. Kui me tõlgendaksime sõnu „ta võib süüa kõike“ (Rm 14:2), nagu võikd nüüd süüa kõiki loomi, puhtaid ja roojaseid, oleks see väärnimistamine. Võrdlus Uue Testamendi teiste tekstidega näitab, et see erisus kehtib.

Ühe usus nõdra vastuvõtmine tähendas talle täieliku liikme- ja sotsiaalse staatuse omistamist. Temaga ei vaieldud, vaid talle anti õigus oma arvamusele.

Missuguse põhimõtte peaksime Rm 14:1–3 salmidest endale võtma? _____

On oluline mõista, et Paulus ei räägi 3. salmis usus nõtradest negatiivses võtmes. Ka ei anna ta sellele inimesele nõu, kuidas tugevaks saada. Mis Jumalat puudutab, siis pedantlikud kristlased (mitte Jumala poolt vaadatuna, vaid teiste kristlaste poolt vaadatuna) on vastu võetud. „Jumal on tema vastu võtnud.“

Kuidas võimendab Rm 14:4 teemat, mida oleme just uurinud? _____

Mõeldes tänase tunni põhimõtetele – kas ei ole siiski aegu või olukordi, mil me peame kohut mõistma, kui mitte inimese südame, siis tema tegude üle? Kas me peaksime igas olukorras eemale tõmbuma ja tegevusetult istuma? Js 56:10 on kirjeldatud valvureid, kes, „kõik on nagu tummad koerad, kes ei saa haukuda“. Kuidas tunda ära, millal peame rääkima ja millal vaikima? Kuidas siin õige tasakaal saavutada?

Esmaspäev, 20. september

Missuguse mõõduga sa mõõdad

Loe Rm 14:10. Missuguse põhjuse toob Paulus välja, miks me kõik peaksime teiste üle kohut mõistes olema ettevaatlikud?

Me kipume teiste üle väga karmilt kohut mõistma ja sageli ka selliste asjade eest, mida me isegi teeme. Kui tihti on nii, et sama tegu, mida me ise teeme, ei tundu nii halb kui siis, kui keegi teine seda teeb. Me võime end oma silmakirjalikkuses petta, kuid Jumala eest me peitu ei poe, Tema hoiatas meid: „Ärge mõistke kohut, et teie üle ei mõistetaks kohut, sest mis kohtuga teie kohut mõistate, sellega mõistetakse kohut teiegi üle, ja mis mõõduga teie mõõdate, sellega mõõdetakse ka teile! Aga miks sa näed pindu oma venna silmas, palki iseene silmas aga ei märka? Või kuidas sa võid oma vennale öelda: “Lase ma tõmban pinnu sinu silmast välja!” ja ennäe, sul endal on silmas palk?” (Mt 7:1–4).

Kui oluline on põhimõte, mida Paulus Vanast Testamendist osundab? Rm 14:11.

See tsitaat Js 45:23 toetab mõtet, et *kõik* peavad kohtu ette astuma. „Iga põlv“ ja „iga keel“ teeb kohtukutse isiklikuks. Igaüks peab oma elust ja tegudest aru andma (s 12). Keegi ei saa vastutada kellegi teise eest. Selles mõttes me *ei ole* oma venna hoidjad.

Kuidas mõista konteksti silmas pidades Pauluse mõtet Rm 14:14?

Siin on ikka veel teemaks ebajumalatele ohverdatud toidud. Siin ei keskenduta ilmselgelt puhastele ja ebapuastele toitudele. Paulus kirjutab, et ei ole midagi halba selles, kui keegi sööb toitu, mis võis olla varem ohverdatud ebajumalatele. Mis on ebajumal? See on mittemiski (vt 1Kr 8:4), nii et mis siis sest, kui pagan ohverdas selle toidu kas konna- või pullikuju ees?

Inimene ei tohiks oma südametunnistust rikkuda, isegi kui südametunnistus on väga tundlik. Usus „tugevad“ seda nähtavasti ei mõistnud. Nad põlgasid „nõtrade“ vendade üksikasjalikkust ja vee-retasid nende teele takistusi.

Kas ka sina võid oma innukuses langeda ohtu, millest Paulus siin kirjutab? Miks me peaksime olema hoolsad mitte tuhnima teiste südametunnistuses, ükskõik kui head võivad olla meie kavatsused?

Teisipäev, 21. september

Ärge tülitsege

Loe Rm 14:15–23 (vt ka 1Kr 8:12, 13). Võta allolevatel riidadel Pauluse öeldu keskne mõte. Missugune mõte sellest löigust kehtib meie elu iga valdkonna suhtes? _____

Salmides 17–20 asetab Paulus kristluse erinevad aspektid õigesse valgusesse. Kuigi toit on oluline, ei tohiks kristlased tüli nõrida taimetoidu teemal või liha söömisest, mis on ohverdatud eba jumalatele. Selle asemel peaksid nad keskenduma õigusele, rahule ja rõõmule Pühas Vaimus. Kuidas kohandada seda mõtet tänapäeva koguduse toiduküsimustesse? Kuigi tervisesõnum ja õpetused toiduvaliku kohta võivad meile õnnistuseks olla, ei taju kõik seda teemat ühtemoodi ja me peame neid erinevusi aktsepteerima.

22. salmis kirjutab Paulus muu seas oma südametunnistuse järgi elamisest, lisades väga huvitava mõtte: „Õnnis on see, kes enda üle kohut ei mõista selles, mis ta leiab õige olevat.“ Missuguse hoiatuse Paulus meile siin annab? Kuidas see tasakaalustab tema teisi mõtteid? _____

Kas sa oled kuulnud kedagi väitmas: „Pole kellegi teise asi, mida ma söön või mida kannan või missuguse meelelahutusega ennast seon!“? Kas tõesti? Keegi meist ei ela vaakumis. Meie teod, sõnad, kavatsused ja isegi toit võivad teisi mõjutada, kas halvas või heas suunas. Seda ei ole eriti raske märgata. Kui keegi vaatab sulle alt üles ja sa teed midagi „valesti“, siis võib see mõjutada teda tegema sama. Teisiti arvates me petame endid. Argument, et sina ei sundinud teda, on täiesti väline. Kristlastena on meil vastutus üksteise eest ja kui meie eeskuju viib kellegi rajalt kõrvale, siis me oleme süüdi.

Missugust eeskuju sina näitad? Kas sa tunneksid end hästi, kui teised, eriti noored või vastpöörduvad, järgiksid sinu eeskuju igas eluvaldkonnas? Mida sinu vastus sinu kohta ütleb?

Kolmapäev, 22. september

Päevade küsimus

Arutelus teiste üle kohtumõistmise teemal, kui keegi näeb asju meist erinevalt ja me võime talle saada komistuskiviks oma tegude või sõnadega, toob Paulus sisse päevade teema: mõni tahab hinnata üht päeva, teine mitte.

Loe Rm 14:4–10. Kuidas peaksime Pauluse kirjutatud mõistma? Kas ta ütleb siin midagi neljanda käsu kohta? Kui mitte, siis miks?

Mis päevadest Paulus räägib? Kas varases koguduses oli vastuolu teatud päevade hindamise küsimuses? Ilmselt oli. Me saame sellest põgusalt teada ka Gl 4:9, 10, kus Paulus pragab Galaatia kristlastega, et nad peavad „päevi ja kuid ja aegu ja aastaid“. Nagu me 2. õppetükis tähele panime, pidasid mõned koguduseliikmed oluliseks, et Galaatia kristlased peaks ümber lõikama ja et nad peaksid täpselt järgima Moosese seadust. Paulus kartis, et need mõtted võivad kahjustada ka Rooma kogudust. Kuid ehk oli Roomas just juudi kristlastel raskusi sellega, et nad ei pea enam pidama kõiki juudi pühasid. Paulus kirjutab, et tehke, kuidas soovite, oluline on teiste üle mitte kohut mõista, kui nad sinust erinevad. Mõned kristlased otsustasid igaks juhuks pidada üte või mitut juudi püha. Paulus nõuab, et las nad tee seda, kui nad arvavad, et nad peavad seda tegema.

Tuua sellesse teemasse iganädalane hingamispäev on alusetu. Kas keegi võib ette kujutada, et Paulus võtab neljanda käsu suhtes sellise hoolimatu seisukoha. Nagu oleme terve kvartali kestel õppinud, rõhutab Paulus kuulekust käsule, nii et ta ei pannud hingamispäevakäsku kindlasti samasse ritta nagu toidu söömine, mis võis olla varem ebajumalatele ohverdatud. Kuigi neid salme kasutatakse tõestamisel, et hingamispäevakäsk ei ole enam jõus, ei ole nende salvide sisu sootuks selline. Nende kasutamine sel eesmärgil on just see, mille eest Peetrus Pauluse kirjade lugemisel hoiatas: „Sama ütleb ta kõikides kirjades, kus ta räägib neist asjust. Nendes on küll mõndagi raskesti mõistetavat, mida õppimata ja kõikuvad inimesed väänavad nagu muidki raamatuid iseendale hukatuseks.“

Missugune on sinu kogemus hingamispäevaga? Kas see on sulle õnnistus, nagu see määrati olema? Missuguseid muudatusi saaksid läbi viia, et kogeda täielikumalt seda, mida Issand sulle hingamispäeval pakub?

Neljapäev, 23. september

Kohane õnnistamine

Loe Rm 15:1–3. Missugune oluline kristlik tõde neis salmides peitub? _____

Mis on neis salmides sellist, mis hõlmab väga palju sellest, mida tähendab olla Jeesuse järgija? _____

Missugused teised salmid õpetavad sama mõtet? Veelgi olulisem, kuidas saad sina neid põhimõtteid ellu rakendada? _____

Kui Paulus oma kirja lõpetama hakkas, missuguseid erinevaid õnnistusi ta rõhutas? Rm 15:5, 6, 13, 33. _____

„Kannatlikkuse Jumal“ tähendab Jumalat, kes aitab oma lastel pidevalt vastu pidada. Sõna *kannatlikkus*, *hupomone*, tähendab meelegindlust, järjekindlat vastupidamist. *Julgustust* võib tõlkida ka kui *lohutust*. Lohutuse Jumal julgustab meid. Lootuse Jumal annab inimkonnale lootust. Nõndasamuti annab rahu Jumal rahu ja Temas me leiame rahu.

Kui sobiv õnnistus kirjas, mille peamine teema on õigus usu läbi – julgustus, lootus, rahu! Meie maailm vajab neid nii väga.

Kuidas Paulus pärast mitmeid tervitusi oma kirja lõpetab? Rm 16:25–27.

Paulus lõpetab oma kirja Jumalale au omistamisega. Jumal on see, kellele Rooma kristlased ja kõik kristlased saavad loota ja kelle ees me seisame kui Jumala lunastatud pojad ja tütreid, usus õigeks mõistetud ja nüüd Jumala Vaimus juhitud.

Paulus on õnnelik, et saab olla nii auliste uudiste kuulutaja. Ta nimetab neid uudiseid „oma evangeeliumiks“. Ta peab silmas evangeeliumi, mida ta kuulutab. Tema jutlustatu leiab kinnitust Jeesuse kuulutuses ja prohvetite sõnumites. Seda hoiti enne saladuses, mitte sellepärast, et Jumal ei tahtnud, et inimesed teaksid, vaid seepärast, et inimesed keeldusid taeva valgusest. Selles plaanis oli ka aspekte, millest inimesed ei oleks suutnud enne aru saada, kui Messia tuli inimesena maa peale. Tema andis eeskuju, mitte ainult sellest, missugune on Jumal, vaid missugune võib olla inimene, kui ta loodab jumalikule väele. Uus elu on usu kuulekuses, kuulekus kasvab välja usust Issandasse, kes oma armust mõistab patused õigeks; selle õiguse osaliseks saavad kõik, kes seda taotleavad.

Reede, 24. september

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust „Tunnistused kogudusele“ vol 5 ptk „Ühtsus ja armastus koguduses“ lk 477, 478; ptk „Armastus eksijaile“ lk 604–606; raamatust „The Ministry of Healing“ ptk „Helping the Tempted“ lk 166; SPA Piiblikommentaari vol 6 lk 719.

„Mulle näidati ohtu, et Jumala lapsed vaatavad vend ja õde White'ile, mõeldes, et nad saavad nende käest oma muredele ja koormatele lohutust ja nõu. See ei toi nii olla. Neid kutsuvad armastav ja lohutav Päästja, et inimesed tuleksid Tema juurde, ja Ta vabastab nad. /—/ Paljud tulevad meie juurde küsimusega: „Kas ma peaksin seda tegema? Kas ma peaksin selle äri tegelema? Kas ma peaksin kandma seda või teist riietust?“ Ja ma vastan neile: „Sa tunnistad, et oled Kristuse jünger. Uuri oma Piiblit. Loe hoolikalt ja palvemeeles oma kalli Päästja elu kohta, kui Ta siin maa peal inimesena elas. Võta Tema eeskujuks ja sa ei kaldu kitsalt teelt kõrvale. Me keeldume olemast sinu südametunnistus. Kui me ütleme sulle, mida teha, siis sa vaatad meie poole, et me sind juhataksime, selle asemel et minna ise otse Jeesuse juurde.“ (Ellen G. White *Tunnistused kogudusele*, vol 2, lk 118, 119)

„Kuid me ei tohi panna vastutust oma kohustuste eest teistele ega oodata, et nemad ütleksid, mida meil teha tuleb. Me ei saa sõltuda inimlikest nõuannetest. Issand õpetab meile meie kohustusi sama meelsasti nagu Ta õpetab teistelegi. /—/ Kuid me ei tohi panna vastutust oma kohustuste eest teistele ega oodata, et nemad ütleksid, mida meil teha tuleb. Me ei saa sõltuda inimlikest nõuannetest. Issand õpetab meile meie kohustusi sama meelsasti nagu Ta õpetab teistelegi.“ (Ellen G. White *Ajastute igatsus*, lk 668)

„Koguduses on alati olnud neid, kel on pidevalt kalduvus sõltumatusel. Näib, et nad ei mõista, et sõltumatusel võib anda inimesele liiga suure eneseusalduse ning panna ta lootma pigem omaenda otsustusvõimele kui lugeta pidama oma vendade nõuannetest ja otsustusvõimest – eriti nende omast, keda Jumal on määranud oma koguduse juhtideks.“ (Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 163, 164)

Küsimused aruteluks:

Võttes arvesse sel nädalal õpitut, kuidas me kristlastena saaksime leida õiget tasakaalu:

a) olla ustav selles, mida usume ja samas mitte mõista hukka teisi, kes näevad asju meist teistmoodi?

b) olla ustav oma südametunnistusele ja mitte olla kellegi teise südametunnistus, samas otsida võimalusi aidata neid, kes on meie arusaamise järgi eksituses? Millal rääkida, millal olla tasa? Millal me oleme süüdi, kui me ei räägi?

c) olla vaba Issandas ja samas mõista vastutust olla heaks eeskujuks neile, kes võivad meid eeskujuks võtta?

AK Eesti Liidu kalenderplaan 2010 a. III veerandil

JUULI

###Shh#djh#####<#0#4
 Hdndh#djh#####16#0#8
 Hhwhh#h#hrrw#djh#####1<#0#58
 UO#djh#Wrrp h#WHG ,#####5:#0#51#kxjxw
 Yhghh#h#hrrw#djh#####63#0#1#kxjxw

AUGUST

DN #lhw#Dlqx#6:#Shhrrvr#n#####8#0#;
 #####Sdwrulh#djh#####19#0#;
 #####Wdvlm#hlyxp l#sfhy#####53
 Yfijlyd#w^nhw#p l#sfhy#####54
 Q rrw#h^xnrjx 5 5
 Srlw#djh#####58#0#5;
 Whd#p l#h#sfhy 5 ;

SEPTEMBER

Q rrw#h#wlyu'kp d#p l#du#####14#0#5
 Olqx#k#d#v#h#hrrvr#n 4 7
 Ud#h#p#w#sfhy 4 ;
 W`d#h#hrrvr#n#NHO 5 4
 Hdnd#h#sfhy 5 8